

Godkendelse efter lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.
§ 16 a, stk. 2

Ændret anvendelse af staldanlæg m.v. til smågrise og slagtesvin samt
etablering af fortank til afhentning af gylle
Skibevej 39, 4930 Maribo

*Ansøgning nr. 237876
Lolland Kommune, Teknik og Miljø
Fruegade 7, 4970 Rødby
Meddelt den 26. september 2023*

DATABLAD

Titel:

Godkendelse efter lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. § 16 b, ændret anvendelse af staldanlæg m.v. til smågrise og slagtesvin samt etablering af fortank til afhentning af gylle, Skibevej 39, 4930 Maribo

Lovgivning:

- Lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (husdyrbrugloven)
- Lovbekendtgørelse nr. 1392 af 4. oktober 2022 om naturbeskyttelse (naturbeskyttelsesloven)
- Bekendtgørelse nr. 443 af 26. april 2023 om godkendelse og tilladelse til husdyrbrug (husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse nr. 2243 af 29. november 2021 om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring og anvendelse af gødning (husdyrgødningsbekendtgørelsen)

Dato for afgørelsen:

26. september 2023

Ansøger:

Morten Tambour, Kåhavevej 8, 4920 Søllested

CVR nr.:

34249318

CHR nr:

102279

Ejendoms nummer:

3600007810

Matrikelnummer staldanlæg:

13a Maglemer By, Hunseby

Kontaktperson angående driften:

Morten Tambour

Ansøgers konsulent:

Jakob Altenborg - Natur og Miljø

Godkendelses- og tilsynsmyndighed:

Lolland Kommune, Teknik- og Miljømyndighed, Fruegade 7, 4970 Rødby

Sagsbehandler:

Natur- og miljø-sagsbehandler Catarina Jensen

Kvalitetssikring:

Fagkoordinator Dorthe Prip Lahrmann

INDHOLDSFORTEGNELSE

Datablad	1
Indholdsfortegnelse	2
1. Ansøgning, godkendelse og vilkår	4
1.1 Ansøgningen om miljøgodkendelse	4
1.2 Samlet vurdering og afgørelse.....	4
1.3 Vilkår	4
1.4 Denne godkendelse	8
1.5 Miljøkonsekvensrapport.....	8
1.6 Biaktivitet.....	9
1.7 Forbundethed.....	9
1.8 Grænseoverskridende virkning	9
1.9 Offentlighed og klagevejledning	9
1.10 Meddelelsespligt ved ændringer, ejerforhold og uheld.....	12
1.11 Gyldighed og andre tilladelser eller godkendelser.....	12
1.12 Retsbeskyttelse og revurdering af godkendelse	12
2. Beskrivelse af husdyrbruget og det ansøgte	14
2.1 Husdyrhold, stalde og produktionsareal.....	14
2.2 Miljøteknologi i stalde.....	17
2.3 Anlægsarbejde.....	17
2.4 Husdyrgødning produktion, opbevaring og håndtering.....	17
2.5 Energiforbrug	20
2.6 Vandforbrug.....	21
2.7 Ventilation.....	22
2.8 Foder	22
3. Beliggenhed og de landskabelige værdier	24
3.1 Afstandskrav, bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger m.v.	24
3.2 Planmæssige forhold og beplantning	28
4. Ammoniak	36
4.1 Ammoniak fra anlægget	36
4.2 Ammoniak, renere teknologi og BAT krav	36
4.3 Grænseoverskridende virkning	37
4.4 Ammoniakfølsomme lokaliteter	38
4.5 Ammoniak og særligt beskyttede dyre- og plantearter	47
4.6 Ammoniak og internationale naturbeskyttelsesområder.....	49

5. Jord, grundvand og overfladevand.....	51
5.1 Spildevand.....	51
5.2 Jord og grundvand.....	51
5.3 Overfladevand.....	52
6. Forurening fra anlægget.....	53
6.1 Lugt.....	53
6.2 Skadedyr.....	55
6.3 Kemikalier og olie.....	56
6.4 Affald og kadavere.....	57
6.5 Støj og vibrationer.....	60
6.6 Transport.....	63
6.7 Andre påvirkninger.....	64
7. Egenkontrol.....	66
8. Krav i forhold til IE-direktivet samt miljøkonsekvensrapport.....	69
8.1 Foranstaltninger ved ophør.....	69
8.2 Forebyggelse af - og beredskab ved uheld.....	70
8.3 Valg af bedst tilgængelige teknik (BAT).....	72
8.4 Alternativer til teknologi, teknik og foranstaltninger.....	72
8.5 Beskrivelse af det ansøgte og ikke teknisk resume.....	72
8.7 Udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten.....	73
9. Bilag.....	74
Bilag 1 Ansøgers bilag.....	75
Bilag 2 Beredskabsplan.....	76

1. ANSØGNING, GODKENDELSE OG VILKÅR

I dette kapitel beskrives det ansøgte, og her er den samlede vurdering og afgørelse samt godkendelses vilkår og beskrivelse af offentlighed samt juridiske forhold omkring godkendelsen.

1.1 ANSØGNINGEN OM MILJØGODKENDELSE

Der er søgt om, at staldanlæg m.v. til smågrise ændres til anlæg for smågrise og slagtesvin efter husdyrbrugloven § 16 a, stk. 2.

Der er desuden søgt om etablering af en fortank til afhentning af gylle til biogas.

Denne godkendelse er udarbejdet ud fra oplysningerne i den elektroniske ansøgning, samt ansøgers miljøkonsekvensvurdering, der fremgår af bilag 1.

Ansøgning sker ved at bruge Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem, hvor ansøger oplyser om placering af stalde og anlæg til husdyrgødning samt oplyser produktionsareal, staldtype, dyretype og evt. foranstaltninger til reduktion af ammoniak og/eller lugt. Ud fra disse oplysninger beregnes i systemet ammoniakemission og -deposition på naturarealer samt lugt hos naboer.

1.2 SAMLET VURDERING OG AFGØRELSE

Lolland Kommune meddeler hermed jf. husdyrbrugloven § 16 a, stk. 2 godkendelse til det ansøgte om anvendelse af eksisterende staldanlæg til smågrise og slagtesvin samt til etablering af en fortank til afhentning af gylle på baggrund af ansøgers oplysninger og på betingelse af, at godkendelsens vilkår overholdes.

Ejendommen vurderes ikke at være hverken teknisk, forureningsmæssigt eller driftsmæssigt forbundet med andre husdyrbrug.

Den ansøgte ændring vurderes at være erhvervsmæssig nødvendig for ejendommen videre drift.

Det er Lolland Kommunes samlede vurdering jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen § 34, at det ansøgte kan gennemføres uden væsentlig virkning på miljø og natur i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet.

1.3 VILKÅR

2.1 Husdyrhold, stalde og produktionsareal

1. Ejendommens stald 1 på 1.298 m² med et samlet produktionsareal på 993 m² må anvendes til smågrise og slagtesvin på 50-75 % fastgulv – placering fremgår af kort 2.1.2.

2. Ejendommens stald 2 på 1.289 m² med et samlet produktionsareal på 993 m² må anvendes til smågrise og slagtesvin på 50-75 % fastgulv – placering fremgår af kort 2.1.2.
3. Ejendommens stald 3 på 1.295 m² med et samlet produktionsareal på 993 m² må anvendes til smågrise og slagtesvin på 50-75 % fastgulv – placering fremgår af kort 2.1.2.

2.4 Husdyrgødning produktion, opbevaring og håndtering

4. Det skal på et hvert tidspunkt kunne dokumenteres, at der er tilstrækkelig kapacitet til opbevaring af den på ejendommen producerede gylle.
5. Ejendommens 3 gyllebeholdere og fortank til afgasset biomasse med et samlet overfladeareal på ca. 2.306 m², der fremgår af kort 2.1.2, kan anvendes til opbevaring af ejendommens husdyrgødning og afgasset biomasse.
6. Gyllebeholderne skal være forsynet med fast overdækning.
7. Teltoverdækning skal være forsynet med et indvendig skørt.
8. Åbning af teltdug må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle.
9. Skader på teltoverdækning skal repareres indenfor 1 uge efter skaden er sket, og kan det ikke lade sig gøre, skal der senest 2 hverdage efter skaden er sket foreligge en aftale om reparation. Lolland Kommune skal orienteres om dette.
10. Gyllen i beholderne må først omrøres umiddelbart inden, der pumpes gylle fra beholderen.
11. Det skal sikres, at drænvand fra omfangsdræn om gyllebeholderne ikke kan ledes til dræn eller vandløb.
12. Påfyldning af gyllevogne eller montering af slangeudlæg skal forgå på en støbt plads, hvor evt. spild kan opsamles eller ledes til gyllebeholder via pumpebrønd, eller påfyldningen af vognene skal ske med maskiner, hvor spild ikke er muligt, eller slangeudlæg skal ske, så spild ikke er muligt.

2.6 Vandforbrug

13. Ved vandforsyning af besætningen og ved rengøring af stalde, skal der være fokus på minimering af vandforbruget.

2.7 Ventilation

14. Ventilationssystemerne skal anvendes og vedligeholdes efter producentens anvisninger, herunder serviceres mindst 1 gang årligt
15. Ventilatorer skal kontrolleres og rengøres inden hver indsætning af nyt hold dyr.

16. Nødventilation af samtlige stalde og sektioner skal kunne ske manuelt.

6.1 Lugt

17. Stalde og fodringsanlæg skal renholdes, således at lugt fra det samlede anlæg begrænses mest muligt.

6.2 Skadedyr

18. Der skal være en sikringsaftale med et autoriseret firma til forebyggelse af rottetilhold på ejendommen.

19. Der skal overalt på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med retningslinjerne fra Institut for Agroøkologi - Aarhus Universitet (Statens Skadedyrslaboratorium).

20. Øvrig bekæmpelse af skadedyr på ejendommen skal ske efter retningslinier fra Institut for Agroøkologi - Aarhus Universitet.

6.4 Affald og kadavere

21. Store kadaver skal opbevares på fast plads under kadaverkappe, mens mindre kadaver skal opbevares i lukket container.

22. Kadaverplads og -kappe samt container til kadaver skal renholdes, så der ikke opstår uhygiejniske forhold.

6.5 Støj og vibrationer

23. Driften af ejendommen må hos naboer ikke give anledning til støj, der overstiger de på enhver tid vejledende grænseværdier i Miljøstyrelsens vejledning om ekstern støj fra landbrug.

24. Såfremt Lolland Kommune ved en orienterende støjmåling vurderer, at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser er overskredet, skal der gennemføres en støjkortlægning af et autoriseret firma efter Miljøstyrelsens retningslinjer. Støjkortlægningen skal bekostes af ejendommens ejer eller driftsherre og skal - undtagen opfølgende målinger - maksimalt ske 1 gang årligt.

25. Er den vejledende støjgrænse overskredet, skal der ske afhjælpende foranstaltninger, og en ny støjkortlægning skal dokumentere, at støjgrænsen efterfølgende er overholdt.

7. Egenkontrol

26. Denne godkendelse skal være let tilgængelig på ejendommen som trykt eksemplar eller elektronisk.

27. Nedenstående dokumentation og aflæsninger skal gemmes på bedriften i mindst 5 år og forevises tilsynsmyndigheden, hvis denne ønsker det.

Husdyrgødning produktion, opbevaring og håndtering (afsnit 2.3)

28. Som dokumentation for, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet til den på ejendommen producerede gylle, skal der foreligge effektivitetskontrol eller andet til dokumentation af antal dyr på stald, samt evt. aftaler om levering af gylle til andre ejendomme eller biogas.
29. Der skal føres en logbog for gyllebeholderen, hvori eventuelle skader på teltoverdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Energiforbrug (afsnit 2.5)

30. Der skal på ejendommen ske månedlige aflæsninger af elforbrug i staldanlæg.

Vandforbrug (afsnit 2.6)

31. Der skal på ejendommen ske månedlige aflæsninger af vandforbrug i staldanlæg.
32. Er vandforbruget i en måned større end forventet, skal årsagen klarlægges og noteres i en logbog.

Ventilation (afsnit 2.6)

33. Som dokumentation for rengøring og vedligeholdelse samt service af ventilationsanlægget skal der føres logbog.

Skadedyr (afsnit 6.2)

34. Som dokumentation for sikringsaftale til forebyggelse af rottetilhold skal der foreligge en sikringsaftale.

Affald (afsnit 6.4)

35. Som dokumentation for aflevering af affald skal der foreligge kvitteringer for aflevering af affald, miljøfarligt affald og kadaver.

Forebyggelse af uheld og beredskab ved uheld (afsnit 8.2)

36. Til dokumentation af at beredskabsplanen er vurderet og evt. opdateret skal seneste vurdering og evt. opdatering fremgår af planen.

8.1 Foranstaltninger ved ophør

37. Ved ophør af svineproduktion på ejendommen, skal stalde, husdyrgødningsopbevaringsanlæg og fodersiloer tømmes og rengøres, udtjent inventar og udstyr skal bortskaffes, almindeligt affald og miljøfarligt affald skal bortskaffes efter gældende regler, foderanlæg skal tømmes og husdyrgødning køres ud på markarealer.

8.2 Forebyggelse af - og beredskab ved uheld

38. Beredskabsplanen skal af den ansvarlige for driften årligt vurderes og evt. opdateres.

39. Der skal til stadighed forefindes et let tilgængeligt eksemplar af en beredskabsplan på bedriften.

40. Samtlige ansatte på bedriften skal være bekendt med beredskabsplanen og dens indhold, samt vide, hvor den er tilgængelig.

1.4 DENNE GODKENDELSE

Denne godkendelse er opbygget kapitler i henhold til de punkter, som Lolland Kommune skal vurdere og om nødvendigt stille vilkår til jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen § 34, stk. 1 og § 36, stk. 1.

Godkendelsen tager udgangspunkt i den elektroniske ansøgning samt ansøgers miljøkonsekvensrapport, der fremgår af bilag 1.

I hvert af kapitlerne 2 – 6 er Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering af oplysningerne i den elektroniske ansøgning og i ansøgers oplysninger samt evt. de nødvendige vilkår for den ansøgte drift. Vilkårene fremgår af de enkelte afsnit og er desuden samlet i foregående afsnit 1.3.

Kapitel 7 indeholder beskrivelse, vurdering samt vilkår om dokumentation og egenkontrol jf. vurderinger og vilkår i tidligere kapitler.

Kapitel 8 indeholder vurdering af særlige krav til husdyrbrug omfattet af IE direktivet samt vurdering af ansøgers miljøkonsekvensrapport, der er en del af ansøgningsgrundlaget.

Kapitel 9 omfatter bilag til godkendelsen.

1.5 MILJØKONSEKVENSRAPPORT

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til den af ansøger fremsendte miljøkonsekvensrapport, der indgår som bilag 1 i denne godkendelse.

Det er Lolland Kommunes vurdering, at det ansøgte, ikke vil have væsentlig negativ påvirkning af hverken miljø eller natur, hvilket fremgår af efterfølgende vurderinger.

1.6 BIAKTIVITET

Der er ingen biaktiviteter tilknyttet den ansøgte drift.

1.7 FORBUNDETHED

Det er Lolland Kommunes vurdering, at driften af ejendommen ikke er teknisk, forureningsmæssigt eller driftsmæssigt forbundet med andre husdyrbrug.

Bedriften driver udover den ansøgte ejendom 5 andre ejendomme med dyrehold. Der er ingen forureningsmæssig eller driftsmæssig sammenhæng mellem ejendomme. Alle ejendomme kan drives uafhængigt af hinanden. Til alle ejendommene er der meddelt eller søgt miljøtilladelse eller -godkendelse.

1.8 GRÆNSEOVERSKRIDENDE VIRKNING

Det er Lolland Kommunes vurdering ud fra ejendommens placering og emissionerne fra den ansøgte drift, at der ikke er grænseoverskridende virkning ved den ansøgte drift.

1.9 OFFENTLIGHED OG KLAGEVEJLEDNING

Høring af ansøgning om miljøgodkendelse

Jf. husdyrbrugloven § 55, stk. 2 er ansøgning om miljøgodkendelsen den 5. januar 2023 annonceret på Lolland Kommunes hjemmeside.

Frist for bemærkninger til ansøgningsmaterialet eller udkast til miljøgodkendelse var den 2. februar 2023.

Der kom i den anledning ingen henvendelser.

Høring om udkast til miljøgodkendelse

I perioden fra den 23. august 2023 til den 25. september 2023 blev udkast til denne godkendelse sendt i høring hos ansøger samt annonceret på Lolland Kommunes hjemmeside.

Relevante naboer, der anses for at være parter i sagen, er hørt i samme periode. Parterne omfatter ejer og lejer af ejendomme, som ligger indenfor den i ansøgningen beregnede konsekvenszone¹. Zonen er beregnet til at være 947 m fra et i ansøgningen beregnet lugtcentrum.

---

¹ "Konsekvensområde" er det område inden for hvilket, at man periodevis kan udsættes for væsentlige gener i form af lugt fra staldanlæg og gødningsopbevaringsanlæg på en given ejendom med husdyrproduktion. Området beregnes i det elektroniske ansøgningssystem sammen med beregning af lugt for enkelt bolig i landzone, samlet bebyggelse og byzone ud fra et beregnet lugtcentrum.

Det er kommunens vurdering, at der ikke er naboer uden for konsekvenszonen, der er parter i sagen, og derfor skulle have været hørt.

Der er kommet bemærkninger om trafik til – og fra ejendommen.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i det udkast til godkendelse, som har været i høring.

Kort 1.9.1 Konsekvenszone for berørte naboer i forhold til lugt

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet ifølge Husdyrbruglovens § 76, stk. 1.

Klagefrist

Klagen skal indgives inden 4 uger efter, at afgørelsen er offentliggjort, hvilket er sket den 27. september 2023.

En klage over denne afgørelse skal derfor indgives senest den 25. oktober 2023.

Hvem er klageberettigede

Klageberettigede er alle med en væsentlig individuel interesse i afgørelsen samt en række organisationer fastlagt i loven – se nedenstående. Naboer, der er hørt om udkast til godkendelsen er direkte orienteret om, at godkendelsen er meddelt med klagevejledning.

Sådan klager du

Du klager via klageportalen, som du finder via [Nævnenes Hus](#). Du logger på klageportalen med MIT-ID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Lolland Kommune via klageportalen.

Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

I klageportalen sendes din klage automatisk først til Lolland Kommune. Hvis kommunen fastholder afgørelsen, sendes klagen videre til behandling i nævnet. Du får besked om videresendelsen.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om klageportalen, medmindre du er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som afgør, om du kan fritages.

Lolland Kommune giver besked til den, som har fået denne afgørelse om, at den er blevet påklaget.

Opsættende virkning

Ifølge Husdyrgodkendelsesloven § 81, stk. 1 har en klage over denne afgørelse ikke opsættende virkning, medmindre klagenævnet bestemmer andet.

Civilt søgsmål

Hvis afgørelsen ønskes prøvet ved domstolene, skal søgsmål jf. Husdyrgodkendelsesloven § 90 være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt.

Godkendelsen er fremsendt til følgende:

- Morten Tambour, Kåhavevej 8, 4920 Søllested
- Jakob Altenborg – Miljø og Natur – jakob@miljoeognatur.dk
- Styrelsen for Patientsikkerhed – trost@stps.dk
- Danmarks Naturfredningsforening (DN) – dnlolland-sager@dn.dk
- Det Økologiske Råd – husdyr@ecocouncil.dk
- Dansk Ornitologisk Forening (DOF) – natur@dof.dk, lolland@dof.dk
- Danmarks Sportsfisker Forbund – post@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks Fiskeriforening – mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen – nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Friluftsrådet – fr@friluftsradet.dk
- Friluftsrådet Storstrømmen – storstroem@friluftsradet.dk

- Dansk Botanisk Forening – kontor@botaniskforening.dk
- Foreningen Greenpeace Danmark – info.dk@greenpeace.org

1.10 MEDDELELSESPLIGT VED ÆNDRINGER, EJERFORHOLD OG UHELD

Alle ændringer og udvidelse af driften og produktionen på Skibevej 39, der ligger ud over det, der er givet mulighed for med denne godkendelse, skal forelægges Lolland Kommune til vurdering af, om ændringen eller udvidelsen kræver en ny – eller tillæg til godkendelsen, en ny godkendelse eller er anmeldelsespligtig.

Den driftsansvarlige skal desuden underrette Lolland Kommune, såfremt der sker ejerskifte eller udskiftning af den driftsansvarlige, eller hvis husdyrproduktionen hel eller delvis ophører i en periode.

Lolland Kommune skal ligeledes underrettes, såfremt der er hændelser på ejendommen, som har væsentlig miljømæssig betydning.

1.11 GYLDIGHED OG ANDRE TILLADELSER ELLER GODKENDELSER

Der er i 1999 meddelt miljøgodkendelse til etablering af stalde m.v. og til produktion af svin på ejendommen. Der er i 2012 meddelt afgørelse if. til ændret sammensætning af svin på ejendommen. Begge dele bortfalder ved meddelelse af denne miljøgodkendelse.

Denne godkendelse skal være fuldt udnyttet senest 6 år efter den er meddelt – ellers bortfalder dele af godkendelsen jf. reglerne i husdyrbrugloven.

Hvis godkendelsen efterfølgende ikke udnyttes fuldt ud i 3 på hinanden følgende år, bortfalder dele af godkendelsen jf. reglerne i husdyrbrugloven.

Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende regler i lovgivningen, selvom disse regler kan være skærpede i forhold til denne godkendelse.

Lolland Kommune gør desuden opmærksom på, at det er ansøgers eget ansvar at indhente evt. andre relevante tilladelser og dispensationer efter anden lovgivning.

Det er desuden ansøgers eget ansvar at kontakte Østofte-Nørreballe Vandværk angående muligheden for evt. øget levering af vand til bedriften.

1.12 RETSBESKYTTELSE OG REVURDERING AF GODKENDELSE

Med denne godkendelse følger 8 års retsbeskyttelse. Jf. husdyrbrugloven § 40, stk. 2 kan Lolland Kommune under særlige omstændigheder dog meddele forbud eller påbud før de 8 år er forløbet.

Da der er tale om et husdyrbrug omfattet af IE-direktivet, skal husdyrbrugets miljøgodkendelse regelmæssigt tages op til revurdering, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen § 39. Den første

regelmæssige revurdering skal foretages, når der er forløbet 8 år efter denne godkendelse er meddelt, eller inden for en fastsat tidsfrist, når EU-kommissionen i EU-tidende har offentliggjort en ny BAT-konklusion, der vedrører husdyrbrugets drift.

De hidtil meddelte BAT konklusioner er indarbejdet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Som følge af dette har Lolland Kommune vurderet – og stillet vilkår om en række specifikke forhold jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen §§ 35 og 36.

Jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er der desuden en række bestemmelser, som brug omfattet af IE-direktivet skal overholde ud over de særlige vilkår, som Lolland Kommune stiller i denne godkendelse, hvilket fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen kapitel 7 (§§ 42-51).

Her kan særlig nævnes følgende forhold:

- Miljøledelse
- Beredskabsplan
- Fodringskrav

Der skal desuden ske en årlig indberetning til Lolland Kommune af følgende forhold:

- Logbøger for eventuel miljøteknologi (f.eks. gyllekøling)
- Dokumentation for miljøledelsessystem
- Logbog over gennemførte kontroller
- Dokumentation for overholdelse af fodringskrav.

Lolland Kommune den 26. september 2023

Catarina Jensen
Natur- og miljøsagsbehandler

2. BESKRIVELSE AF HUSDYRBRUGET OG DET ANSØGTE

I dette kapitel beskrives stalde og dyrehold, husdyrgødning samt andre driftsforhold af miljømæssig betydning.

2.1 HUSDYRHOLD, STALDE OG PRODUKTIONSAREAL

Ansøgers oplysninger

Der er tale om en ejendom med smågrise og slagtesvin. Produktionsarealet udgør samlet 2979 m² nettoareal til grise. Alle stalde til grise er indrettet med delvise spaltegulve med over 50 % fast gulv.

De enkelte staldafsnit er opdelt og opmålt efter om afsnittet er adskilt forureningsmæssigt fra andre afsnit. Herefter er anvendt staldenes nettoareal. Nettoarealerne er beregnet ved at udregne størrelsen på en sti og derefter beregne det samlede stiareal. Denne metode vurderes at give det mest korrekte nettoareal.

Hver stald består af 88 stier á 4,8 m * 2,35 m

Nedenstående skema viser nettoarealet.

Stald navn	Dyretype og staldsystem	Areal ansøgt (m ²)	Areal Nudrift (m ²)	Areal 8-årsdrift (m ²)
Stald 1	Smågrise/slagtesvin Delvist spaltegulv	993	993	993
Stald 2	Smågrise/slagtesvin Delvist spaltegulv	993	993	993
Stald 3	Smågrise/slagtesvin Delvist spaltegulv	993	993	993

Tabel 2.1.1 Ansøgers opgørelse af produktionsareal

Erhvervsmæssigt nødvendigt

Ændringen af produktionen til slagtesvin er erhvervsmæssigt nødvendigt, da man ønsker en full line produktion. Derfor er det nødvendigt at have mulighed for at opfede de sidste slagtesvin fra bedriftens sohold.

Vurdering

Ligeledes vurderes bygningerne størrelse og indretning at leve op til kravene til hold af slagtesvin.

Ansøgt drift   Nudrift   8 års drift ?

Stald 1			
☐ Staldafsnit benyttes ikke i ansøgt drift ?	Kildehøjde: 6 m	Ventilation: Mekanisk ventilation	Størrelse: 1298 m ²
Oversigt over dyretyper og produktionsarealer ?			
(#572818) Slagtesvin og Smågrise; 50-75 % fast gulv BAT-forudsætning: Eksisterende staldafsnit	Antal måneder på græs: 0	Miljøteknologi: Ingen	Udgør: 993 m ²
Samlet produktionsareal udgør		76.5 %	993 m²

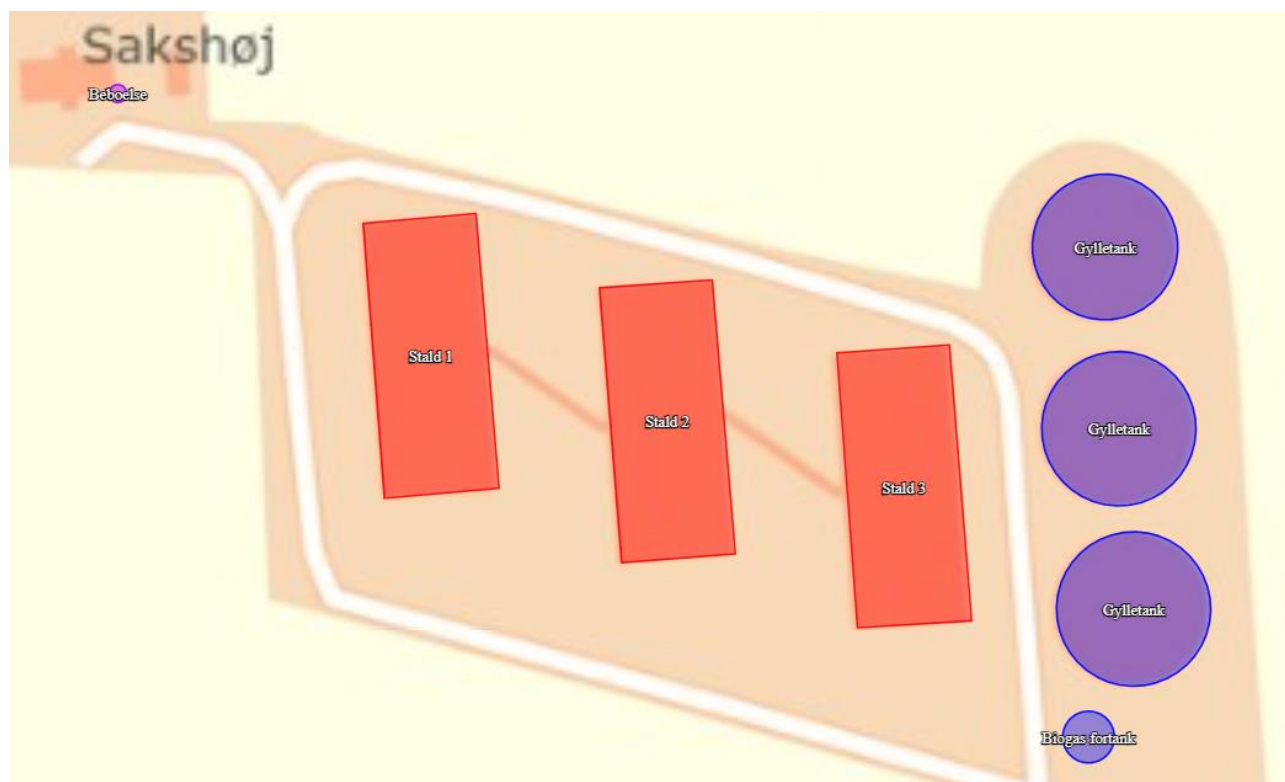

Stald 2			
☐ Staldafsnit benyttes ikke i ansøgt drift ?	Kildehøjde: 6 m	Ventilation: Mekanisk ventilation	Størrelse: 1289 m ²
Oversigt over dyretyper og produktionsarealer ?			
(#572821) Slagtesvin og Smågrise; 50-75 % fast gulv BAT-forudsætning: Eksisterende staldafsnit	Antal måneder på græs: 0	Miljøteknologi: Ingen	Udgør: 993 m ²
Samlet produktionsareal udgør		77.0 %	993 m²

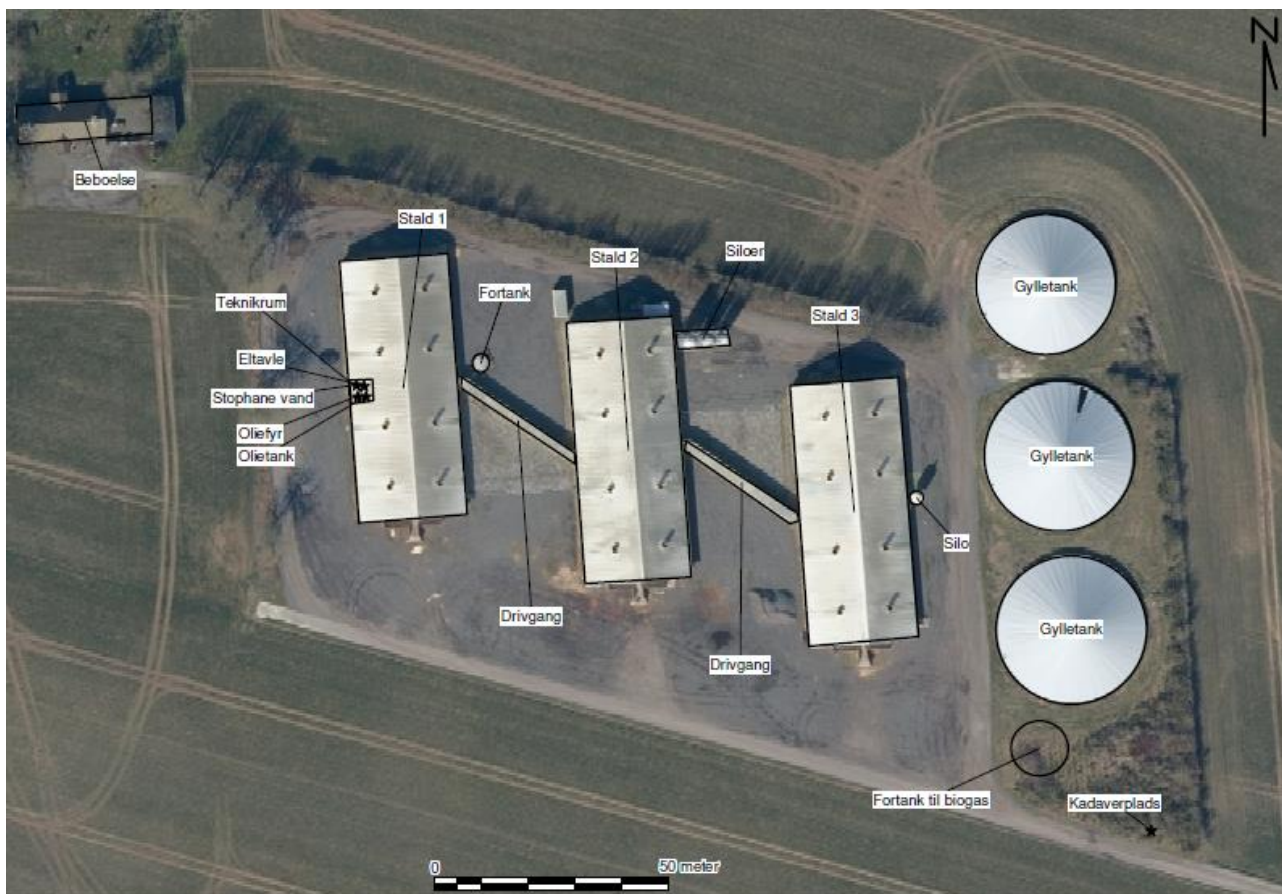
Stald 3			
☐ Staldafsnit benyttes ikke i ansøgt drift ?	Kildehøjde: 6 m	Ventilation: Mekanisk ventilation	Størrelse: 1295 m ²
Oversigt over dyretyper og produktionsarealer ?			
(#572824) Slagtesvin og Smågrise; 50-75 % fast gulv BAT-forudsætning: Eksisterende staldafsnit	Antal måneder på græs: 0	Miljøteknologi: Ingen	Udgør: 993 m ²
Samlet produktionsareal udgør		76.7 %	993 m²

Tabel 2.1.1 Tabel fra ansøgningssystemet over produktionsarealet

Kort 2.1.2 Placering af staldanlæg og anlæg til husdyrgødning fra den elektroniske ansøgning

Kort 2.1.3 Situationsplan fremsendt af ansøger

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Der er 3 ens stalde ejendommen Hver med et produktionsareal på 993 m².

Der er for alle 3 stald søgt om flexgruppen smågrise og slagtesvin.

Både lugt og ammoniak er i den elektroniske ansøgning beregnet, som den højest mulige. Smågrise giver forholdsvis mest lugt: Staldene vil derfor afgive mest lugt, hvis der kun er smågrise i alle 3 stalde. Fyldes alle 3 stalde med slagtesvin, vil det give anledning til den størst mulige ammoniakemission. Lugt er derfor beregnet efter, at der kun er smågrise i alle 3 stalde, mens ammoniakemission er beregnet ud fra, at der kun er slagtesvin i alle 3 stalde.

Da der er ansøgt om et IE-husdyrbrug med mulighed for mere end 2.000 stipladser til slagtesvin, stilles der ikke vilkår om maksimal antal slagtesvin på stald. Smågrise er ikke omfattet af IE-direktivet.

Der stilles derfor kun vilkår om dyretype og produktionsarealer.

Vilkår

- Ejendommens stald 1 på 1.298 m² med et samlet produktionsareal på 993 m² må anvendes til smågrise og slagtesvin på 50-75 % fastgulv – placering fremgår af kort 2.1.2.

- Ejendommens stald 2 på 1.289 m² med et samlet produktionsareal på 993 m² må anvendes til smågrise og slagtesvin på 50-75 % fastgulv – placering fremgår af kort 2.1.2.
- Ejendommens stald 3 på 1.295 m² med et samlet produktionsareal på 993 m² må anvendes til smågrise og slagtesvin på 50-75 % fastgulv – placering fremgår af kort 2.1.2.

2.2 MILJØTEKNOLOGI I STALDE

I ansøgningen indgår der i stalden ikke miljøteknologi jf. Miljøstyrelsens teknologiliste.

Der stilles derfor ikke vilkår om dette. Både ammoniakemission – samt lugt fra det samlede anlæg vurderes at overholde grænseværdierne fastsat i lovgivningen – se kapitel 4 og afsnit 6.1.

2.3 ANLÆGSARBEJDE

Ansøgers oplysninger

Der skal etableres en fortank på 250 m³ til biogasgylle. Der er ingen øvrige anlægsarbejder i forbindelse med godkendelsen.

Placeringen af bebyggelse fremgår af kortmaterialet i husdyrgodkendelse.dk, samt af indsendte situationsplan.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til etableringen af fortanken.

Placering af tanken fremgår af kort 2.2.2.

Der stilles ingen vilkår.

2.4 HUSDYRGØDNING PRODUKTION, OPBEVARING OG HÅNDTERING

Ansøgers oplysninger

Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

Gyllebeholderen er etableret således at bund og vægge er tætte, og den kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Gyllebeholder tømmes regelmæssigt af hensyn til vedligeholdelse og inspektion. Alle gyllebeholdere er overdækkede.

Gyllevognene vil fyldes med sugestuds. Herved elimineres mulighederne for gyllespild i forbindelse med pumpefejl og påfyldning af gyllevogn. Anvendelse af sugestuds betragtes som den mest miljøfor-svarlige måde at fylde gyllevognen.

Samlet vurderes gylleopbevaringen at leve op til BAT

Der er en samlet opbevaringskapacitet på ejendommen på 10.000 m³, som udgøres af 3 gyllebeholdere. Det vurderes ud fra normtal 2022, at der under normale forhold produceres ca. 10.000 m³ husdyrgødning på ejendommen. Det vurderes således at der på ejendommen er tilstrækkelig opbevaringskapacitet. Beregningen er foretaget med udgangspunkt i 18.000 slagtesvin.

Udbringning af husdyrgødning bliver foretaget efter de gældende generelle regler ift. indhold af fosfor, kvælstof og zink. Gyllen vil i øvrigt indeholde vand og fodersplid mm. Disse forhold er der i de generelle regler taget højde for og det vurderes derfor at udbringningen af gylle lever op til disse generelle regler.

Vurdering

Samlet vurderes gylleopbevaringen og håndteringen af gylle at leve op til BAT, herunder følges generel lovgivning på området.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Som udgangspunkt finder Lolland Kommune gældende lovgivning om opbevaring og håndtering af gylle for tilstrækkelig.

Det er Lolland Kommunes vurdering, at der er tilstrækkelig kapacitet på ejendommen til gylle produceret på ejendommen, samt til vaskevand og drikkevandsspild.

Der er ved denne vurdering ikke taget højde for kapacitet i kanalerne under staldene eller i forhold til det generelle krav om hyppig udslusning af gylle.

Jf. normtal fra "Institut for Husdyr- og Veterinærvidenskab"² genererer en årlig produktion på 18.000 slagtesvin (31-113 kg) 6.000 x 0,51 tons gylle = 9.180 tons gylle, hvilket er inklusive rengøringsvand og drikkevandsspild. 1 tons gylle svarer til 1 m³ gylle.

Da der er tale om godkendelse af et produktionsareal, hvor dyreholdet størrelse ikke er fastlagt, vil Lolland Kommune i forbindelse med miljøtilsyn altid vurdere, om der er tilstrækkelig kapacitet til gylle m.v. fra den besætning, som aktuelt er på ejendommen.

Gyllebeholderne på ejendommen ligger alle mere end 100 m fra åbne vandløb og beskyttede søer. Der er derfor ikke krav om beholderalarm. Der er heller ikke behov for barriere eller terrænregulering. Beholderne er alle senest kontrolleret i 2022.

Gyllebeholderne er i både nudrift og ansøgt overdækket med teltoverdækning. Ansøger fastholdes ved vilkår om fast overdækning af beholderne, da det har betydning for den beregnede ammoniakemission fra ejendommen. Der stilles desuden jf. Miljøstyrelsens teknologiblads vilkår til brug, vedligeholdelse og evt. reparation af teltoverdækning.

Af hensyn til at begrænse både lugt og ammoniakemission fra gyllebeholderne, vil Lolland Kommune stille vilkår om, at omrøring af gylle først må finde sted, umiddelbart, inden gylle skal pumpes fra beholderne.

---

² [Normtal \(au.dk\)](#)

Lolland Kommune finder det desuden for væsentligt, at det sikres, at drænvand fra omfangsdræn om gyllebeholderne ikke kan ledes til dræn og vandløb.

Lolland Kommune finder det også for væsentligt, at det sikres, at evt. spild ved håndtering af gylle på ejendommen kan opsamles eller ledes tilbage til gyllebeholderen, eller at spild ikke er muligt.

Som en del af denne miljøgodkendelse gives der også godkendelse til etablering af en fortank med henblik på afhentning af gylle til biogasanlæg samt til levering af afgasset gylle. Placering af denne beholder fremgår af kort 2.1.2. Beholderen er nedgravet og overdækket med et overfladeareal på 86 m², og den indgår i beregningen af ejendommens ammoniakemission.

Vilkår om egenkontrol og dokumentation fremgår af kapitel 7.

Vilkår

- Det skal på et hvert tidspunkt kunne dokumenteres, at der er tilstrækkelig kapacitet til opbevaring af den på ejendommen producerede gylle.
- Ejendommens 3 gyllebeholdere og fortank til afgasset biomasse med et samlet overfladeareal på ca. 2.306 m², der fremgår af kort 2.1.2, kan anvendes til opbevaring af ejendommens husdyrgødning og afgasset biomasse.
- Gyllebeholderne skal være forsynet med fast overdækning.
- Teltoverdækning skal være forsynet med et indvendig skørt.
- Åbning af teltdug må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle.
- Skader på teltoverdækning skal repareres indenfor 1 uge efter skaden er sket, og kan det ikke lade sig gøre, skal der senest 2 hverdage efter skaden er sket foreligge en aftale om reparation. Lolland Kommune skal orienteres om dette.
- Gyllen i beholderne må først omrøres umiddelbart inden, der pumpes gylle fra beholderen.
- Det skal sikres, at drænvand fra omfangsdræn om gyllebeholderne ikke kan ledes til dræn eller vandløb.
- Påfyldning af gyllevogne eller montering af slangeudlæg skal forgå på en støbt plads, hvor evt. spild kan opsamles eller ledes til gyllebeholder via pumpebrønd, eller påfyldningen af vognene skal ske med maskiner, hvor spild ikke er muligt, eller slangeudlæg skal ske, så spild ikke er muligt.

2.5 ENERGIFORBRUG

Ansøgers oplysninger

Type	Forbrug nudrift	Forbrug ansøgt
Elforbrug	125.000 kwh	150.000 kwh
Olie til varme	40.000 l	20.000 l

Ifølge Håndbog til driftsplanlægning 2015 udgivet af Seges er elforbruget ca. 12,5 kWh pr. slagtesvin. Forbruget for en tilsvarende produktion jf. normtal for 18000 slagtesvin vil være på ca. 225.000 kWh.

Elforbruget i svinestalden går primært til belysning og drift af teknisk udstyr.

Energibesparende foranstaltninger

Når der i anlægget udskiftes lysarmaturer, sikres det, at der i det omfang det er foreneligt med biologiske forhold, at der vælges mellem de mest energibesparende systemer. F.eks. LED-belysning.

Vurdering

Elforbruget ligger omkring eller lidt under normforbruget. Det vurderes således at energiforbruget er af en størrelsesorden der passer til ejendommens drift, og at der anvendes den mest energibesparende teknologi i forhold til belysning og ventilation.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen § 47 skal der ved udskiftning af belysning på IE-husdyrbrug ske udskiftning til så energieffektiv belysning, som det er muligt.

Det er Lolland Kommunes vurdering, at ansøger er opmærksom på energiforbruget if. med driften af ejendommen.

Fortsat nedbringelse af energiforbruget kunne være et element i den lovpligtige miljøledelse, som driften af ejendommen er underlagt.

I kapitel 7 stilles der vilkår om månedlige aflæsninger af strømforbruget.

Ellers stilles der ingen vilkår i relation til energiforbrug.

2.6 VANDFORBRUG

Ansøgers oplysninger

Type	Forbrug nudrift	Forbrug ansøgt
Årligt forbrug af drikkevand	6.000 m ³	9.000 m ³
Årligt forbrug af vaskevand til vask af stalde	1600 m ³	1000 m ³

Bedriften forsynes med vand fra offentligt vandværk. Der forventes mindre stigning i vandforbruget i forbindelse med godkendelse.

Vandbesparende foranstaltninger

Drikkevandsinstallationerne på bedriften efterses og rengøres jævnligt med henblik på at undgå spild.

Eventuelle lækager i systemet identificeres straks og repareres hurtigst muligt.

Vurdering

Vandforbruget ligger omkring normforbruget, og det vurderes at ligge indenfor en naturlig variation for vandforbrug.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen § 36, stk. 1 pkt. 9 skal Lolland Kommune ved miljøgodkendelse af IED-brug særligt forholde sig til vandforbrug.

Lolland Kommune stiller i kapitel 7 om egenkontrol vilkår om månedlige aflæsninger af vandforbrug til besætningen, således at vandforbruget kan følges. Der stilles desuden i kapitel 7 vilkår om, at såfremt vandforbruget stiger mere end naturlig variation, skal årsagen klarlægges og noteres i en logbog.

I dette afsnit stilles der vilkår om, at ved vandforsyning til besætningen og ved rengørings af staldene, skal der være fokus på minimering af vandforbruget.

Vilkår

- Ved vandforsyning af besætningen og ved rengøring af stalde, skal der være fokus på minimering af vandforbruget.

2.7 VENTILATION

Ansøgers oplysninger

Ansøger har ikke oplyst særskilt om ventilation. Jf. den elektroniske ansøgning er stalden mekanisk ventileret

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Der stilles alene vilkår om vedligeholdelse, kontrol og renholdelse, samt om nødventilation.

Egenkontrol med ventilationsanlæg fremgår af kapitel 7.

Vilkår

- Ventilationssystemerne skal anvendes og vedligeholdes efter producentens anvisninger, herunder serviceres mindst 1 gang årligt.
- Ventilatorer skal kontrolleres og rengøres, inden hver indsætning af nyt hold dyr.
- Nødventilation af samtlige stalde og sektioner skal kunne ske manuelt.

2.8 FODER

Ansøgers oplysninger

Der anvendes færdigblandet tørfoder.

Der sikres effektiv fodring gennem foderets sammensætning og løbende foderkontroller, således at fodringen stemmer overens med dyrenes behov. Derudover er sundhedsstyring vigtig for en effektiv produktion med lavest muligt forbrug af foder- og hjælpestoffer. Der anvendes fasefodring på ejendommen, og der tilsættes fytase til foderet. Fytase medfører en bedre optagelse af fosfor fra foderet og dermed mindre fosfor i gyllen.

Der er på bedriften stor opmærksomhed mod at minimere anvendelsen af råvarer i produktionen. Der laves således E-kontrol minimum en gang i kvartalet, for derigennem at kunne monitorere fodereffektivitet og produktionseffektivitet. Der er fokus på at minimere spild af foderstoffer og på at optimere og minimere indholdet af fosfor og protein i foderstoffer, dog altid med fokus på virksomhedens produktionsresultater og ikke mindst dyrenes velbefindende.

Vurdering

Det vurderes at foderforbrug og tiltag i øvrigt vedr. foder lever op til en produktion af den ansøgte størrelse.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til ansøgers oplysninger, og der stilles ikke særskilte vilkår til dette forhold.

Optimal forring i forhold til miljøbelastning er et generelt krav til IE-husdyrbrug.

3. BELIGGENHED OG DE LANDSKABELIGE VÆRDIER

I dette kapitel beskrives anlægget i forhold til diverse afstandskrav, samt husdyrbrugets beliggenhed i forhold til forskellige bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger mv. Desuden beskrives husdyrbrugets placering i landskabet med hensyn til landskabelige værdier samt beplantning.

3.1 AFSTANDSKRAV, BYGGE- OG BESKYTTELSESLINJER, FREDNINGER M.V.

Det skal vurderes, om placering af staldanlægget og anlæg til husdyrgødning overholder de i lovgivningen fastsatte afstandskrav, samt om placeringen er i strid med bygge- og beskyttelseslinier samt fredninger.

Ansøgers oplysninger

I husdyrgodkendelse.dk er angivet afstande til naboer, skel, vej mm. jf. husdyrlovens §§ 6, 7 og § 8.

Afstande § 6

Område	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidige byzone eller sommerhusområde	2540 m	Bandholm	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	1327 m	Rekreativt område	50 m
Nabobeboelse	302 m	Skibevej 37 og 45	50 m

Afstande § 8

Afstandskravene er vurderet i husdyrgodkendelse.dk. Såfremt at afstandskravet ikke er overholdt vil der være en beskrivelse af hvorfor, men i de tilfælde hvor afstandskravene er overholdt vurderes det ikke at være nødvendigt med yderligere beskrivelse.

Nærmeste...	Afstand meter	Afstandskrav	Afstandskrav overholdes	Beskrivelse
Enkelt vandindvindingsanlæg	1636	25 m	Ja	
Fælles vandindvindingsanlæg	2872	50 m	Ja	
Vandløb	215	15 m	Ja	
Dræn	>15 m	15 m	Ja	
Sø	114	15 m	Ja	
Privat fælles vej/ offentlig vej	266	15 m	Ja	
Levnedsmiddelvirksomhed	>25	25 m	Ja	
Beboelse på samme ejendom	56	15 m	Ja	
Naboskel	140	30 m	Ja	

Afstandene i § 8 er kun gældende for nye anlæg eller i forbindelse med udvidelser/ændringer, som medfører en forøget forurening.

Nærmeste sårbare natur er ligeledes angivet i husdyrgodkendelse.dk.

Afstande til nærmeste naturområder er følgende (§ 7):

Naturkategori	Afstand meter	Beskrivelse	§7 afstand overholdt
Kategori 1 natur	2486	Habitat natur	Ja (mindst 10 m)
Kategori 2 natur	17255	Overdrev	Ja (mindst 10 m)
Kategori 3 natur	203	Pot amm skov	-

Vurdering

Som det fremgår af ovenstående, er alle afstandskrav i husdyrgodkendelseslovens §§ 6, 7 og 8 overholdt. Ejendommen medfører derfor ingen påvirkning af omgivelserne.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Der sker ved denne godkendelse ikke ændringer eller udvidelse af eksisterende anlæg på ejendommen, der består af en stald og en gyllebeholder.

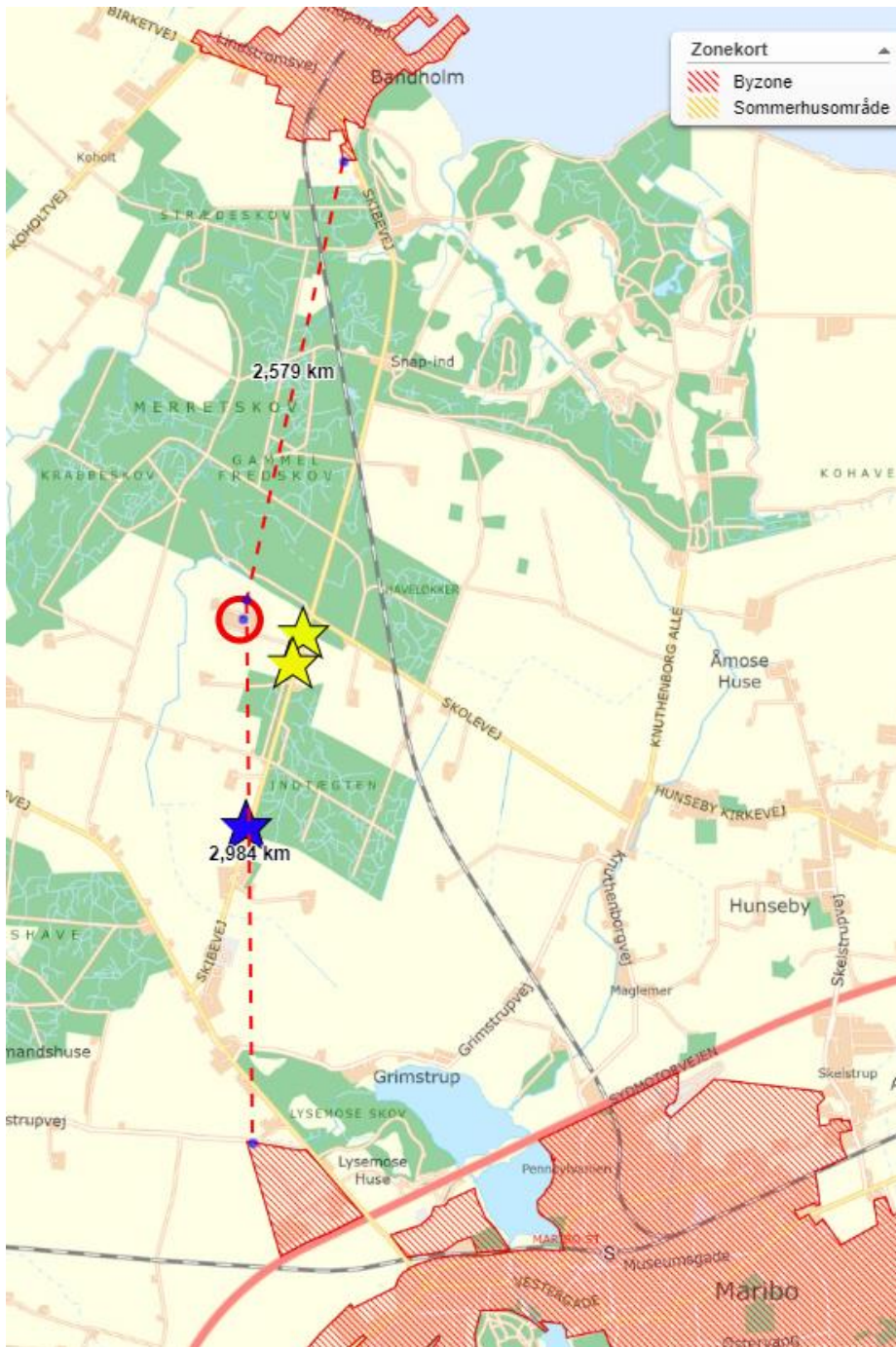
Der er søgt om etablering af en nedgravet tank if. med gyllebeholderen med henblik på afhentning af gylle til biogasanlæg.

Stalde på ejendommen ligger ca. 302-312 m fra de 2 nærmeste enkelt beliggende nabobeboelser (Skibevej 37 og 45) og ca. 1.100 m fra samlet bebyggelse (Skibevej 19).

Kort 3.1.3 Ejendommen if. samlet bebyggelse (blå stjerne) og nærmeste nabobeboelse (gul stjerner)

Ejendommen ligger mellem byzonerne Maribo og Bandholm – henholdsvis ca. 3 km fra Maribo og 2,6 km fra Bandholm.

Kort 3.1.4 Ejendommen if byzonerne Maribo mod syd og Bandholm mod nord

Det er Lolland Kommunes vurdering, at alle husdyrbruglovens afstandskrav overholdt.

Det er desuden Lolland Kommunes vurdering, at husdyranlæg på ejendommen ikke er etableret - eller er placeret i strid med bygge- og beskyttelseslinier eller fredninger.

Det stilles ingen vilkår.

3.2 PLANMÆSSIGE FORHOLD OG BEPLANTNING

Det skal vurderes, om placering af staldanlægget og anlæg til husdyrgødning er i strid med de planmæssige forhold, som er beskrevet nærmere i Lolland Kommunes kommuneplan, samt evt. stilles de nødvendige vilkår.

Ansøgers oplysninger

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Der er ansøgt om ændring af sammensætning og udvidelse af dyreholdet i eksisterende staldanlæg. Det eneste nye anlæg, der er søgt om, er en nedgravet fortank til gyllebeholderne med henblik på afhentning af gylle til biogasanlæg, derudover er der ikke søgt om udvendige ændringer af det nuværende staldanlæg m.v. på ejendommen.

Det følger af Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 34, stk. 2, at vurderingen af det ansøgte projekt skal omfatte alle etableringer, udvidelser og ændringer, der er truffet afgørelse om inden for de seneste 8 år før denne afgørelse.

I 2020 blev ejendommens tre gyllebeholdere teltoverdækket. Disse tre teltoverdækninger har ikke tidligere indgået i en landskabsvurdering, hvilket er derfor de indgår som en del af denne landskabsvurdering.

Placering

Husdyrbruget er lokaliseret i Lolland Kommune og er beliggende i det åbne land ca. 2,8 km syd for Bandholm. Ejendommen ligger omgivet af Merritskoven mod nord, øst og vest for ejendommen. Husdyrbruget ligger derfor høj grad skjult af Merritskoven fra nord, øst og vest. Der er meget ringe indblik til ejendommen fra kommunevejen Skibevej og Lærkevej, da der bl.a. ud til Skibevej er et veletableret plantebælte, som forhindrer indsyn til ejendommen.

Farve og arkitektonisk udtryk på bygninger

De tre staldbygninger på ejendommen er opført i gule mursten med røde gavle og grå tagplader. De tre tilhørende gyllebeholdere med grå teltoverdækning. Se nedenstående gadefoto af husdyrbruget i landskabet på foto 3.2.1, 3.2.2 og 3.2.3.

Der foretages ingen bygningsmæssige ændringer, udover en nedgravet fortank til gyllebeholderne.

Foto 3.2.1 Husdyrbruget set fra øst på Skibevej med eksisterende plantebælte forrest i billedet

Foto 3.2.2 Husdyrbruget set fra øst på Skibevej med starten af det eksisterende plantebælte til venstre i billedet

Foto 3.2.3 Husdyrbruget set fra syd på Lærkevej med Merretskov i baggrunden. Foran husdyrbruget ses det eksisterende læhegn i matrikelskel

Forhold til Kommuneplan

Ejendommen ligger i et område, der ifølge kommuneplan 2021-2033 har følgende udpegninger:

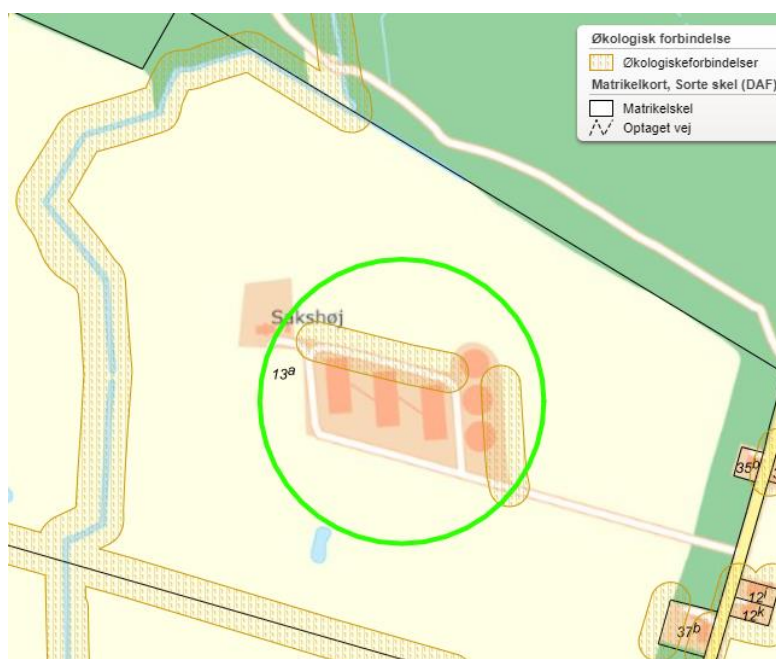
Aktuelle udpegninger i kommuneplan 2021-2033
Økologiske forbindelser
Særligt værdifulde landbrugsområder
Værdifulde jordbrugslandskaber

Økologiske forbindelseslinjer

De økologiske forbindelser er en del af Grønt Danmarkskort. Udpegningerne omkring husdyrbruget består af et vandløb vest for ejendommen, læhegnet i matrikelskellet syd for ejendommen, og de to plantebælter, som ligger nord og øst for driftsbygningerne, se nedenstående kort 3.2.4. Inden for de økologiske forbindelser skal dyr og planter spredningsmuligheder sikres og om muligt forbedres gennem forvaltning, planlægning og arealadministration.

De økologiske forbindelser regulerer ikke selve husdyrbruget, men ved nyetablering af læhegn og beplantning fastsættes der vilkår om brug af hjemmehørende arter jf. udpegningen og kommunens naturpolitik.

Det vurderes, at det ansøgte ikke vil forringe dyr og planter spredningsmuligheder, da de økologiske forbindelser ikke brydes, fordi der ikke sker nogle ydre ændringer af husdyrbruget ud over en nedgraved fortank til gyllebeholderne.

Kort 3.2.4 Ejendommen if. økologiske forbindelser jf. kommuneplanen

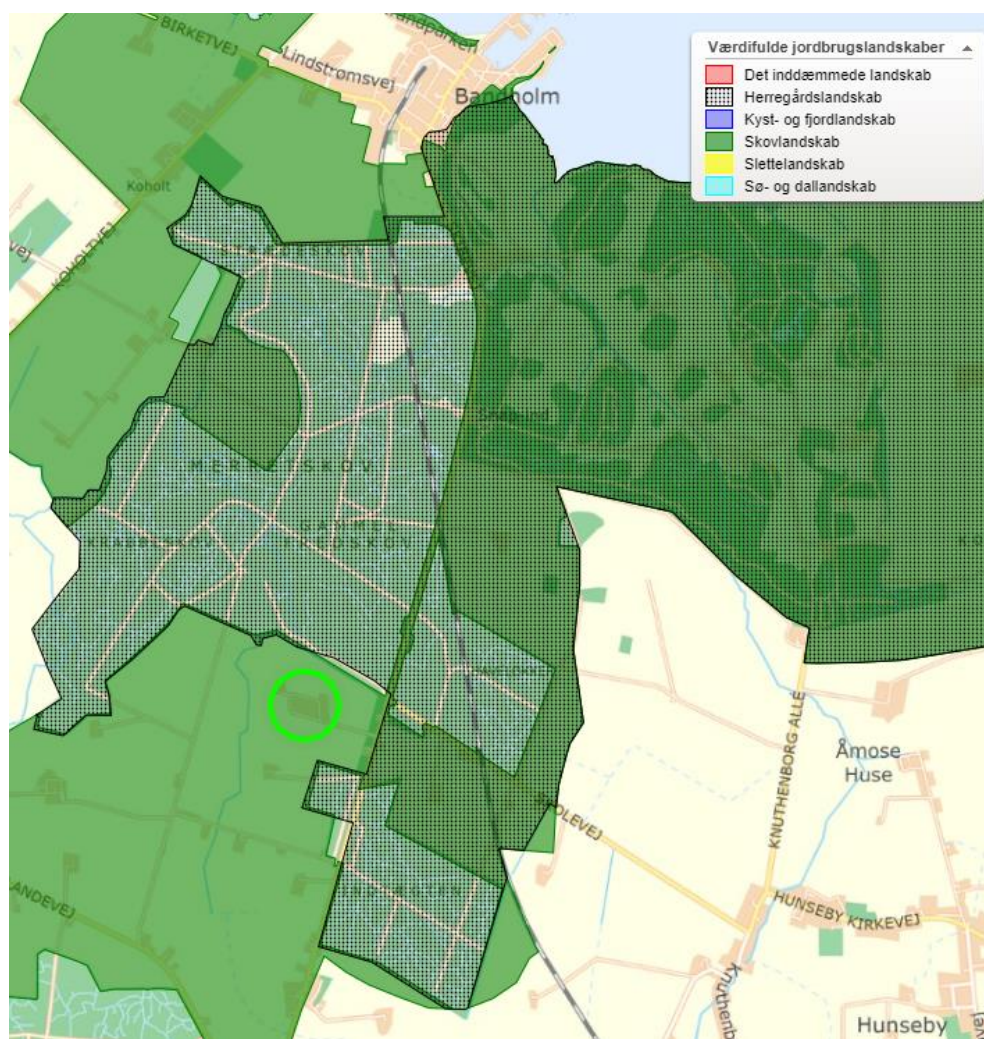
Særligt værdifulde landbrugsområder

Husdyrbruget ligger inden for udpegningen særligt værdifulde landbrugsområder. Værdifulde landbrugsområder er primært forbeholdt jordbrugerhvervene, dog er det også her anlæg, der nødvendigvis må placeres i det åbne land, fortrinsvis skal søges placeret. Inden for værdifulde landbrugsområder skal man være opmærksom på at begrænse arealforbruget mest muligt, at man finder den for jordbruget mindst belastende løsning, sikre velarrunderede ejendomme og ejendomme med gode bygninger mv.

Det vurderes, at en nedgravet fortank til gyllebeholderne kan være med til at styrke og forbedre de jordbrugsmæssige interesser i området.

Værdifulde jordbrugslandskaber

Ejendommen ligger inden for værdifulde jordbrugslandskaber i karakterområde 7. Skovlandskabet, se nedenstående kort 3.2.5.

Kort 3.2.5 Ejendommen if. værdifulde jordbrugslandskaber if. kommuneplanen

Kommuneplanen skelner mellem ”Jordbrugslandskaber” og ”Værdifulde jordbrugslandskaber” og hele kommunen er omfattet af enten den ene eller anden udpegning.

De værdifulde jordbrugslandskaber udgør de bevaringsværdige landskaber i Lolland Kommune.

I værdifulde jordbrugslandskaber skal landskabets karaktertræk samt rumlige og visuelle kvaliteter i videst muligt omfang sikres og forbedres gennem planlægning og forvaltning. Der må som hovedregel kun opføres byggeri og anlæg, der er erhvervsmæssigt nødvendig for driften af landbrug, skovbrug og fiskeri. Øvrigt byggeri, anlæg, terrænændringer eller ændret arealanvendelse kan kun ske for at varetage væsentlige planlægnings- eller samfundsmæssige hensyn.

Inden for karakterområde 7. Skovlandskabet skal man være særlig opmærksom på at bevare de uforstyrrede kyststrækninger, fastholde de fligede former på skovene, undgå høje og omfangsrige byggerier og generelt placerer nyt byggeri lavt i landskabet eller skjult bag beplantning, samt sikre de maritime kulturmiljøer.

Lokalt ligger ejendommen i et afvekslende skov- og landbrugslandskab, der lige op til herregårdslandskabet Knuthenborg og opfattes i dag som en del af herregårdslandskabet. Landskabet er domineret af store marker afgrænset af små og store skove i det åbne land, store gårde, bevarede dyrkningsstel, diger og solitære træer samt fraværet af husmandskolonier, der dog præger området mod vest. De små og store skove i området, samt skovenes fligede rande danner mindre lukkede rum mod nord, syd og øst for ejendommen, mens området mellem Nørreballe og Bandholm fremstår mere åbent med dyrkede marker.

Merretskov er beskyttet som fredskov, men oplevelsen af skovlandskabet er sårbart over for ændringer. Eksempelvis er skovområder med markante og fligede skovbryn, der rummer særlige rumlige og visuelle kvaliteter, sårbare over for etablering af store bygningsmasser, ny skovrejsning eller rydninger, som bryder skovbrynene. Samtidig er landskabsstrukturen afhængig af tilstedeværelsen af det mønster som hegn, træer, dyrkningsjorder og beskyttede naturområder danner, f.eks. er de levende hegn, alléer, vejtræer og solitære træer i landskabet sårbare over for sløjfning, manglende pleje og/eller manglende genplantning ved sygdom/død.

En yderligere nedlæggelse af hegn og dyrkningsstel samt etablering af nyt byggeri uden for den oprindelige bebyggelsesstruktur, forringer det meget karakteristiske bebyggelsesmønster, som alle enkelt-elementerne tilsammen danner.

Landbrugets bebyggelser er afhængige af en vedligeholdelse, der respekterer de oprindelige kulturhistoriske og bygningsmæssige træk, og landskabet er sårbart over for nedrivning eller ændringer af kulturhistorisk værdifulde bygninger og over for nye landbrugsbygninger, der opføres uden hensyn til de eksisterende landskabelige, kulturhistoriske, arkitektoniske og bygningsmæssige træk.

Med sin placering mellem de omkringliggende skove rummer området store oplevelsesmuligheder, hvor man kan færdes i tæt skov og ud i det åbne land, der giver oplevelsen af skiftevis store åbne og små lukkede rum. Variationen mellem skov og land, samt den spredte gårdbebyggelse, udgør kernen af oplevelsen af skovlandskabet og dets rumlige og visuelle kvaliteter.

Tæt på produktionsbygningerne mod nord og øst, samt længere væk fra produktionsbygningerne, næsten ud til matrikelafgrænsningen mod syd, øst og vest, er etableret levende hegn eller beplantningsbælter, der afskærmer bebyggelsen og sikrer at ejendommen er indpasset i det sårbare skovlandskab. Beplantningsbælterne og læhegnet sikrer, at ejendommen fremstår godt indpasset i skovlandskabet. For ikke at forringe landskabsinteresserne og for at understøtte områdets skovkarakter, stilles der vilkår om fastholdelse af eksisterende beplantning, kort 3.2.6.

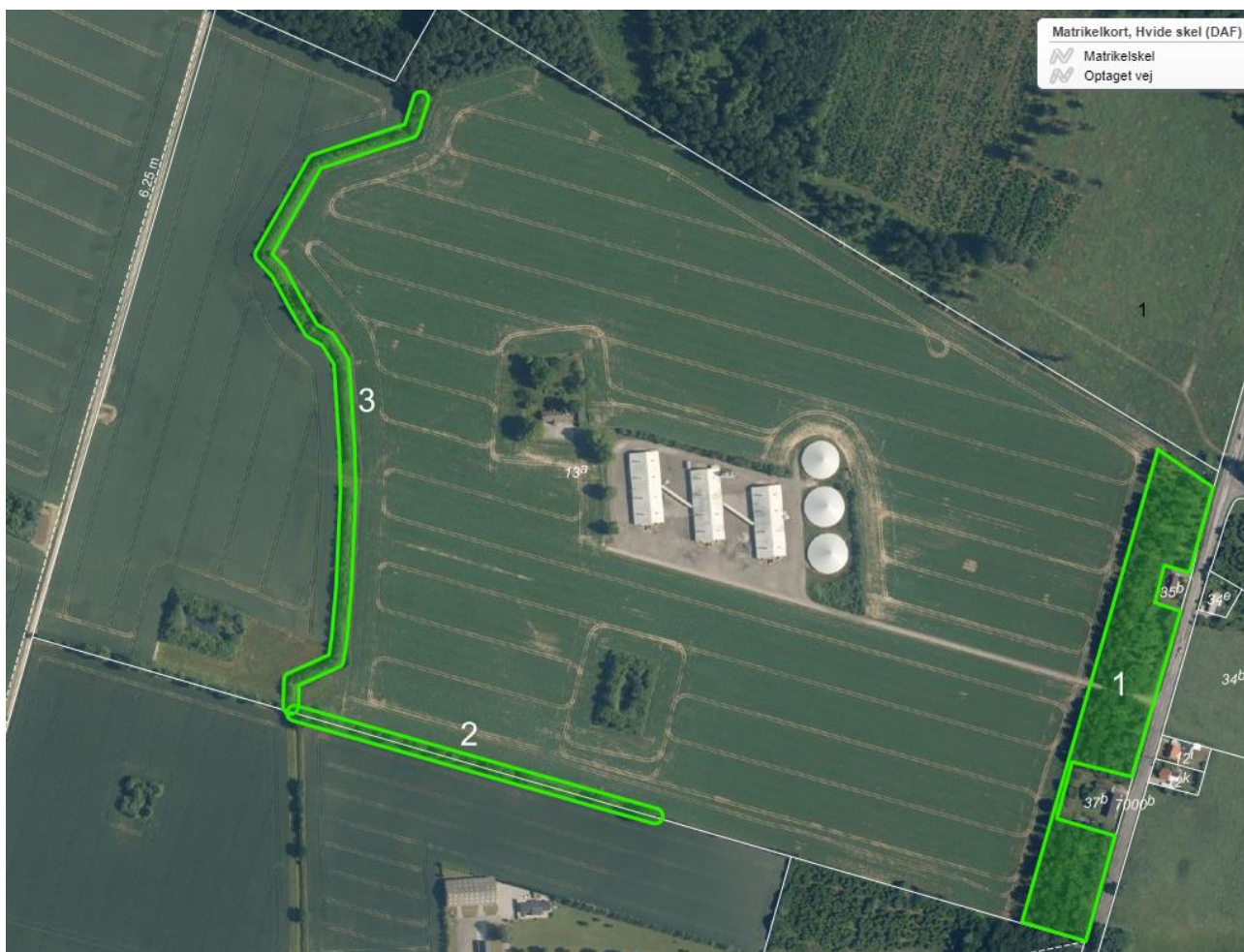

Kort 3.2.6 Beplantning omkring husdyrbruget

De eksisterende beplantninger 1, 2 og 3 (kort 3.2.7) skal bevares, som de er nu med den nødvendige vedligeholdelse, så maksimal højde og tæthed opnås. Dette stilles der vilkår om.

Beplantninger 1-3 må tyndes og vedligeholdes, efterhånden som træer og buske vokser sig større, men skal fortsat kunne slutte tæt, i løbet af 3 vækstsæsoner. Beplantninger 1 og 3 må kun ryddes, hvis de erstattes af nye beplantninger på samme placering i første plantningssæson efter rydning. Hvis beplantning nr. 2 ryddes, skal der etableres et nyt plantebælte på den samme strækning, men indenfor egen matrikel.

Hvis dele af eller hele beplantning 1-3 ryddes, skal de nyetablerede beplantningsbælter have 1,5 meter mellem hver række og 1,25 meter mellem hver plante, indtil beplantningsbæltet slutter tæt. Beplantningsbælterne skal bestå af en blanding af hjemmehørende lokalitetstilpassede træer og buske (jf. www.plantevalg.dk). Følgende egnskarakteristiske buske, alm. syren, kræge, mirabel og rød kornel, kan iblandes, men de må maksimalt udgøre 30 % af planterne. I det massive beplantningsbælte mod øst (plantebælte nr. 1 på kort 3.2.7) må den yderste og inderste række etableres som fodpose med kun buske.

Kort 3.2.7 Ejendommen med angivelse af beplantning/plantebælter 1 – 3, som skal fastholdes, er markeret med grønt

Vurdering

Der skal etableres en nedgravet fortank til gyllebeholderne i forbindelse med godkendelse, derudover skal der ikke laves ændringer i forbindelse med omlægningen af produktionen og projektet vurderes at være i overensstemmelse med kommuneplanens rammer.

Samlet vurdering

Det er Lolland Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte kan gennemføres uden væsentligt at tilsidesættelse af de landskabelige værdier i området.

Der stilles følgende vilkår om bevaring af afskærmende beplantning.

Vilkår

- Eksisterende beplantning 1, 2 og 3 (kort 3.2.7) skal bevares, som de er nu med den nødvendige vedligeholdelse, så maksimal højde og tæthed opnås.

- Beplantninger 1-3 må tyndes og vedligeholdes, efterhånden som træer og buske vokser sig større, skal fortsat kunne slutte tæt i løbet af 3 vækstsæsoner.
- Beplantninger 1 og 3 må kun ryddes, hvis de erstattes af nye beplantninger på samme placering, i første plantningssæson efter rydning. Hvis beplantning nr. 2 ryddes, skal der etableres et nyt plantebælte på den samme strækning, men indenfor egen matrikel.
- Hvis dele af eller hele beplantning 1-3 ryddes, skal de nye etablerede beplantningsbælter have 1,5 meter mellem hver række og 1,25 meter mellem hver plante, indtil beplantningsbæltet slutter tæt.
Nye beplantningsbælter skal bestå af en blanding af hjemmehørende lokalitetstilpassede træer og buske (jf. www.plantevalg.dk).

4. AMMONIAK

I dette kapitel beskrives ammoniak fra anlægget og dets betydning for natur – herunder særligt ammoniakfølsom natur og internationale naturbeskyttelsesområder, samt beregning i forhold til renere teknologi.

4.1 AMMONIAK FRA ANLÆGGET

Ansøgers oplysninger

Den totale ammoniakemission fra ejendommen udgør 4.632 kg ammoniak pr. år, hvilket er en stigning på 2.520 kg ammoniak pr. år i forhold til den tilladte drift og på 2.075 kg ammoniak pr. år i forhold til 8-årsdriften.

Samlet ammoniakemission fra husdyrbruget (stald og lager)

Driftstype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	4170,6	461,4	4632,0
Nudrift	1668,2	444,2	2112,5
8 års-drift	1668,2	888,4	2556,7

Tabel 4.1.1 Beregnet total ammoniakemission fra den elektroniske ansøgning

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Stigningen i forhold til nudrift skyldes, at der ændres fra en produktion af kun smågrise til en produktion af smågrise og slagtesvin. Da slagtesvin genererer mere ammoniak på et givet staldareal, foretages beregningen i den elektroniske ansøgning ud fra, at der kun er slagtesvin i staldene.

Fald i ammoniakemissionen fra driften for 8 år siden til nudriften skyldes overdækning af ejendommens gyllebeholder.

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til ansøgers oplysninger, og den øgede ammoniakemission betydning i forhold til tidligere drift vurderes i nedenstående afsnit.

4.2 AMMONIAK, RENERE TEKNOLOGI OG BAT KRAV

Ansøger skal her i den elektroniske ansøgning beregne en værdi for maksimal emission af ammoniak fra det samlede anlæg. Er den værdi mindre end den faktisk beregnede værdi af ammoniakemission fra det samlede anlæg, overholder den ansøgte drift kravet til renere teknologi angående ammoniak emission (BAT ammoniak).

Ansøgers oplysninger

Alle stalde er med delvise spaltegulve med over 50 % fast, og gyllebeholderen er overdækkede.

	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav Kg N/år	4171	923	5093
Faktisk emission Kg N/år	4171	461	4632
Forskel Kg N/år			461
BAT krav overholdt			Ja

Tabel 4.2.1 Ansøgers tabel over beregnet BAT ammoniakkrav samt faktisk ammoniakemission – beregning fra den elektroniske ansøgning

BAT kravet er overholdt, og der anvendes ingen virkemidler udover delvist spaltegulv og overdækning af gyllebeholder til at reducere ammoniakfordampningen fra staldene.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til ansøgers beregning i den elektroniske ansøgning eller redegørelse.

Der er tidligere meddelt miljøgodkendelse til ejendommens drift efter kapitel i miljøbeskyttelsesloven. I denne godkendelse var der ikke stillet vilkår om teknologi til reduktion af ammoniakemission fra anlægget, der skal medtages i BAT- beregningen.

Vilkår om overdækning af gyllebeholder, der er en forudsætning for beregningen, fremgår af afsnit 2.2.

Da lovgivningens krav om den maksimale ammoniakemission fra anlægget if. til renere teknologi overholdes, stilles der ingen vilkår.

4.3 GRÆNSEOVERSKRIDENDE VIRKNING

Ansøgers oplysninger

Det er vurderet, at det udelukkende er produktionens emission af ammoniak der potentielt kan have en grænseoverskridende virkning. Det er dog vurderet at ammoniakemissionen har et niveau og en karakter, hvor hovedparten af emissionen vil påvirke lokalområdet og kun mindre del af emissionen vil bidrage til baggrundsbelastningen i omkringliggende lande. Det er derfor vurderet at produktionen ikke medfører grænseoverskridende virkninger hverken lokalt eller internationalt.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til ansøgers vurdering, og der stilles ingen vilkår på dette grundlag.

4.4 AMMONIAKFØLSOMME LOKALITETER

Her skal Lolland Kommune vurdere, om ammoniak fra anlægget påvirker ammoniakfølsomme lokaliteter – kategori 1, - 2 og kategori 3 natur. Kategorierne, grænseværdierne samt beregning af ammoniak fra anlægget på de enkelte kategorier beskrives nærmere i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen

- Kategori 1 natur er særlig ammoniak følsomme naturtyper omfattet af Naturbeskyttelsesloven § 3 og beliggende i internationale naturbeskyttelsesområde (Natura 2000) - husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen § 2, stk. 1, pkt. 1.
- Kategori 2 natur er særlig ammoniak følsomme naturtyper omfattet af Naturbeskyttelsesloven § 3 og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder - husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen § 2, stk. 1, pkt. 2.
- Kategori 3 natur er andre ammoniakfølsomme naturtyper omfattet af Naturbeskyttelsesloven § 3 samt ammoniakfølsomme skove - husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen § 2, stk. 1, pkt. 3.

Ansøgers oplysninger

Påvirkning af den omkringliggende natur gennem deposition af ammoniak kan i visse tilfælde medføre en væsentlig påvirkning af naturen. Der er dog opstillet en række krav og kriterier for hvornår en påvirkning er væsentlig, og bedriften overholder disse krav til alle særligt sårbare kategori 1 og 2 naturtyper i området.

Naturtyper	Fastsat beskyttelsesniveau
Kategori 1. § 7 stk. 1, nr. 1 Ammoniakfølsomme naturtyper (bilag 3 pkt. D), beliggende <i>inden</i> for Natura 2000-område og omfattet af udpegningsgrundlaget og kortlagt, samt heder og overdrev i øvrigt, som er beliggende <i>inden</i> for et Natura 2000-område og omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.	Max. total deposition (afhængig af antal husdyrbrug i nærheden* af naturområdet): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2. § 7 stk. 1, nr. 2 Ammoniakfølsomme naturtyper (bilag 3 pkt. D) beliggende <i>uden</i> for internationale naturbeskyttelses-områder: Højmoser, lobeliesøer, heder større end 10 ha samt overdrev over 2,5 ha der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 .	Max. total deposition på 1,0 kg N/ha pr. år.
Kategori 3. Heder, moser og overdrev, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 men som er beliggende uden for Natura 2000-områder, samt ammoniakfølsomme skove større end 0,5 ha og mere end 20 m brede.	Max. mer deposition på 1,0 kg N/ha pr. år. Kommunen kan tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha pr. år, men ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N/ha pr. år.
*Antallet af husdyrbrug i nærheden for kategori 1-natur, opgøres som en summering af: 1) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 150 kg NH ₃ -N pr. år inden for 200 m, 2) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 450 kg NH ₃ -N pr. år inden for 200-300 m,	

- 3) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år inden for 300-500 m,
 4) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 1.500 kg NH₃-N pr. år inden for 500-1.000 m, og
 5) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 5.000 kg NH₃-N pr. år inden for 1.000-2.500 m.

Tabel 4.3.1 Ansøgers tabel over naturkategorierne

Nedenstående skema viser depositionen til de forskellige naturkategorier som totaldeposition (kategori 1 og 2 natur) og som merdeposition (kategori 3 natur). Såfremt bekendtgørelsens afskæringskriterier som angivet i skemaet ovenfor ikke er overholdt vil det enkelte punkt efterfølgende blive beskrevet yderligere og vurderet. Er kriterierne overholdt vil der ikke blive foretaget yderligere vurderinger.

Naturkate- gori	Kumula- tion	Totaldeposi- tion Kg N/ha/år	Merdeposi- tion Kg N/ha/år	Vurdering
Kategori 1 na- tur	0	0,0	-	Nærmeste kategori 1 natur ligger over 2,9 km væk. Produktionen medfører deposition i området på 0,0 kg N/ha/år og bekendtgørelsens krav til totaldeposition til kategori 1 natur overholdes. Det vurderes at produktionen ikke medfører en væsentlig påvirkning af området. Kumulation er ligeledes vurderet.
Kategori 2 na- tur		0,0	-	Nærmeste kategori 2 natur ligger over 18 km væk. Bekendtgørelsens krav til totaldeposition til kategori 2 natur overholdes. Det vurderes at produktionen ikke medfører en væsentlig påvirkning af området.
Kategori 3 na- tur		Op til 0,2	Op til -0,1	Nærmeste kategori 3 natur ligger nord og øst for ejendommen i form af en potentiel ammoniak følsom skov. Merdepositionen set i forhold til 8 års driften udgør op til -0,1 kg N/ha/år, og bekendtgørelsens afskæringskriterier for kategori 3 natur er dermed overholdt.
Øvrig § 3 na- tur		Op til 4	Op til 1,6	Nærmeste § 3 natur ligger vest for ejendommen i form af en sø. Merdepositionen set i forhold til 8 års driften udgør op til -0,1 kg N/ha/år, og bekendtgørelsens afskæringskriterier for kategori 3 natur er dermed overholdt.

Tabel 4.3.2 Ansøgers oplysninger om de faktiske forhold ved ejendommen

Potentiel ammoniak følsom skov

Øst for ejendommen ligger der en potentiel ammoniak følsom skov. Skoven påvirkes med op til 4 kg N/ha/år. Baggrund belastningen i området er 11,4 kg N/ha/år. Tålegrænsen for ammoniakfølsomme skove ligger i intervallet 15-20 kg N/ha/år. Dermed overskrides den nedgrænse marginalt i skovbrynet. Bare få meter inde i skov ligger den samlede deposition under 15 kg N/ha/år. Det vurderes derfor at produktionen dermed ikke medføre en påvirkning af området. Skoven er drevet forstligt, forstået på den måde at skoven plantes og skoves løbende, hvilket yderligere indikerer at skoven ikke er ammoniak følsom.

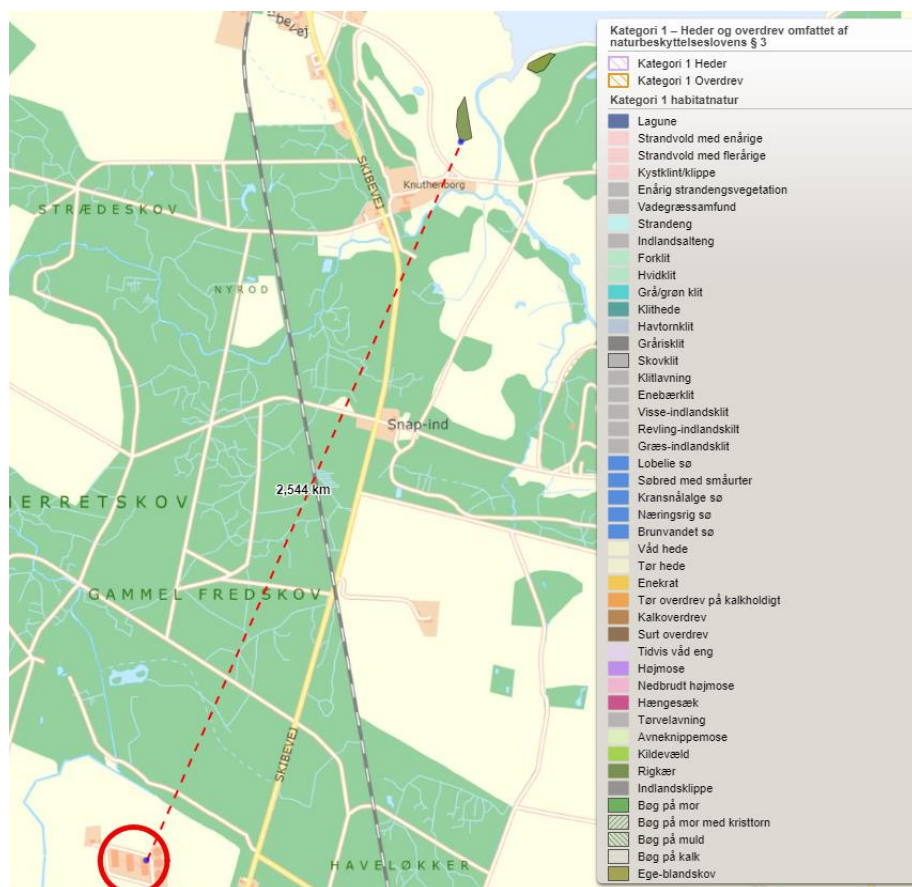
Vurdering

Ejendommen overholder ikke alle afskæringskriterier i bekendtgørelsen, men det vurderes, jf. forarbejderne til udarbejdelse af afskæringskriterier, at produktionen ikke medfører en påvirkning af den omkringliggende natur.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Nærmeste kategori 1 natur er en ege-blande-skov i Natura 2000 område nr. 173 – Smålandsfarvandet m.v. ca. 2,5 km nord for husdyranlæg på Skibevej 39. De næst nærmeste områder med kategori 1 natur ligger mere end 4 km fra ejendommen.

I den elektroniske ansøgning er det beregnet, at totaldepositionen fra Skibevej 39 i ansøgt drift på nærmeste kategori 1 natur er 0,0 kg N/ha/år, som beskrevet af ansøger.

Kort 4.3.3 Husdyranlæg på Skibevej 39 i forhold til nærmeste kategori 1 natur

Nærmeste kategori 2 natur er et overdrev ved Rødbyhavn syd for ejendommen, der ligger ca. 17 km syd for ejendommen. Totaldisposition på arealet er i ansøgt drift beregnet til 0,0 kg N/ha/år, som beskrevet af ansøger.

Nærmeste kategori 3 natur, der ikke er skov, er et overdrev ca. 1,9 km vest for ejendommens anlæg. I den elektroniske ansøgning kan det beregnes, at området modtager 0,0 kg N/ha/år i ansøgt drift.

Kategori 3 natur i form af "gammel skovbund" (fastlagt af Miljøstyrelsen) ligger i umiddelbar nærhed både nord, øst og syd for ejendommen. Den korteste afstand er mellem den nordlige gyllebeholder og skovbryn nordøst for beholderen.

Kort 4.3.5 Ejendommen i forhold til nærmeste kategori 3 natur, der er skov

Jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen skal Lolland Kommune acceptere en merdeposition if. til nudriften og/eller driften for 8 år siden på op til 1 kg N/ha/år. Kommunen kan efter en nærmere vurdering acceptere en større deposition.

Den største merdeposition i skoven er i den elektroniske ansøgning beregnet til 2,4 kg N/ha/år i forhold til nudriften. I samme punkter er totaldepositionen beregnet til 4,7 kg N/ha/år.

Tålegrænse for skov er generelt på 10 – 20 kg N/ha/år³. Baggrundsbelastningen er jf. Miljøstyrelsen 11,8 – 13,3 kg N/ha/år (beregnet gennemsnit jf. arealinformation).

Lolland Kommune skal derfor for dele af skoven udarbejde en konkret vurdering af, om ammoniak fra den ansøgte drift sammen med baggrundsbelastningen har væsentlig betydning for livet i disse områder. Det vurderes, at der ikke er kumulation fra andre husdyrbrug på de pågældende arealer.

Nedenstående kort viser målepunkter for ammoniakdeposition i kategori 3 skov. Der er for punkter i skoven valgt ruhed "skov", for punkter i skovbryn valgt ruhed "skov" eller "blandet natur med middel bevoksning" efter en konkret vurdering. For afrømmet skovområde er valgt ruhed "blandet natur med lav bevoksning". For naturlinjer er der valgt ruhed "landbrug", da hele ejendommen er omgivet af opdyrkede arealer op mod skoven.

Kort 4.3.6 Målepunkter ammoniakdeposition i den elektroniske ansøgning til vurdering af skov

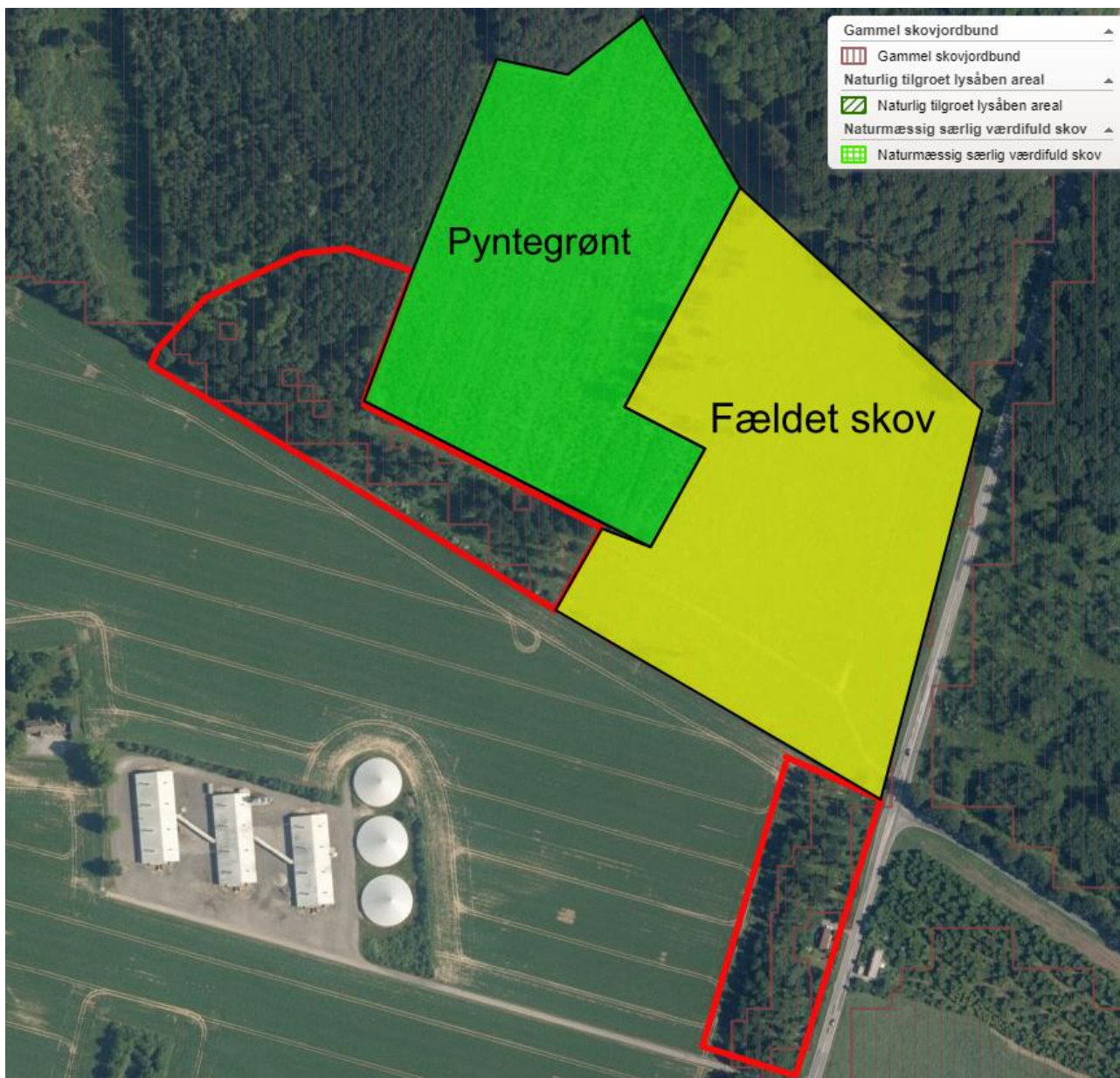
Baseret på målepunkter, hvor der er beregnet en merdeposition af ammoniak mere end 1 kg N/ha/år, og hvor Miljøstyrelsen har fastlagt ammoniakfølsom skov, og hvor der reelt er træbevoksning undtaget pyntegrønt, er områder til nærmere vurdering afgrænset – røde felter på kort 4.3.7 og kort 4.3.8.

Områder med nåletræer til klipping af pyntegrønt og fældet skov er ikke medtaget selvom ammoniakdepositionen er på mere end 1 kg ammoniak pr. ha. pr. år på en del af de arealer. Totaldepositionen af

³ DCE, Empiriske tålegrænser, 2018: https://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notater_2018/Opdatering_empirisk_baserede_taalegraenser.pdf

ammoniak i ansøgt drift når sammen med begrundsbelastningen i disse områder på intet sted ikke over den øvre tålegrænse på 20 kg ammoniak pr. ha pr. år og vurderes derfor uden betydning.

Kort 4.3.7 Afgrænsning af skov til nærmere vurdering – røde felter

Lolland Kommune skal til vurdering inddrage følgende forhold:

1. Om det pågældende naturområdes status i kommuneplanen, herunder særligt om det er omfattet af kommuneplanens udpegning af særlige værdifulde naturområder, rekreative områder og/eller værdifulde kulturmiljøer samt kommuneplanens retningslinjer for varetagelsen af naturbeskyttelsesinteresserne, de rekreative interesser og de kulturhistoriske interesser,
2. Om det pågældende område er omfattet af fredning, handleplan for naturpleje eller anden planlagt naturindsats,
3. Om det pågældende naturområdes naturkvalitet og

4. Om kvælstofbidrag til området fra andre kilder, herunder om der er tale om et minivådområde eller et vådområde, der er udlagt medhenblik på kvælstoffjernelse fra landbrugsjord, eller om området i øvrigt er påvirket fra markbidrag, eller for så vidt angår skove om de gødskes.

Til nærmere vurdering, er områderne indenfor de røde felter opdelt i 4 delområder kaldet 1-4 – se kort 4.3.8.

Områderne er besigtiget den 8. juni 2023, hvor karakteren af delområderne blev vurderet og afgrænset i delområderne, og plantelister blev udfærdiget, hvor der var behov for det.

Kort 4.3.8 Delområder til nærmere vurdering i forhold til ammoniakdeposition (luftfoto sommer 2022)

Ad 1)

De 4 delområder er i kommuneplanen defineret som *rekreativt område*, og ingen af områderne karakteriseres i kommuneplanen som *særlig værdifulde naturområder* eller de øvrige punkter i beskrivelsen under punkt 1.

Udpegningen som rekreative områder er en del af en større udpegning i området og i kommunen i det hele taget. Der er dog ikke umiddelbar adgang til de 4 delområder, der er en del af en produktionssskov eller har karakter af læbeplantning. Udpegningen som rekreativt område vurderes derfor i denne sammenhæng for uden betydning.

Ad 2)

Der foreligger ikke fredninger, handleplaner for naturpleje eller anden planlagt indsats for de 4 delområder.

Ad 3)

De 4 delområders naturkvalitet vurderes nedenfor.

Ad 4)

Det vurderes, at der ikke er andre enkeltstående kilde, der bidrager til ammoniakdeposition på de 4 delområder.

Delområde 1

Området får en totaldeposition på op til 2,3 kg N/ha/år. Med en baggrundsbelastning på op til 13,3 kg N/ha/år bliver det samlet en belastning på op til 15,6 kg N/ha/år.

Den vestlige side af arealet er tilplantet i perioden 1993-95 og den østlige side i perioden 1999-2002. Arealet er hovedsagelig tilplantet med eg, der står tæt. Skovbunden er mørk uden vegetation på tidspunktet for besigtigelsen, og der sås ikke dødt ved eller gamle træer.

Til vurdering af, om der er tale om særlig værdifuld skov anvendes nøgle fra Miljøstyrelsen⁴ (skovnøglen).

Efter "skovnøglen" er der ikke tale om særlig værdifuld skov, da -

- Der er tale om en monokultur af plantede egetræer til skovning til gavntræ.
- Der er intet dødt ved.
- Der er kun begrænset lys på skovbunden med meget ringe urtevegetation.

Det er derfor Lolland Kommune vurdering, at der ikke er tale om særlig værdifuld skov men alene en produktion af egetømmer.

Delområde 2

Området får en totaldeposition på op til 2,9 kg ammoniak pr. ha pr. år. Med en baggrundsbelastning på op til 13,3 kg ammoniak pr. ha pr. år bliver det samlet en belastning på op til 16,2 kg ammoniak pr. ha pr. år.

Det er tydeligt, at området en stor del af året er mere eller mindre vandlidende. Skoven vurderes selvstået med ahorn, ask, eg, bøg, rødgran, tørst, fugle kirsebær og navr. Der er en del dødt ved bestående af både stammer og grene.

Bundfloraen består af blære-star, vand-mynte, gul iris, lav ranunkel, sværtevæld, korsknep, alm. fredløs, alm. hanekro, stor nælde, bittersød natskygge, eng-rapgræs, mosebunke, hjortetrøst.

Efter "skovnøglen" kunne der være tale om særlig værdifuld skov, da -

---

⁴ Miljøstyrelsen - Nøgle til kortlægning af naturmæssig særlig værdifuld skov - 2017

- Der er tale om selvsået skov
- Der er mindst 5 arter løvfældende træer
- Der er dødt ved
- Der er vådområder.

Ingen af arterne, der ved besigtigelsen blev fundet på delområdet, er omfattet af Miljøstyrelsens liste over arter, der skal bruges til prioritering af naturmæssig særlig værdifuld skov⁵.

Det er derfor Lolland Kommune vurdering, at der ikke er tale om særlig værdifuld skov.

Delområde 3

Området får en totaldeposition på op til 4,7 kg ammoniak pr. ha pr. år. Med en baggrundsbelastning på op til 13,3 kg ammoniak pr. ha pr. år bliver det samlet en belastning på op til 18,0 kg ammoniak pr. ha pr. år.

Det vurderes, at området er hovedsageligt tilplantet efter 1963 med efterfølgende selvsåning med ahorn, ask, eg, bøg, rødgran, tørst, fugle kirsebær, rødæl og navr. Der sås ved tilsyn ikke dødt ved.

Bundfloraen består af skov-hullæbe, vild kørvel, stor nælde, hjortetrøst, skov-skræppe, alm. hundegræs, alm. rapgræs, kål-tidsel, burre sp., korbær, hvas randfrø, mosebunke, tveskægget ærenpris, alm. skovranke, stinkende storkenæb, alm. røllike, feber-nellikerod, dunet steffensurt, skov-galtetand, mi-liegræs, stor fladstjerne, kær-tidsel, draphavre.

Efter "skovnøglen" er der ikke tale om særlig værdifuld skov, da -

- Der er ingen store gamle træer.
- Der er intet dødt ved.

Af bundvegetation bemærkes *skov-hullæbe*. Denne stod dog stort set kun i sprøjtet bræmme under et elhegn (dele af skoven er indhegnet til vildsvin).

Det er derfor samlet set Lolland Kommune vurdering, at der ikke er tale om særlig værdifuld skov.

Delområde 4

Området får en totaldeposition på op til 3,7 kg ammoniak pr. ha pr. år. Med en baggrundsbelastning på op til 13,3 kg ammoniak pr. ha pr. år bliver det samlet en belastning på op til 17,0 kg ammoniak pr. ha pr. år.

Området vurderes tilplantet mellem 1969 og 1974 i tydelige rækker (luftfoto 1974). Arealet er tilplantet med en blanding af løvfældende træer og rødgran med efterfølgende selvsåning. Der er ingen større træer. Beplantningen er meget lysåben. Der er ikke lavet planteliste for arealet.

---

⁵ Miljøstyrelsen marts 2013 - Arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af skovlovens § 25

I Lolland Kommunes Kommuneplan er området ikke medtaget som skov, og det kan også bedst karakteriseres som en form for læbeplantning.

Det er derfor Lolland Kommune vurdering, at der ikke er tale om særlig værdifuld skov.

Samlet set er det Lolland Kommunes vurdering, at ingen af de 4 delområder, der får en merbelastning på mere end 1 kg/N/ha/år, kan karakteriseres som særlig værdifuld skov. Det er derfor også Lolland Kommunes vurdering at det er tilstrækkeligt, at total kvælstofdepositionen i ansøgt drift sammen baggrundsbelastningen er under skovs maksimale tålegrænse på 20 kg N/Ha/år.

Det er Lolland Kommunes samlede vurdering, at den beregnede ammoniakemission fra den ansøgte drift ikke vil få væsentlig betydning for hverken kategori 1 -, kategori 2 - eller kategori 3 natur.

Der stilles ingen vilkår.

4.5 AMMONIAK OG SÆRLIGT BESKYTTEDE DYRE- OG PLANTEARTER

Her skal Lolland Kommune vurdere, om der er arter omfattet af Habitatdirektivet, som er de samme arter, som er omfattet af Habitatbekendtgørelsen bilag IV (bilag IV arter eller særligt beskyttede dyre- og plantearter).

Ansøgers oplysninger

Beskyttede arter

Dyr og planter omfattet af bilag IV kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på eller omkring bedriften og bedriftens arealer. På baggrund af Faglig Rapport nr. 635, 2007 "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV" fra Danmarks Miljøundersøgelser, samt Videnskabelig Rapport nr. 50, 2013 "Overvågning af arter 2004-2011" fra Nationalt Center for Miljø og Energi, vurderes det at følgende bilag IV-arter kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på eller omkring bedriften og udbringningsarealerne.

Navn	Registreret forekomst	Udbredelsesområde
Odder		X
Markfirben		X
Stor vandsalamander		X
Spidssnudet frø		X
Arter af flagermus		X

Tabel 4.5.1 Arter der kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted omkring anlægget

Der ligger flere små søer omkring ejendommen hvor der er potentiale for bilag IV-arter (spidssnudet frø og stor vandsalamander). Der er dog ikke registreret bilag IV arter i området. Produktionen påvirker den nærmeste sø med totalt op 1,8 kg N/ha/år. Merdepositionen er beregnet til op til 0,8 kg N/ha/år.

For de øvrige arter gælder at ingen registreringer er i lokalområdet, jf. oplysninger på Naturdata gennem Danmarks miljøportal.

Danmark har jf. Biodiversitetskonventionen forpligtet sig til at standse tabet af biologisk mangfoldighed. Arter, som er forsvundet fra Danmark eller truet af udryddelse, er registreret som sådan på Den danske Rødliste.

Vurdering

Ligeledes gælder at det er vurderet at produktionen ikke vil medføre en påvirkning af beskyttede arter. Der er ingen eller minimal påvirkning af de registrerede leveområder for bilag IV arter. Derfor vurderes tilstedeværelsen af bilag IV arter omkring ejendommen at være foreneligt med den produktion der er på ejendommen og det forhold at der gives en tilladelse på ejendommen vil ikke medføre en øget påvirkning af arterne.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Det er Lolland Kommunes vurdering, at der ikke er bilag IV planter, der kan påvirkes af den ansøgte drift af husdyrbruget, da der ikke er registreret sådanne fund i nærheden.

Da der ikke sker nedrivning af bygninger eller rydning af ældre træer, er det Lolland Kommunes vurdering, at der ikke vil ske påvirkning af flagermus.

Af andre bilag IV dyr, er det Lolland Kommunes vurdering, at det alene er padder tilknyttet søer nær ejendommen, som kan blive påvirket af ammoniak fra den ansøgte drift. Påvirkning kan ske ved, at søerne hurtigere gror til og dermed bliver uegnede som yngle- og levested for de særligt beskyttede padder.

Overordnet set er det Lolland Kommunes vurdering, at en merdeposition på op til 1 kg ammoniak pr. år pr. ha i forhold til driften for 8 år siden samlet set ikke vil give en væsentlig negativ påvirkning af liv i – og ved søer.

Sø	1	2	3	4
Ammoniak (kg/ha/år) - ansøgt	1,8	0,8	0,5	0,4
Ammoniak (kg/ha/år) - nudrift	0,8	0,4	0,2	0,2
Ammoniak (kg/ha/år) - 8 år siden	1,0	0,4	0,3	0,2

Tabel 4.3.1 Tabel over ammoniakdeposition i de 4 mest påvirkede søer

Da der ikke er merdeposition på mere end 1 kg ammoniak pr. ha pr. år til nogen af de 4 søer, er det Lolland Kommunes vurdering, at den ansøgte drift ikke giver anledning til forringede leveforhold for

evt. padder i de 4 søer, som er mest påvirket af ammoniak fra ejendommens stald og anlæg til husdyrgødning i ansøgt drift.

Kort 4.4.2 Ejendommen og de 4 nærmeste søer

Det er Lolland Kommune samlede vurdering, at det ansøgte, ikke vil have væsentlig negativ påvirkning af de særligt beskyttede dyre- og plantearter, og der stilles derfor ingen vilkår.

4.6 AMMONIAK OG INTERNATIONALE NATURBESKYTTELSESOMRÅDER

Her skal Lolland Kommune vurdere om ammoniak fra anlæggets påvirker internationale naturbeskyttelsesområder - kaldet Natura 2000.

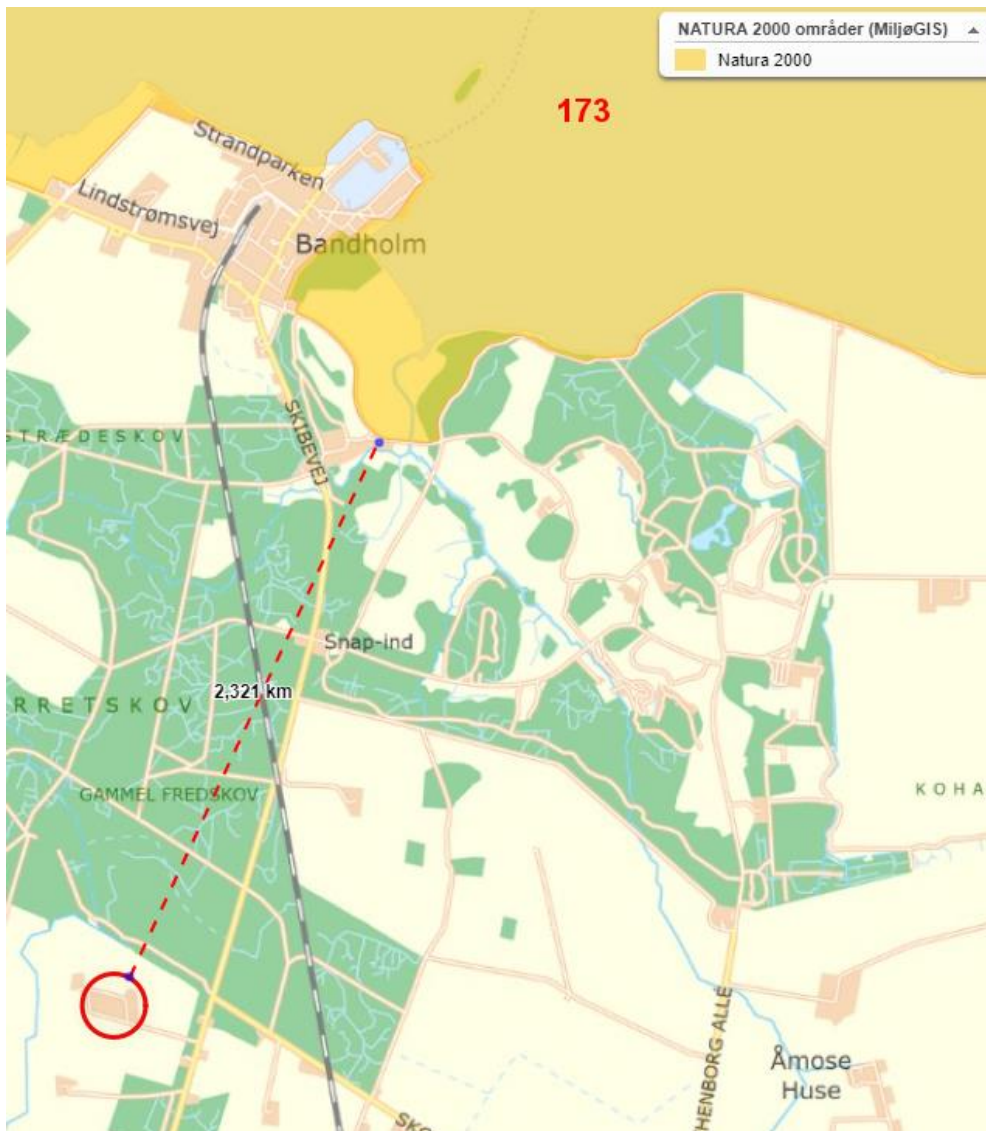
Ansøgers oplysninger

Ansøger har ikke redegjort særskilt for dette punkt.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Nærmeste Natura 2000 område er N173 (Smålandsfarvandet m.v.) ca. 2,5 km fra ejendommen.

I den elektroniske ansøgning beregnes det, at området ikke påvirkes direkte med ammoniak fra ejendommen.

Kort 4.5.1 Ejendommen og nærmeste Natura 2000 område N 173 (Smålandsfarvandet m.v.)

Der stilles derfor ingen vilkår.

5. JORD, GRUNDVAND OG OVERFLADEVAND

I dette kapitel beskrives anlægget i forhold til jord, grundvand og overfladevand.

5.1 SPILDEVAND

Her skal Lolland Kommune vurderer afledning af spildevand fra ejendommen.

Ansøgers oplysninger

Spildevandsmængde

Spildevandstyper	m ³ /år efter godkendelse	Afledes til	Rense-foranstaltning
Rengøringsvand, drikkevandsspild mv.	1000 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Sanitært spildevand stalde	100 m ³	Nedsivning	Septik tank

Beskrivelse af spildevandstilledning

1000 m³/år spildevand tilledes gyllebeholder med flydende husdyrgødning.

Beskrivelse af spildevandsafledning

Rengøringsvand ledes fra stald til gyllebeholder.

Sanitært spildevand ledes til septik tank.

Tagvandet opsamles ikke.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Både drikkevandsspild og vaskevand fra rengøring af stalde ledes sammen med gylle til gyllebeholderne og indgår i beregning af kapacitet af gylle m.v. til gyllebeholderne – se afsnit 2.3.

Sanitært spildevand reguleres af Lolland Kommunes spildevandsregulativ, og septiktanken indgår i Lolland Kommunes tømningsordning.

Lolland Kommune har ingen bemærkninger, og der stilles ingen vilkår.

5.2 JORD OG GRUNDVAND

Her skal Lolland Kommune vurderer, om den ansøgte drift giver anledning til risiko for forurening af jord eller grundvand.

Ansøgers oplysninger

Ansøger har ikke oplyst særskilt om dette.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Stalde og gyllebeholdere er etableret efter retningslinier i lovgivningen, som bl.a. fremgår af husdyrgødningsbekendtgørelsen og byggelovgivningen.

Det er Lolland Kommunes vurdering, at overholdelse af bestemmelserne i husdyrgødningsbekendtgørelsen sikre, at staldanlæg og gyllebeholdere ikke giver anledning til forurening af jord og grundvand.

Der stilles derfor ingen vilkår.

5.3 OVERFLADEVAND

Her skal Lolland Kommune vurderer, om den ansøgte drift giver anledning til væsentlig påvirkning af overfladevand.

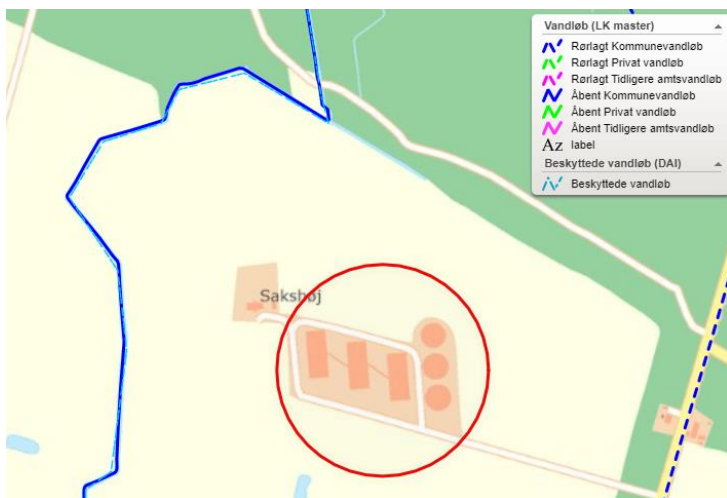
Ansøgers oplysninger

Ansøger har ikke oplyst særskilt om dette.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Overfladevand ledes via dræn til det efter naturbeskyttelsesloven beskyttede vandløb 32 Ma, der afleder til Smålandsfarvandet.

Der er i ansøgt drift ingen ændringer i forhold til nudriften. Ændres der på afledningsforholdene, skal der søges en særskilt udledningstilladelse til dette.

Kort 5.3.1 Ejendommen i forhold til nærmeste vandløb

Da der ikke sker ændringer i afledningen, stilles der ingen vilkår.

6. FORURENING FRA ANLÆGGET

I dette kapitel beskrives anlæggets direkte påvirkning af omgivelserne – undtagen ammoniak og samt påvirkning af jord, grundvand og overfladevand, som behandles særskilt.

6.1 LUGT

I den elektroniske ansøgning er der lavet en lugtberegning. Der er beregnet en lugtgenegrænse i forhold til for enkelt beliggende beboelser uden landbrugspligt, og som ikke ejes af ansøger (maksimalt 15 OUE⁶), samlet bebyggelse og områder i landzone, hvor der ved lokalplan er fastlagt områder med beboelse eller samlet bebyggelse (maksimalt 7 OUE) samt byzone (maksimalt 5 OUE).

Der beregnes alene lugt fra stalde, da anlæg til husdyrgødning i den daglige drift ved korrekt brug ikke giver anledning til lugt. Lugt i forbindelse med udbringning af husdyrgødning skal ikke tages med i beregningen.

Ansøgers oplysninger

Enhver husdyrproduktion giver anledning til lugt inden for de nærmeste omgivelser. Hvor stort et område der påvirkes af lugt, afhænger af hvor stort produktionsareal, der er på ejendommen og hvilken type dyr der er tale om. Desuden spiller vindretning, terræn- og beplantningsforhold ind. Lugt stammer primært fra stalden. Desuden kan lugt forekomme i forbindelse med arbejde med husdyrgødning og udbringning heraf.

Lugtemissionen i nudrift og ansøgt drift er beregnet i IT-ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk og er angivet i skemaet herunder:

	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)
Nudrift	35748	62559	35748	62559
Ansøgt drift	41706	86391	41706	86391
Forskel	5958	23832	5958	23832

Tabel 6.1.1 Ansøgers oplysninger om lugt fra ejendommen

Som angivet i tabellen er der en mindre stigning af lugt fra produktionen i forbindelse med godkendelsen.

Lugtemission i Odour Units (OU) beregnes med OML-modellen og i Lugt Enheder (LE) med FMK-modellen. Begge modeller beregner spredningen af lugtemissionen fra husdyrbruget på grundlag af produktionsarealets størrelse og lugtemissionsfaktorerne for den eller de pågældende dyretyper og staldsystemer fastsat i hhv. OU og LE, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, B. Faktisk lugt er den beregnede lugtafgivelse til omgivelserne, efter at eventuelle teknologier til reduktion af lugtemission er inkluderet i beregningerne.

⁶ OUE = odour units (lugtenheder)

Der er ligeledes foretaget beregninger af lugtpåvirkningen til husdyrbrugets nærmeste naboer i www.husdyrgodkendelse.dk. Den beregnede geneafstand for områdetyperne nabobeboelse, byzone og samlet bebyggelse fremgår af nedenstående tabel:

Bebyggelse	Kumulation Antal	Model	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet afstand til bebyggelse (m)	Genekriterie overholdt
Skibevej 45 (enkelt bolig)	0	Ny	308	369	Ja
Pårup Møllevej 233 (samlet bebyggelse)	0	Ny	618	1998	Ja
Bandholm (byzone)	0	Ny	802	2608	Ja

Tabel 6.1.2 Ansøgers tabel over geneafstand og faktisk afstand til naboer efter beregning i den elektroniske ansøgning

Kumulation

I forhold til naboer gælder ligeledes et kumulationsprincip, hvor kravene skærpes, såfremt der ligger andre produktioner med en ammoniakemission over 750 kg indenfor en afstand af 100 meter fra enkeltliggende naboer eller 300 meter fra samlet bebyggelse eller byzone.

Der ligger ingen andre produktioner indenfor kumulationsafstandene. Kumulationen er derfor ikke vurderet.

Boligerne på ejendomme med landbrugspligt er ikke omfattet af det generelle beskyttelsesniveau. Dette samme gælder boliger ejet af ansøger.

Vurdering

Produktionen overholder bekendtgørelsens lugtgenekrav, og dermed vil der ikke være en belastning af området udover hvad der kan accepteres.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Tabellen skal læses således, at der skal være mindst 308 m mellem stald (ikke korteste afstand, men beregnet lugtcentrum) til den nærmeste enkelt beliggende bolig uden landbrugspligt, og som ikke ejes af ansøger, og der er reelt 369 m jf. ovenstående tabel 6.1.2. Kravet er derfor overholdt.

Er den korrigerede geneafstand (beregnet) mindre end den vægtede gennemsnitsafstand (den faktiske afstand fra et beregnet lugtcentrum), er kravet overholdt.

Der skal i lugtberegningen desuden tages højde for kumulation – om der er andre større husdyrbrug, der i betydelig grad påvirker de samme boliger og byzone med lugt. Beregning af kumulation fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Det er Lolland Kommunes vurdering, at både lugtgenekravet til nærmeste nabobeboelser, til samlet bebyggelse samt til byzone jf. beregninger i den elektroniske ansøgning er overholdt, samt at der ikke er kumulation fra andre husdyrbrug til de samme målepunkter.

Lolland Kommune stiller derfor kun vilkår om, at stalde og fodringsanlæg skal holdes rene med henblik på begrænsning af lugt fra ejendommen.

Vilkår

- Stalde og fodringsanlæg skal renholdes, således at lugt fra det samlede anlæg begrænses mest muligt.

6.2 SKADEDYR

Ansøgers oplysninger

Generel bekæmpelse af skadedyr

Bekæmpelse af skadedyr foretages efter Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi fastsatte retningslinjer.

Fluegener

Kemisk fluebekæmpelse foretages efter anbefalingerne fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Rottebekæmpelse

Bekæmpelse af rotter foretages efter Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi retningslinjer.

Desuden følges de forbyggende foranstaltninger, som er fastlagt i Bekendtgørelse om bekæmpelse af rotter mv.

Vurdering

Det vurderes, at der med ovenstående udføres en effektiv og tilfredsstillende flue- og skadedyrsbekæmpelse.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

I forhold til skadedyr finder Lolland Kommune det væsentligt, at der ikke skabes gunstige forhold for skadedyr som fluer og rotter, hvilket sikres ved, at der på ejendommen holdes så rent for husdyrgødning, foderspild samt diverse oplag, som det er muligt.

Opstår der problemer med skadedyr finder Lolland Kommune det væsentligt, at bekæmpelsen af disse sker i overensstemmelse med de af Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi, fastsatte retningslinjer, der opdateres løbende.

Lolland Kommune finder det desuden væsentligt, at ansøger fastholdes i forebyggelse af fluer samt rottetilhold. Angående rottetilhold ved en sikringsaftale med et autoriseret rottebekæmpelsesfirma.

Egenkontrol og dokumentation i forhold til fluer og skadedyr fremgår af kapitel 7.

Vilkår

- Der skal være en sikringsaftale med et autoriseret firma til forebyggelse af rottetilhold på ejendommen.
- Der skal overalt på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med retningslinjerne fra Institut for Agroøkologi - Aarhus Universitet (Statens Skadedyrslaboratorium).
- Øvrig bekæmpelse af skadedyr på ejendommen skal ske efter retningslinier fra Institut for Agroøkologi - Aarhus Universitet.

6.3 KEMIKALIER OG OLIE

Ansøgers oplysninger

Kemikalier

Forskellige hjælpemidler som rengørings- og desinfektionsmidler til staldrengøring, konserveringsmidler til foderbrug, medicin og andre hjælpestoffer, der kan udgøre en miljørisiko, håndteres og opbevares, så der ikke kan ske en utilsigtet udledning til miljøet.

Pesticider og sprøjteudstyr

Der opbevares ingen pesticider på ejendommen.

Oplag af olie og andre kemikalier

Der er en olietank i teknikrummet. Olietanken er placeret på fast gulv uden afløb, hvilket sikrer mod utilsigtet afløb til det omkringliggende miljø.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Der er jf. BBR 2 olietanke på ejendommen:

- ROUG – 4.000 l (91838-01/01-000) -årstal ikke registreret
- ROUG - 1.200 l (131731/01-5323) – årstal ikke registreret

Der er ellers ingen oplag af olie og kemikalier på ejendommen.

Det er Lolland Kommunes vurdering, at gældende lovgivning og Lolland Kommunes affaldsregulativ angående opbevaring og bortskaffelse af evt. kemikalier er tilstrækkelig til at hindre væsentlig miljøpåvirkning fra sådanne produkter.

Der stilles derfor ingen vilkår.

6.4 AFFALD OG KADAVERE

Ansøgers oplysninger

Der forventes en affaldsproduktion der er proportionel med virksomhedens størrelse og type.

Affaldshierarkiet, jf. § 6 b i lov om miljøbeskyttelse, iagttages (fremgår af § 35 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen). Det betyder, at beskrivelsen skal illustrere, hvordan affaldshåndteringen på husdyrbruget lever op til affaldshierarkiet jf. Miljøbeskyttelseslovens § 6 b. Heraf fremgår det at affaldsforebyggelse og -håndtering skal ske i overensstemmelse med følgende affaldshierarki:

- 1) Affaldsforebyggelse.
- 2) Forberedelse med henblik på genbrug.
- 3) Genanvendelse.
- 4) Anden nyttiggørelse.
- 5) Bortskaffelse.

Husdyrbruget skal sortere sit affald og sikre, at mest muligt affald bliver sorteret fra til genbrug, genanvendelse og anden endelig materialenyttiggørelse. Affald som ikke kan genanvendes skal håndteres som forbrændingseget, deponeringseget eller farligt affald i henhold til Lolland Kommunes regulativ for erhvervsaffald.

Husdyrbruget skal håndtere sit affald efter reglerne i affaldsbekendtgørelsens og affaldsaktørbekendtgørelsen. Det betyder, at husdyrbruget skal sortere deres erhvervsaffald og aflevere det til en godkendt affaldsmottager med henblik på genbrug, genanvendelse eller anvendelse til anden endelig materialenyttiggørelse.

Ifølge affaldsbekendtgørelsen defineres erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse som værende:

- Glasaffald
- Metalaffald
- Plastaffald
- Papiraffald
- Papaffald
- Træaffald
- Genanvendeligt farligt affald, herunder batterier og elektronik
- Genanvendeligt PVC-affald
- Andet affald, der er egnet til materialenyttiggørelse, fx byggeaffald og have-/parkaffald.

Husdyrbruget skal sikre en høj reel genanvendelse af affaldet og skal på anmodning fra kommunen kunne dokumentere, at affaldet bliver leveret til et godkendt affaldshåndteringsanlæg, som sikrer, at de enkelte affaldsfraktioner reelt bliver forberedt med henblik på genbrug eller genanvendt. Dokumentation kan være fra behandlingsanlægget.

Virksomheder kan aflevere affaldet til:

- Et genanvendelsesanlæg eller et anlæg, som forbereder affald til genbrug, der er registreret i Affaldsregistret.
- En indsamlingsvirksomhed, der er registreret i Affaldsregistret.
- En virksomhed, som kan undlade at lade sig registrere efter bekendtgørelse om Affaldsregistret og om godkendelse som indsamlingsvirksomhed.
- Et kommunalt behandlingsanlæg, der er registreret i Affaldsregistret.
- En kommunal genbrugsplads eller en kommunal ordning efter § 11.
- En frivillig tilbagetagningsordning, jf. bekendtgørelse om affald.

Det vurderes, at husdyrbruget kan producere farligt affald, herunder for eksempel:

- Batterier
- Spraydåser
- Kanyler
- Rester af kunstgødning
- Giftrester (også rottegift)
- Medicinrester
- Lysstofrør

Opbevaring af farligt affald kan udgøre en miljørisiko.

Vurdering

Ejendommen er omfattet af § 16 a og er derfor omfattet af miljøministeriets affaldsregulering og Lolland Kommunes til enhver tid gældende affaldsregulativ for erhvervsaffald. Husdyrbruget skal derfor også være tilknyttet en kommunens ordning for håndtering af farligt affald eller have aftale med en anden godkendt indsamler eller behandlingsanlæg, såfremt der opstår farligt affald på husdyrbruget.

Affaldsmængder

Nedenstående angiver anslåede og forventede mængder af affald årligt.

Affaldstype	Opbevarings-sted	Transportør	Modtageanlæg	Mængder pr. år	EAK-kode	ISAG-kode
Olie- og kemikalieaffald:						
Spildolie			-	-	13.02.08	06.01
Olietromle			-	-	15.01.04	56.20
Blyakkumulatorer	-	-	Kommunal modtagestation	ingen	16.06.01	05.99

Tørbatterier – NiCd		-	Kommunal modtagestation	ingen	20.01.33	77.00
Tørbatterier – Kviksølv		-	Kommunal modtagestation	ingen	20.01.33	77.00
Fast affald:						
Tom emballage (papir/pap/plast)	Kåhavevej 8	Egen		200 kg	15.01.01	50.00
Bigbags af PE-plast	Kåhavevej 8	Egen		25 kg	15.01.02	52.00
Lysstofrør og elsparepærer	Kåhavevej 8	Egen	Kommunal modtagestation	50	20.01.21	79.00
Jern og metal	Intet fast	Produkt-handler	Produkthandler	500 kg	02.01.10	56.20
Diverse brændbart inkl. tomme medicinglas	Kåhavevej 8	Egen		Variierende mængder	Afhængig af indhold / 15.01.07	19.00
Glas	Intet fast	Egen	Kommunal modtagestation		20.01.02	51.00

Vurdering

Der etableres en miljøstation på Kåhavevej 8, hvor virksomheden vil sørge for sortering og afhænde affald. Det vurderes at ejendommen lever op til affaldshierarkiet og til affaldsregulativerne for Lolland Kommune.

Døde dyr

Døde dyr overdækkes med kadaverkappe indtil de afhentes af destruktionsanstalt, DAKA. Afhentning sker løbende. Animalsk affald opbevares så der ikke opstår uhygiejniske forhold, indtil afhentning til autoriseret destruktionsanstalt. Døde dyr opbevares på en plads umiddelbart syd for gyllebeholderne.

Kemikalier generelt

Eventuel opbevaring af brugte sprøjter vil ske i kanyleboks og bortskaffes i overensstemmelse med kommunens affaldsregulativ.

Pesticider

Ingen pesticider på ejendommen.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune finder det tilstrækkeligt, at gældende lovgivning om opbevaring og bortskaffelse af affald samt Lolland Kommunes affaldsregulativer overholdes.

Angående kadaver, vil Lolland Kommune vil Lolland Kommune stille vilkår om, at der ved opbevaring af kadaver anvendes kadaverkappe til større dyr og lukket container til mindre dyr.

Egenkontrol og dokumentation i forhold affald fremgår af kapitel 7.

Vilkår

- Store kadaver skal opbevares på fast plads under kadaverkappe, mens mindre kadaver skal opbevares i lukket container.
- Kadaverplads og -kappe samt container til kadaver skal renholdes, så der ikke opstår uhygiejniske forhold.

6.5 STØJ OG VIBRATIONER

Ansøgers oplysninger

Beskrivelse af støjklider

Der kan forekomme støjklider fra:

- Foderanlæg
- Ventilation
- Transport til og fra ejendommen
- Periodevis støj i forbindelse med markdrift

Driftsperiode for støjklider

Det tilstræbes, at støjende aktiviteter afholdes i tidsrummet 7-18. Dog med undtagelse af den periodevis markdrift, hvor virksomheden er afhængig af vejret.

Der anvendes tørfoder og der er fodres 2-4 gange om dagen.

Foderet leveres til siloer, og der vil være støj i forbindelse med indblæsning af foder.

Ventilationen er stort set altid i drift, da det er nødvendigt i forhold til indeklimaet i staldene. Ventilationen renholdes for både at reducere elforbruget og for at reducere støj.

For så vidt angår støj fra landbrugsmaskiner vil der dagligt forekomme kørsel, samt jævnlig transporter med lastbil. Herudover vil der forekomme sæsonbetonet kørsel ved gylleudbringning og markarbejde.

Tiltag mod støjklider

Støj søges generelt dæmpet ved valg af støjsvag teknologi og afskærmning. Endvidere søges al unødigt tomgangskørsel undgået.

Vurdering

Det vurderes at ejendommens samlede støjbidrag, angivet som det ækvivalente, korrigerede støjni-veau i dB(A) i punkter 1,5 m over terræn, målt eller beregnet ved nærmeste beboelses opholdsareal, ikke overskrider Miljøstyrelsens vejledende grænseværdier for støj, og den ansøgte drift af ejendommen kan ske uden væsentlig gene for omkringboende.

Anvendelse	Tidspunkt	Vægtet accelerationsniveau L_{aw} i dB
Boliger i boligområder (hele døgnet)	Hele døgnet	75
Boliger i blandet bolig/erhvervsområde	18-7	75
Børneinstitutioner og lignende	I åbningstiden	75
Boliger i blandet bolig/erhvervsområde	7-18	80
Kontorer, undervisningslokaler og lignende	Hele døgnet	80
Erhvervsbebyggelse	Hele døgnet	85
Kontorer og tilsvarende lokaler i erhvervsbebyggelse, hvor der foregår følsomme aktiviteter	Hele døgnet	80

Anvendelse	Tidspunkt	A-vægtet lydtryksniveau (10-160 Hz), dB	G-vægtet lydtryksniveau dB
Beboelsesrum, herunder børneinstitutioner og lignende	18-7	20	85
	7-18	25	85
Kontorer, undervisningslokaler, og lignende støjfølsomme rum	Hele døgnet	30	85
Erhvervsbebyggelse	Hele døgnet	35	90

Rystelser

Virksomhedens bidrag til niveauet for vibrationsniveauet (dB re 10⁻⁶ m/s²) målt som det maksimale KB-vægtede accelerationsniveau med tidsvægtning S må ikke overstige værdierne i Lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer i eksternt miljø Orientering fra Miljøstyrelsen, nr. 9 1997.

Brug af maskiner i landbruget kan i nogle tilfælde give anledning til vibrationsgener. Dette vil typisk være rystelser maskinføreren udsættes for, fremfor rystelser der giver gener for det omgivende miljø. Denne type rystelser er en arbejdsmiljøfaktor og vurderingen af dette forhold indgår i arbejdspladsvurderingen (APV) og behandles ikke nærmere her.

Vurdering

I forbindelse med transporter kan der muligvis være vibrationer fra køretøjerne. Dette vil dog ikke være i et omfang der overstiger, hvad der almindeligvis må forventes fra kørsler på landets veje. Der er etableret separate indkørsler til ejendommen som anvendes til tung landbrugstrafik. Der er en nabo-beboelse beliggende umiddelbart op til indkørslen til ejendommen. Rystelser fra ejendommen eller transporter i forbindelse med driften af denne forventes derfor ikke at give gener for omgivelserne, og det vurderes at grænseværdierne overholdes til alle områder nævnt i ovenstående tabeller.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til ansøgers redegørelse og vurdering.

Det er Lolland Kommunes vurdering, at Miljøstyrelsens vejledning om støj fra landbrug til enhver tid skal overholdes. Desuden stilles der vilkår om, at evt. støjmåling skal ske efter Miljøstyrelsens retningslinier.

Der stilles ingen vilkår i relation til vibrationer, da der ikke forventes sådanne gener fra ejendommen.

Vilkår

- Driften af ejendommen må hos naboer ikke give anledning til støj, der overstiger de på enhver tid vejledende grænseværdier i Miljøstyrelsens vejledning om ekstern støj fra landbrug.
- Såfremt Lolland Kommune ved en orienterende støjmåling vurderer, at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser er overskredet, skal der gennemføres en støjkortlægning af et autoriseret firma efter Miljøstyrelsens retningslinjer. Støjkortlægningen skal bekostes af ejendommens ejer eller driftsherre og skal - undtagen opfølgende målinger - maksimalt ske 1 gang årligt.
- Er den vejledende støjgrænse overskredet, skal der ske afhjælpende foranstaltninger, og en ny støjkortlægning skal dokumentere, at støjgrænsen efterfølgende er overholdt.

6.6 TRANSPORT

Ansøgers oplysninger

Transporter	Før godkendelse	Efter godkendelse
	Antal/ år	Antal/ År
Levering af tilskudsfoder	50	95
Levering af smågrise	80	30
Afhentning grise	80	90
Halm		5
Afhentning af døde dyr	52	52
Udbringning husdyrgødning - gylle	290	396
Affald	26	26
Transporter i alt	578	694

Tabel 6.6.1 Ansøgers oplysninger om transport til - og fra ejendommen

Vurdering af transportveje til - og fra ejendommen

Alt transport til og fra ejendommen med direkte adgang til den offentlige vej Skibevej. Langs med Skibevej findes flere andre beboelser, men der ligger ingen beboelser umiddelbart ved ejendommens ind og udkørsler. Der kan forekomme gyllekørsel mm. langs andre veje, hvor der ligger beboelser, og her vil der være opmærksomhed omkring transporten, hvilket omfatter henstillinger til maskinstation om at reducere fart og om at udvise generelt hensyn til naboer.

Størstedelen af transporterne er af gylle, foder og afhentning af dyr. Samlet set forventes der en mindre stigning i antallet af transporter med det ansøgte projekt.

Transporterne forventes hovedsageligt at foregå på hverdage inden for normal arbejdstid, dvs. kl. 7-18, men kan til tider foregå i aften- og nattetimerne. Transport til og fra husdyrbruget vil altid foregå ved hensynsfuld kørsel. Derudover tilstræbes, at al tung transport gennemføres på hverdage inden for normal arbejdstid.

I højsæsonen for gyllekørsel kan der køres uden for normal arbejdstid, men dette vil foregå under hensyntagen til naboernes nattesøvn, så kørsel tæt på naboerne så vidt muligt ikke foregår senere end kl. 22 eller tidligere end kl. 6 på hverdage og ikke senere end kl. 23 og tidligere end kl. 8 i weekender og på helligdage.

Vurdering

Ved miljøgodkendelse af husdyrbrug er det muligt at regulere trafik internt på bedriften og ved ind- og udkørsel. Det gælder hvis trafikken giver anledning til gener for naboer tæt på ejendommen, eller f.eks. hvis oversigtsforholdene ved udkørsel til offentlig vej vurderes, at kunne give anledning til farlige situationer for trafikken.

Der kan ikke stilles vilkår til trafik på offentlig vej, som lovligt kan anvendes til kørsel med den type køretøjer, der anvendes til drift af husdyrbrug. Her er det vejmyndighedernes vurdering om der er et generelt problem, som skal tages hånd om. Det kunne f.eks. være vejens bæreevne, der ikke kan holde til særligt tunge køretøjer. Natur- og Miljøklagenævnet har i en tidligere klagesag fastslået: ”Spørgsmål om f.eks. belastning af det lokale vejnet reguleres ikke ved husdyrbrugloven, men af den relevante vejlovgivning, og afgøres af relevante vejmyndigheder. Færdsel på offentlig vej reguleres i øvrigt af færdselsloven og håndhæves af politiet.”

Da der er tale om gode til- og frakørselsforhold til ejendommen og selvom der sker en stigning i antal transporter, vurderes det, at transporter til og fra ejendommen ikke medfører væsentligt øgede gener for de omkringboende.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Der forventes en del mere kørsel i ansøgt drift end i nudrift, men det vurderes, at det pga. de gode tilkørselsforhold fra ejendommen til landevejen Skibevej ikke vil blive til væsentlig gene for naboerne. Lolland Kommune har ingen bemærkninger til ansøgers oplysninger.

Der stilles ingen vilkår.

6.7 ANDRE PÅVIRKNINGER

Ansøgers oplysninger

Lys

Belysning af anlæg: Der vil være et vist lysudfald fra bygningernes vinduer, samt fra udendørsbelysning ved udleveringsrampe og ved foderindlevering.

Lysset i staldene er tændt i forbindelse med fodring af grisene og ophold i staldene.

Forurenings- og genebegrænsende foranstaltninger

Lys vil udelukkende være tændt på det niveau som enten er foreskrevet af anden lovgivning eller i det omfang det er nødvendigt i forbindelse med ophold i staldene.

Udendørsbelysning vil være tilkoblet bevægelsessensorer eller automatisk slukning.

Vurdering

Det ansøgte projekt vil ikke medføre mere belysning end i nudriften. Det forventes ikke, at ejendommens belysning vil påvirke omgivelserne i negativ retning.

Støv

Den primære støvkilde er støv fra ventilationsanlæg. Der er overbrusning i alle stalde som reducerer støvproduktionen.

Der kan forekomme støv fra kørsel på de omkringliggende arealer og veje ved staldanlæggene, endvidere vil der være en mindre støvgene ved indlæsning af foder, samt ved indblæsning af foder. Fodersiloer er monteret med støvcycloner for at minimere støvgener.

Forurenings- og genebegrænsende foranstaltninger

Der vil i det daglige være fokus på at minimere støvgener udenfor husdyrbruget, og i forbindelse med færdsel på ikke befæstede veje, vil der være særligt fokus omkring ejendommen beliggende nær ved vejene.

Vurdering

På baggrund af afstanden til de umiddelbare naboer og det faktum at der ikke ligger naboer op ad ikke befæstede veje omkring anlægget, samt husdyrbrugets fokus på minimering af støvgener i forbindelse med foderopbevaring og håndtering samt transporter, vurderes det, at det ansøgte ikke vil medføre væsentlige gener for omgivelserne som følge af støv.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune forventer ikke gener fra lys eller støv fra ejendommen til omgivelserne.

Der stilles ingen vilkår.

7. EGENKONTROL

I dette kapitel er krav om egenkontrol fra de foregående kapitler samlet.

Ansøgers oplysninger

Ansøger har redegjort for følgende egenkontrol:

- Gødningsbeholderne følger reglerne for kontrol minimum hvert 5. år
- Logbog for overdækning
- En gang årligt udarbejdes "Gødnings- og husdyrindberetning",
- Overvågning af vand og strømforbrug
- Dokumentation for fasefodring og anvendelse af fytase
- Miljøledelsessystem
- E-kontrol 4 gange om året

Med ovenstående er der redegjort for, at der er fokus på management og egenkontrol på ejendommen. Ved at registrere og iagttage daglige rutiner og forbrug, kan eventuelle uhensigtsmæssige forhold identificeres og afhjælpes. Det vurderes samlet set at driften af husdyrbruget på adressen inkl. egenkontrol og management lever op til lovens krav. Driften af husdyrbruget forventes derfor samlet set ikke at medføre en væsentlig negativ virkning på miljøet.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til ansøgers oplysninger.

For overblikkets skyld har Lolland Kommune valgt at samle vilkår om egenkontrol i dette afsnit i stedet for under de enkelte afsnit, hvor egenkontrol er relevant i de afsnit, henvises i stedet for til dette afsnit.

En del egenkontroller, som har betydning for miljø og tilsyn med denne miljøgodkendelse, er reguleret i gældende lovgivning og indgår derfor ikke som vilkår i denne godkendelse.

Det anbefales dog, at f.eks. dokumentation for beholderkontroller og særskilt dokumentation i forhold til, at der er tale om et IED-husdyrbrug kan findes og ses sammen med nedenstående egenkontroller og dokumentation. Det drejer sig om:

- Miljøledelse med miljømål (opdateres årligt)
- Arbejdsbeskrivelse if. miljø (opdateres årligt)
- Plan kontrol/reparation/vedligeholdelse (logbog)
- Beredskabsplan (opdateres årligt+logbog)
- Foder (dokumentation if. kvælstof og fosfor)
- Energieffektiv belysning (dokumentation for udskiftninger)

Det er Lolland Kommunes vurdering, at der på bruget allerede er meget stor opmærksomhed på de lovpligtige kontroller, samt de særlige krav til IE-husdyrbrug.

Vilkår

- Denne godkendelse skal være let tilgængelig på ejendommen som trykt eksemplar eller elektronisk.
- Nedenstående dokumentation og aflæsninger skal gemmes på bedriften i mindst 5 år og forevises tilsynsmyndigheden, hvis denne ønsker det.

Husdyrgødning produktion, opbevaring og håndtering (afsnit 2.4)

- Som dokumentation for at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet til den på ejendommen producerede gylle, skal der foreligge effektivitetskontrol eller andet til dokumentation af antal dyr på stald, samt evt. aftaler om levering af gylle til andre ejendomme.
- Der skal føres en logbog for gyllebeholderen, hvori eventuelle skader på teltoverdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Energiforbrug (afsnit 2.5)

- Der skal på ejendommen ske månedlige aflæsninger af elforbrug i staldanlæg.

Vandforbrug (afsnit 2.6)

- Der skal på ejendommen ske månedlige aflæsninger af vandforbrug i staldanlæg.
- Er vandforbruget i en måned større end forventet, skal årsagen klarlægges og noteres i en logbog.

Ventilation (afsnit 2.7)

- Som dokumentation for rengøring og vedligeholdelse samt service af ventilationsanlægget skal der føres logbog.

Skadedyr (afsnit 6.2)

- Som dokumentation for sikringsaftale til forebyggelse af rottetilhold skal der foreligge en sikringsaftale.

Affald (afsnit 6.4)

- Som dokumentation for aflevering af affald skal der foreligge kvitteringer for aflevering af affald, miljøfarligt affald og kadaver.

Forebyggelse af uheld og beredskab ved uheld (afsnit 8.2)

- Til dokumentation af at beredskabsplanen er vurderet og evt. opdateret skal seneste vurdering og evt. opdatering fremgår af planen.

8. KRAV I FORHOLD TIL IE-DIREKTIVET SAMT MILJØKONSEKVENSRAPPORT

I dette kapitel findes ansøgers oplysninger og Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering samt evt. vilkår i forhold til særlige krav til husdyrbrug omfattet af IE-direktivet⁷ jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen (bilag 1, pkt. C) og ansøgers miljøkonsekvensrapport (bilag 1, pkt. E).

8.1 FORANSTALTNINGER VED OPHØR

Jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen bilag 1, afsnit C, pkt. 1 skal ansøger oplyse om påtænkte foranstaltninger ved husdyrbrugets ophør.

Ansøgers oplysninger

I forbindelse med ophør vil der blive truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at overlevere anlægget i forsvarlig miljømæssig tilstand.

- Den resterende husdyrgødning i kummer og tanke vil blive fjernet
- Fodersiloer/foderrum tømmes og rengøres
- Staldene vil blive rengjort og spildevandet kørt ud på dyrkede arealer i henhold til lovgivningen
- Udtjent inventar og andet metal vil blive leveret til produkthandleren
- Udtjent elektronisk udstyr vil blive leveret til genbrug
- Andet affald vil blive afhændet efter miljølovens forskrifter
- Olietanke tømmes
- Døde dyr fjernes
- Gylletankene vil blive fjernet, når de ikke længere er brugbare for denne eller anden bedrift

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til ansøges redegørelse.

Lolland Kommune stiller vilkår om, at rengøring, oprydning m.v. ved ophør af svineproduktionen på ejendommen.

Vilkår

- Ved ophør af svineproduktion på ejendommen, skal stalde, husdyrgødningsopbevaringsanlæg og fodersiloer tømmes og rengøres, udtjent inventar og udstyr skal bortskaffes, almindeligt affald og miljøfarligt affald skal bortskaffes efter gældende regler, foderanlæg skal tømmes og husdyrgødning køres ud på markarealer.

⁷ Husdyrbrug, der overskrider stipladsgrænserne i husdyrbrugloven § 16 a, stk. 2.

8.2 FOREBYGGELSE AF - OG BEREDSKAB VED UHELD

Jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen bilag 1, afsnit E, pkt. c skal ansøger redegøre for, at der er truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at forebygge uheld og begrænse konsekvenserne heraf.

Ansøgers oplysninger

Brand

Kan opstå som følge af fejl i elinstallationer og medføre risiko for udslip af giftige stoffer. Dette søges undgået ved at vedligeholde el-udstyr og undgå adfærd, der kan beskadige ledninger og elektriske hjælpemidler.

Gylleudslip

Kan forekomme ved påkørsel af gyllebeholder, ved at en gyllebeholder, gyllekanaler eller pumpeledninger er utætte, eller ved at en gylletank kan sprænge.

Kan medføre nedsvivning af gylle til grundvand, eller afstrømning af gylle til vandløb efter ekstrem nedbør. Kan desuden give spild i forbindelse med læsning af gyllevogne.

Risiko for gylleudslip forsøges minimeret ved at:

- Der er ryddet op, hvor der arbejdes.
- Medarbejdere får god instruktion.
- Bygninger og maskiner vedligeholdes.
- Der er gode adgangs- og transportveje.
- Gylleanlæg holdes i orden, og pumpning af gylle overvåges
- Børn og fremmede har ikke adgang til betjening af gyllepumper mm.
- Der gennemføres de lovpligtige 10-årskontroller, hvor gylletankene kontrolleres af særligt uddannet personale.

Udslip af miljøskadelige stoffer

Hvor der opstår uheld med risiko for udslip af skadelige stoffer, kontaktes kommunens miljøberedskab. Hvor der er overhængende fare, alarmeres alarmcentralen på telefon 112.

Kemikalier

Forskellige hjælpemidler som rengørings- og desinfektionsmidler til staldrengøring, konserveringsmidler til foderbrug, medicin og andre hjælpestoffer, der kan udgøre en miljørisiko, håndteres og opbevares, så der ikke kan ske en utilsigtet udledning til miljøet.

Pesticider og sprøjteudstyr

Ingen opbevaring af pesticider.

Oplag af olie og andre kemikalier

Der findes en olietank i teknikrummet. Olietanken er placeret på fast gulv uden afløb.

Samlet vurdering af risikoelementer vedrørende miljøforhold

Det vurderes, at håndteringen af husdyrgødning foregår på en tilfredsstillende måde, og at husdyrbruget samlet set håndterer risikoelementerne korrekt og derfor ikke vil have en negativ påvirkning på miljøet og omgivelserne.

Beskrivelse af risikominimering

Gyllebeholderne er etableret således at bund og vægge er tætte, og de kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Gyllebeholderne tømmes regelmæssigt af hensyn til vedligeholdelse og inspektion.

Gyllevognene vil fyldes med sugestuds. Herved elimineres mulighederne for gyllesplid i forbindelse med pumpefejl og påfyldning af gyllevogn. Anvendelse af sugestuds betragtes som den mest miljøforsvarlige måde at fylde gyllevognen.

Endvidere bemærkes, at anlægget er under dagligt opsyn. Alle medarbejdere vil desuden blive instrueret i forholdsregler i tilfælde af uheld.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Da der er tale om et brug omfattet af IE-direktivet, er det et krav, at der skal foreligge en beredskabsplan for bedriften.

Beredskabsplanen, som den ser ud på godkendelsestidspunktet, ses i bilag 2.

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til den fremsendte beredskabsplan.

Der stilles vilkår om, at beredskabsplanen skal holdes opdateret, samt at den skal være let tilgængelig og kendt af medarbejderne på bedriften.

Egenkontrol og dokumentation i forhold til driftsforstyrrelser og uheld fremgår af kapitel 7.

Yderligere oplysninger fremgår af miljøkonsekvensrapporten – se bilag 1.

Vilkår

- Beredskabsplanen skal af den ansvarlige for driften årligt vurderes og evt. opdateres.
- Der skal til stadighed forefindes et let tilgængeligt eksemplar af en beredskabsplan på bedriften.
- Samtlige ansatte på bedriften skal være bekendt med beredskabsplanen og dens indhold, samt vide, hvor den er tilgængelig.

8.3 VALG AF BEDST TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT)

Jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen bilag 1, afsnit C, pkt. 2 skal ansøger redegøre og dokumentere for valg af bedst tilgængelig teknik på husdyrbruget – evt. henvisning til tidligere afsnit om det samme.

Ansøgers oplysninger

Der henvises til ansøgers miljøkonsekvensrapport i bilag 1, hvor der er redegjort for dette.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til ansøges redegørelse.

Der stilles ingen vilkår.

8.4 ALTERNATIVER TIL TEKNOLOGI, TEKNIK OG FORANSTALTNINGER

Jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen bilag 1, afsnit C, pkt.3 skal ansøger fremlægge et ikke-teknisk resumé af de undersøgte væsentlige alternativer til teknologi, teknik og foranstaltninger evt. henvisning til miljøkonsekvensrapport.

Ansøgers oplysninger

Der henvises til ansøgers miljøkonsekvensrapport i bilag 1, hvor der er redegjort for dette.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til ansøges redegørelse.

Der stilles ingen vilkår.

8.5 BESKRIVELSE AF DET ANSØGTE OG IKKE TEKNISK RESUME

Jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen bilag 1, afsnit D skal miljøkonsekvensrapporten indeholde en beskrivelse af det ansøgte med oplysninger om placering/udformning/dimensioner, det ansøgte kumulative indvirkning på miljøet, foranstaltninger mod forurening, alternative løsninger samt et ikke-teknisk resume.

Ansøgers oplysninger

Der henvises til ansøgers miljøkonsekvensrapport i bilag 1, hvor der er redegjort for dette.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til ansøgers redegørelse.

Der henvises ellers til en nærmere vurdering af de enkelte forhold i de foregående kapitler og afsnit i denne miljøgodkendelse.

Yderlige oplysninger fremgår af miljøkonsekvensrapporten – se bilag 1.

Der stilles ingen vilkår.

8.7 UDARBEJDELSE AF MILJØKONSEKVENSRAPPORTEN

Jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen bilag 1, afsnit E, pkt. 3 skal det foreligge ”oplysning om den kompetente ekspert, der har udarbejdet miljøkonsekvensrapporten”

Ansøgers oplysninger

Miljø & Natur Landbrugsrådgivning

Byrumvej 30, 9940 Læsø

CVR 25914562

Jakob Altenborg

jakob@miljoeognatur.dk,

mobil 26259791

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til ovenstående eller til den samlede udarbejdede rapport.

9. BILAG

Bilag 1: Ansøgers bilag

Bilag 2: Beredskabsplan

BILAG 1 ANSØGERS BILAG

Ansøgning om miljøgodkendelse for

svineproduktionen

Skibevej 39

4930 Maribo

A. Oplysninger om ejer og ejerforhold

Husdyrbrugets adresse	Skibevej 39, 4930 Maribo
CVR-nummer	34249318
CHR-nummer	102279
Kommune	Lolland Kommune
Ejendomsnummer	3600007810
Matrikel-nr.	13a, Maglemer By, Hunseby m.fl.
Ansøger og ejer	Morten Tambour Kragemosevej 2 4953 Vesterborg Mobil: 2222325 Mail: morten@kaahavegaard.dk
Kontaktperson på miljø sagen:	Samme som ejer
Andre husdyrbrug drevet af ansøger	Kragemosevej 2 Kåhavevej 6 Reersnæs Kirkevej 346 Vårvej 13 A Koholtvej 46
Biaktiviteter	Ingen
Ansøgningskema	237876
Repræsentant	Miljø & Natur Landbrugsrådgivning Byrumvej 30, 9940 Læsø CVR 25914562 Jakob Altenborg jakob@miljoeognatur.dk, mobil 26259791

Forord

Miljøkonsekvensrapport

Denne rapport beskriver de miljømæssige konsekvenser ved det ansøgte projekt på Skibevej 39. Det ansøgte omfatter dyrehold i eksisterende stalde.

Rapporten er en miljøkonsekvensrapport. Rapporten behandler de potentielle væsentlige miljøpåvirkninger.

Rapporten indeholder en beskrivelse og vurdering af den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet, som det ansøgte vurderes at medføre. Rapporten danner grundlaget for kommunens afgørelse om miljøgodkendelse for ejendommen.

Ikke teknisk resumé

Ansøger (ejer) søger om den fleksibilitet, der ligger i at komme over på stipladsmodellen på Skibevej 39, 4930 Maribo. Desuden skal produktionen ændres fra smågrise til slagtesvin.

Fleksibiliteten ved den nye godkendelsesordning består i at det er valgfrit hvor mange dyr der produceres og til hvilken vægt de produceres, så længe at produktionen overholder dyrevelfærdsreglerne.

Ejendommen er beliggende i landzonen ca. 2,5 km syd for Bandholm som er den nærmeste byzone i området. Der er ca. 2 km til nærmeste samlede bebyggelse. Nærmeste nabo ligger i en afstand af ca. 300 m.

Lugtemissionerne i forhold til enkelt nabo, samlet bebyggelse og byzone er overholdt.

Der er i ansøgningen beskrevet forhold som støv, skadedyr, affald, lys og indkørselsforhold og hvorledes man vil sikre, at det ikke giver problemer i forhold til omkringboende. Der er ikke tale om udvidelse af produktionen i forhold til den nuværende produktion, og i forhold til de hensyn der tages i forhold til naboer og miljø, skønnes produktionen ikke at give anledning til øgede gener for omkringboende.

Fleksibiliteten giver mulighed for at kunne udnytte staldanlægget optimalt, og producere det antal grise anlægget giver mulighed for.

Beregningerne er foretaget, så der tages højde for de værst tænkelige emissioner af ammoniak og lugt ved evt. ændringer i staldene. For husdyrbruget er der krav om at anvende den bedst tilgængelige teknik i forhold til at begrænse ammoniakfordampningen. Dette er i lovgivningen omsat til et bestemt krav til mængden af ammoniak, der må komme fra husdyrbruget.

Beregningerne viser, at hverken natur beskyttet efter danske nationale regler eller efter EU-regler, vil modtage mere ammoniak end de grænser, der er sat herfor i lovgivningen. Grænserne er langt fra nået.

A. Oplysninger om ejer og ejerforhold	2
Forord	3
Ikke teknisk resumé	4
B. Oplysninger om husdyrbruget og det ansøgte	7
Tidligere godkendelser	7
Biaktiviteter	7
B.1 Indretning og drift af anlæg mm.....	7
Opbevaring og håndtering af husdyrgødning	7
B.2 Anlægsarbejder, bygningsændringer mm.	8
B.3 Forhold til andre husdyrbrug.....	8
B.4 Beliggenhed og omgivelser	8
Landskabs og planmæssige forhold	9
B.5 Ammoniakemission	13
Natur	13
B.6 Lugtemission	16
B.7 Emissioner og genepåvirkninger	17
Støj.....	17
Rystelser	17
Lys.....	18
Fluer og skadedyr	19
Støv.....	19
Transport.....	19
Egenkontrol.....	20
Risici og håndtering.....	21
B.8 Affaldsproduktion og ressourceforbrug.....	22
Fast affald	23
Døde dyr	24
Spildevandsmængde	24
Energiforbrug	24
Vandforbrug	25
Reststoffer.....	25
Foder.....	25
B.9 Valg af BAT	26
B.10 Grænseoverskridende virkninger	26
IE-husdyrbrug	27
C.1 Foranstaltninger ved ophør	27
C.2 Anvendelse af BAT råvarer, energi, vand og management	27
Management	27
BAT energi	28

BAT vand	29
BAT – råvarer.....	29
Samlet BAT-vurdering.....	30
C.3 Ikke teknisk resume af væsentlige alternativer	30
Miljøkonsekvensrapport	31
E.1-a Udformning, dimensioner mm.	31
E.1-b Forventede indvirkning på miljøet	31
Vandmiljø	31
Natur	32
Naboer/lugt.....	32
E.1-c Risiko for ulykker mm.	32
Risici og håndtering.....	32
Beskrivelse af risikominimering.....	33
E.1-d Væsentlige alternativer.....	33
E.2 Ikke teknisk resume	34
E.3 Kompetente ekspert	34
F.1-a Husdyrbrugets placering.....	34
F.1-b Fysiske karakteristika	34
F.1-c Energibehov og forbrug	34
F.1-d Reststoffer og emissioner	34
F.2 Rimelige alternativer	34
F.3 Referencescenarie.....	34
F.4.....	35
F.5-a Anlæggelse og tilstedeværelse af husdyrbruget	36
F.5-b Brugen af naturressourcer	36
F.5-c Emission af forurenende stoffer.....	36
F.5-d Faren for sundhed, kulturarv og miljø.....	36
F.5-e Kumulation.....	36
F.5-f Indvirkning på klimaet.....	36
F.5-g Anvendte teknologier	37
F.6 Metoder eller beviser	37
F.7 Påtænkte foranstaltninger.....	37
F.8 Større ulykker og katastrofer	37
F.9 Ikke teknisk resume	37
F.10 Referenceliste.....	38

B. Oplysninger om husdyrbruget og det ansøgte

Tidligere godkendelser

Miljøgodkendelse – 18. maj 1999

Anmeldelse af ændret dyrehold – 29. oktober 2012

Biaktiviteter

Ingen

B.1 Indretning og drift af anlæg mm.

Der er tale om en ejendom med smågrise og slagtesvin. Produktionsarealet udgør samlet 2979 m² nettoareal til grise. Alle stalde til grise er indrettet med delvise spaltegulve med over 50 % fast gulv.

De enkelte staldafsnit er opdelt og opmålt efter om afsnittet er adskilt forureningsmæssigt fra andre afsnit. Herefter er anvendt staldenes nettoareal. Nettoarealerne er beregnet ved at udregne størrelsen på en sti og derefter beregne det samlede stiareal. Denne metode vurderes at give det mest korrekte nettoareal.

Hver stald består af 88 stier á 4,8 m * 2,35 m

Nedenstående skema viser nettoarealet.

Stald navn	Dyretype og staldsystem	Areal ansøgt (m ²)	Areal Nudrift (m ²)	Areal 8-årsdrift (m ²)
Stald 1	Smågrise/slagtesvin Delvist spaltegulv	993	993	993
Stald 2	Smågrise/slagtesvin Delvist spaltegulv	993	993	993
Stald 3	Smågrise/slagtesvin Delvist spaltegulv	993	993	993

Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

Gyllebeholderen er etableret således at bund og vægge er tætte, og den kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Gyllebeholder tømmes regelmæssigt af hensyn til vedligeholdelse og inspektion. Alle gyllebeholdere er overdækkede.

Gyllevognene vil fyldes med sugestuds. Herved elimineres mulighederne for gyllespild i forbindelse med pumpefejl og påfyldning af gyllevogn. Anvendelse af sugestuds betragtes som den mest miljøforsvarlige måde at fylde gyllevognen.

Samlet vurderes gylleopbevaringen at leve op til BAT

Der er en samlet opbevaringskapacitet på ejendommen på 10000 m³, som udgøres af 3 gyllebeholdere. Det vurderes ud fra normtal 2022, at der under normale forhold produceres ca. 10000 m³ husdyrgødning på ejendommen. Det vurderes således at der på ejendommen er tilstrækkelig opbevaringskapacitet. Beregningen er foretaget med udgangspunkt i 18.000 slagtesvin.

Vurdering

Samlet vurderes gylleopbevaringen og håndteringen af gylle at leve op til BAT, herunder følges generel lovgivning på området.

Ligeledes vurderes bygningerne størrelse og indretning at leve op til kravene til hold af slagtesvin.

Erhvervsmæssigt nødvendigt

Ændringen af produktionen til slagtesvin er erhvervsmæssigt nødvendigt, da man ønsker en full line produktion. Derfor er det nødvendigt at have mulighed for at opfede de sidste slagtesvin fra bedriftens sohold.

B.2 Anlægsarbejder, bygningsændringer mm.

Der skal etableres en fortank på 250 m³ til biogasgylle. Der er ingen øvrige anlægsarbejder i forbindelse med godkendelsen.

Placeringen af bebyggelse fremgår af kortmaterialet i husdyrgodkendelse.dk, samt af indsendte situationsplan.

B.3 Forhold til andre husdyrbrug

Anlægget er hverken teknisk, forureningsmæssigt eller driftsmæssigt forbundet med andre husdyrbrug.

Bedriften driver udover den ansøgte ejendom 5 andre ejendomme med dyrehold. Der er ingen forureningsmæssig eller driftsmæssig sammenhæng mellem ejendomme. Alle ejendomme kan drives uafhængigt af hinanden.

B.4 Beliggenhed og omgivelser

I husdyrgodkendelse.dk er angivet afstande til naboer, skel, vej mm. jf. husdyrlovens §§ 6, 7 og § 8.

Afstande § 6

Område	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidige byzone eller sommerhusområde	2540 m	Bandholm	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	1327 m	Rekreativt område	50 m
Nabobeboelse	302 m	Skibevej 37 og 45	50 m

Afstande § 8

Afstandskravene er vurderet i husdyrgodkendelse.dk. Såfremt at afstandskravet ikke er overholdt vil der være en beskrivelse af hvorfor, men i de tilfælde hvor afstandskravene er overholdt vurderes det ikke at være nødvendigt med yderligere beskrivelse.

Nærmeste...	Afstand meter	Afstandskrav	Afstandskrav overholdes	Beskrivelse
Enkelt vandindvindingsanlæg	1636	25 m	Ja	
Fælles vandindvindingsanlæg	2872	50 m	Ja	
Vandløb	215	15 m	Ja	
Dræn	>15 m	15 m	Ja	
Sø	114	15 m	Ja	
Privat fælles vej/ offentlig vej	266	15 m	Ja	
Levnedsmiddelvirksomhed	>25	25 m	Ja	
Beboelse på samme ejendom	56	15 m	Ja	
Naboskel	140	30 m	Ja	

Afstandene i § 8 er kun gældende for nye anlæg eller i forbindelse med udvidelser/ændringer, som medfører en forøget forurening.

Nærmeste sårbare natur er ligeledes angivet i husdyrgodkendelse.dk.

Afstande til nærmeste naturområder er følgende:

Naturkategori	Afstand meter	Beskrivelse	§7 afstand overholdt
Kategori 1 natur	2486	Habitat natur	Ja (mindst 10 m)
Kategori 2 natur	17255	Overdrev	Ja (mindst 10 m)
Kategori 3 natur	203	Pot amm skov	-

Vurdering

Som det fremgår af ovenstående, er alle afstandskrav i husdyrgodkendelseslovens §§ 6, 7 og 8 overholdt. Ejendommen medfører derfor ingen påvirkning af omgivelserne.

Landskabs og planmæssige forhold

Ejendommen er beliggende i et landbrugsområde der i kommuneplanen er udlagt med nedenstående særlige retningslinjer. Der er i øvrigt ingen væsentlige planmæssige forhold.

Området er præget af landbrugsproduktion og naturområder, samt spredt bymæssig bebyggelse.

Anlægget er placeret inden for følgende områder og zoner:

(Kommuneplan 2017-2028)	Ja	Nej
Bevaringsværdige landskaber	x	
Uforstyrrede landskaber		x
Større sammenhængende landskaber		x
Skovlandskab	x	
Værdifulde Geologiske områder		x
Kystnærhedszonen		x
Værdifulde kulturarvsområder		x
Kulturhistorisk bevaringsværdi		x
Værdifulde landbrugsområder	x	
Store husdyrbrug		x
Økologiske forbindelser	x	
Potentielle økologiske forbindelser		x
Naturbeskyttelsesområder		x
Potentielle naturbeskyttelsesområder		x
Natura2000		x
Skovrejsning	x	
Lavbundsareal		x
Kirkebyggelinjer		x
Skovbyggelinjer	x	
Strand-, Sø- og Å-beskyttelseslinjer		x
Beskyttede sten- og jorddiger		x
Klitfredning		x
Fund og fortidsminder (Totalliste med både fredede og ikke-fredede. Kun beskyttelseslinjerne indgår i KP. Selve fortidsminderne er en statslig opgave.		x

Landskabelige bevaringsværdier

8.1.1 Landskabelige bevaringsværdier, herunder værdifulde jordbrugslandskaber og jordbrugslandskaber, er udpeget på kort 8.1.1.

8.1.2 I værdifulde jordbrugslandskaber skal landskabets karaktertræk samt rumlige og visuelle kvaliteter i videst muligt omfang sikres og forbedres gennem planlægning og forvaltning. Der må som hovedregel kun opføres byggeri og anlæg, der er erhvervsmæssigt nødvendig for driften af landbrug, skovbrug og fiskeri. Øvrigt byggeri, anlæg, terrænændringer eller ændret arealanvendelse kan kun ske for at varetage væsentlige planlægnings- eller samfundsmæssige hensyn. Offentligheden bør sikres adgang til at opleve landskabskvaliteterne. De værdifulde jordbrugslandskaber skal i videst muligt omfang forvaltes i overensstemmelse med tabel 8.1, 8.1.1 og 8.1.2.

8.1.3 I jordbrugslandskaber bør landskabets karaktertræk samt eventuelle rumlige og visuelle kvaliteter sikres gennem planlægning og forvaltning. Jordbrugslandskaber bør som udgangspunkt forvaltes i overensstemmelse med tabel 8.1 og 8.1.1.

8.1.4 Lysforurening som eksempelvis dominerende lysreklamer, lysende vartegn, projektører og lign. må som udgangspunkt ikke finde sted i det åbne land.

Redegørelse

På baggrund af landskabsanalysen er der udpeget værdifulde jordbrugslandskaber og jordbrugslandskaber.

Udpegningen bygger på landskabsanalysens faglige kriterier og vurderinger af bl.a. karaktertræk og oplevelsesværdi samt kommunens overordnede afvejning af de landskabelige interesser i forhold til det behov, der er for udvikling gennem den fysiske planlægning.

Selv om landskabsanalysen eksempelvis beskriver et landskab som beskyttelsesværdigt, kan det derfor være afvejet til fordel for landbrug, byudvikling, tekniske anlæg, infrastrukturanlæg, turisme, erhverv, natur- og klimaprojekter eller andet.

I planlægningen og sagsbehandlingen skal de landskabelige bevaringsværdier sikres mest muligt. Men der skal også sikres en fortsat landbrugsudvikling, idet hovedparten af de udpegede områder er landbrugs- og skovarealer i almindelig drift. Jordbrugserhverv er beskrevet nærmere i 3.2 Jordbrugserhverv. Kommunen vil bl.a. være opmærksom på at varetage landskabshensyn i forbindelse med driftsmæssigt nødvendige anlæg i relation til jordbrugserhvervet, der placeres uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer.

Politiske mål og strategiske anbefalinger for forvaltning og planlægning af landskabet fremgår af tabel 8.1.1. De gælder for de landskabstyper og karakterområder, der fremgår af kort 8.1 og tabel 8.1. I forbindelse med en konkret sagsbehandling eller planlægning vil der herudover blive taget udgangspunkt i om området ligger inden for et værdifuldt jordbrugslandskab. Se kort 8.1.1 og tabel 8.1.2. Først herefter træffes der afgørelse om, hvor vidt en ændring vil kunne indpasses.

Økologiske forbindelseslinjer

9.4.2 Ved planlægning og administration af areallovgivningen i de økologiske forbindelser skal større byggerier og anlæg undgås eller placeres, så dyr og planter spredningsmulighederne ikke forringes.

9.4.3 Kvaliteten af de økologiske forbindelser skal for-bedres i overensstemmelse med målsætningen gennem naturpleje, naturgenopretning og tilskud til miljøvenlig drift.

Redegørelse

Et af de forhold, der har stor betydning for at bevare og fremme naturkvaliteten i det åbne land, er graden af sam-menhæng mellem de enkeltvis ofte ret små naturområder, og dermed spredningsmuligheden for planter og dyr.

Administration af de økologiske forbindelser

De økologiske forbindelser er fastlagt med en bredde på 500 meter. Inden for de økologiske forbindelser skal det vurderes hvordan byggeri og anlæg kan påvirke dyr og planter spredningsmuligheder.

I de økologiske forbindelser er det særligt betydningsfuldt, at det eksisterende mønster af grøfter, levende hegn og diger bevares og udbygges. Tilsvarende har udlæg af ekstensivt drevne arealer, sprøjtefri zoner, brakarealer mv. betydning.

For planlægningen og arealadministrationen betyder det, at der f.eks. indrettes ubebyggede arealer som levested for naturligt forekommende dyr og planter, som dermed forbedrer den biologiske mangfoldighed, eller at der stilles krav om bevaring, erstatning eller etablering af nye levende hegn.

Hvor trafikforbindelser krydser økologiske forbindelser, skal der indbygges afværgeforanstaltninger i form af faunapassager.

Målsætningen for de økologiske forbindelser skal fremmes gennem arealadministrationen og ved at fremme naturandelen i forbindelserne. Naturforvaltningsmidler kan anvendes til at fjerne fysiske barrierer for planter og dyrs spredning ad de økologiske forbindelser.

Kommunens økologiske forbindelser understøtter Det Grønne Danmarkskorts formål om at stoppe opdelingen af naturen og dermed stoppe tilbagegangen i biodiversitet.

Skovrejsning

9.5.1 Skovrejsningsområder (områder, hvor skovrejsning er ønsket) og områder, hvor ny skovrejsning er uønsket, er udpeget og vist på kort 9.5.1.

Redegørelse

Skovene har stor betydning i indsatsen for at bevare og øge den biologiske mangfoldighed. De er med til at sikre godt drikkevand, da grundvand dannet under skov har en høj kvalitet i forhold til grundvand under landbrugsjord, hvor der anvendes gødning og pesticider. De begrænser samtidig drivhusgas i atmosfæren ved lagring af kulstof i træerne. Og ikke mindst er skovene et af vores vigtigste friluftsområder.

Lolland Kommune er et af landets mest skovfattede områder med kun 9 % skov, hvor landsgennemsnittet er 13 %. Den nationale målsætning er, jf. Danmarks Nationale Skovprogram, at skovarealet skal udgøre 20-25 % af landarealet i løbet af de næste 65 - 85 år.

Særligt Værdifulde landbrugsområder

3.3.1 Særligt værdifulde landbrugsområder er udpeget og vist på kort 3.3.1.

3.3.2 Særligt værdifulde landbrugsområder er primært forbeholdt jordbrugerhvervene. Det er dog også her anlæg, der nødvendigvis må placeres i det åbne land, fortrinsvis skal søges placeret.

3.3.3 Når der inddrages særligt værdifulde landbrugsområder til andet for-mål end jordbrugsmæssig anvendelse skal:

- arealforbruget begrænses mest muligt
- eventuelle alternative placeringsmuligheder undersøges med henblik på at opnå, den for jord-bruget, mindst belastende løsning
- velarronderede ejendomme, ejendomme med gode bygninger, væksthuse, ejendomme med frugtplantager, skove mv. samt læbælter omkring frugtplantager skal så vidt muligt bevares
- nødvendige indgreb skal ske under størst mulig hensyntagen til de berørte landbrugsejendommers struktur- og arronderingsforhold, og de foretagne bygnings- og kulturtekniske investeringer.

Redegørelse

Det åbne land er som udgangspunkt forbeholdt jordbrugs-mæssig anvendelse. Dette gør sig særligt gældende inden for de særligt værdifulde landbrugsområder, hvor hensynet til jordbruget som udgangspunkt har højeste prioritet.

Selvom jordbruget har højeste prioritet, skal der ved godkendelser og tilladelser til jordbrug, tages hensyn til de øvrige udpegninger i kommuneplanen, herunder natur, miljø, landskab og kulturmiljø mv., samt hensyn til naboer, ligesom der kan være lovmæssige begrænsninger i jordbrugets udøvelse. Det gælder bl.a. for naturbeskyttelseslovens beskyttede naturtyper (§ 3) og beskyttelseslinjer samt for planlovens VVM-bestemmelser.

Planloven sikrer, at byggeri, der er erhvervsmæssigt nødvendigt for jordbruget, kan opføres uden tilladelse, når det er i direkte tilknytning til de eksisterende bygninger på en ejendom. Bygninger til gartnerier på landbrugsejendomme er også omfattet.

Der kan dog opstå særlige tekniske eller miljø-mæssige forhold, som gør det nødvendigt at opføre fritliggende driftsbygninger. Det gælder f.eks. hvis en gård i en landsby skal udvide produktionen. Så kan det blive nødvendigt at flytte nye driftsbygninger mindst 300 meter væk fra landsbyen.

Når der skal opføres en fritliggende driftsbygning, kan der stilles vilkår om placering og udformning, hvis det skønnes nødvendigt af hensyn til landskab, natur eller miljø. Landmanden har dog krav på en tilladelse på det sted på ejendommen, hvor byggeriet vil påvirke landskab, natur og miljø mindst muligt.

Udpegningen af et areal som særligt værdifuldt landbrugsområde betyder ikke, at der ikke kan ske anden planlægning i området, men at der bør lægges særlig vægt på de jordbrugsmæssige interesser.

Arealer, der ligger op til byer og landsbyer, kan f.eks. inddrages til bolig og erhvervsformål mv., jf. kommuneplanens rammer og gennem fremtidige kommuneplantillæg, ligesom der kan planlægges for større tekniske anlæg som f.eks. vindmøller og solceller.

Hertil kommer, at en del af de særligt værdifulde landbrugsområder er udlagt til f.eks. potentielle vådområder, skovrejsning mv. Desuden giver planlovens landzonebestemmelser mulighed for at tillade en del byggeri i de små landsbyer og i nogle tilfælde også i det åbne land.

Vurdering

Der skal udelukkende etableres en fortank på 250 m³ i forbindelse med godkendelse, derudover skal der ikke laves ændringer i forbindelse med omlægningen af produktionen og projektet vurderes at være i overensstemmelse med kommuneplanens rammer.

Samlet vurdering

Produktionen overholder alle afstandskrav. Samlet vurderes produktionen ikke at medføre en påvirkning af lokalområdet.

B.5 Ammoniakemission

Den totale ammoniakemission fra ejendommen udgør 4632 kg N/år, hvilket er en stigning på 2520 kg N/år i forhold til den tilladte drift og på 2075 kg N/år i forhold til 8-årsdriften.

Natur

Påvirkning af den omkringliggende natur gennem deposition af ammoniak kan i visse tilfælde medføre en væsentlig påvirkning af naturen. Der er dog opstillet en række krav og kriterier for hvornår en påvirkning er væsentlig, og bedriften overholder disse krav til alle særligt sårbare kategori 1 og 2 naturtyper i området.

Naturtyper	Fastsat beskyttelsesniveau
Kategori 1. § 7 stk. 1, nr. 1 Ammoniakfølsomme naturtyper (bilag 3 pkt. D), beliggende inden for Natura 2000-område og omfattet af udpegningsgrundlaget og kortlagt, samt heder og overdrev i øvrigt, som er beliggende inden for et Natura 2000-område og omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.	Max. totaldeposition (afhængig af antal husdyrbrug i nærheden* af naturområdet): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.

<p>Kategori 2. § 7 stk. 1, nr. 2 Ammoniakfølsomme naturtyper (bilag 3 pkt. D) beliggende uden for internationale naturbeskyttelses-områder: Højmoser, lobeliesøer, heder større end 10 ha samt overdrev over 2,5 ha der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.</p>	<p>Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.</p>
<p>Kategori 3. Heder, moser og overdrev, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 men som er beliggende uden for Natura 2000-områder, samt ammoniakfølsomme skove større end 0,5 ha og mere end 20 m brede.</p>	<p>Max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år. Kommunen kan tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha pr. år, men ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N/ha pr. år.</p>

*Antallet af husdyrbrug i nærheden for kategori 1-natur, opgøres som en summering af:

- 1) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 150 kg NH₃-N pr. år inden for 200 m,
- 2) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 450 kg NH₃-N pr. år inden for 200-300 m,
- 3) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år inden for 300-500 m,
- 4) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 1.500 kg NH₃-N pr. år inden for 500-1.000 m, og
- 5) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 5.000 kg NH₃-N pr. år inden for 1.000-2.500 m.

Nedenstående skema viser depositionen til de forskellige naturkategorier som totaldeposition (kategori 1 og 2 natur) og som merdeposition (kategori 3 natur). Såfremt bekendtgørelsens afskæringskriterier som angivet i skemaet ovenfor ikke er overholdt vil det enkelte punkt efterfølgende blive beskrevet yderligere og vurderet. Er kriterierne overholdt vil der ikke blive foretaget yderligere vurderinger.

Naturkategori	Kumulation	Totaldeposition Kg N/ha/år	Merdeposition Kg N/ha/år	Vurdering
Kategori 1 natur	0	0,0	-	Nærmeste kategori 1 natur ligger over 2,4 km væk. Produktionen medfører deposition i området på 0,0 kg N/ha/år og bekendtgørelsens krav til totaldeposition til kategori 1 natur overholdes. Det vurderes at produktionen ikke medfører en væsentlig påvirkning af området. Kumulation er ligeledes vurderet.
Kategori 2 natur		0,0	-	Nærmeste kategori 2 natur ligger ca. over 17 km væk. Bekendtgørelsens krav til totaldeposition til kategori 2 natur overholdes. Det vurderes at produktionen ikke medfører en væsentlig påvirkning af området.
Kategori 3 natur		Op til 4	Op til 1,6	Nærmeste kategori 3 natur ligger nord og øst for ejendommen i form af en potentiel ammoniak følsom

				skov. Merdepositionen set i forhold til 8 års driften udgør op til 1,6 kg N/ha/år, og bekendtgørelsens afskæringskriterier for kategori 3 natur er dermed ikke overholdt.
--	--	--	--	---

Potentiel ammoniak følsom skov

Øst for ejendommen ligger der en potentiel ammoniak følsom skov. Skoven påvirkes med op til 4 kg N/ha/år. Baggrund belastningen i området er 11,4 kg N/ha/år. Tålegrænsen for ammoniakfølsomme skove ligger i intervallet 15-20 kg N/ha/år. Dermed overskrides den nedgrænse marginalt i skovbrynet. Bare få meter inde i skov ligger den samlede deposition under 15 kg N/ha/år. Det vurderes derfor at produktionen dermed ikke medføre en påvirkning af området. Skoven er drevet forstligt, forstået på den måde at skoven plantes og skoves løbende, hvilket yderligere indikerer at skoven ikke er ammoniak følsom.

Beskyttede arter

Dyr og planter omfattet af bilag IV kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på eller omkring bedriften og bedriftens arealer. På baggrund af Faglig Rapport nr. 635, 2007 "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV" fra Danmarks Miljøundersøgelser, samt Videnskabelig Rapport nr. 50, 2013 "Overvågning af arter 2004-2011" fra Nationalt Center for Miljø og Energi, vurderes det at følgende bilag IV-arter kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på eller omkring bedriften og udbringningsarealerne.

Navn	Registreret forekomst	Udbredelsesområde
Odder		X
Markfirben		X
Stor vandsalamander		X
Spidssnudet frø		X
Arter af flagermus		X

Arter der kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted omkring anlægget.

Der ligger flere små søer omkring ejendommen hvor der er potentiale for bilag IV-arter (spidssnudet frø og stor vandsalamander). Der er dog ikke registreret bilag IV arter i området.. Produktionen påvirker den nærmeste sø med totalt op 1,8 kg N/ha/år. Merdepositionen er beregnet til op til 0,8 kg N/ha/år.

For de øvrige arter gælder at ingen registreringer er i lokalområdet, jf. oplysninger på Naturdata gennem Danmarks miljøportal.

Danmark har jf. Biodiversitetskonventionen forpligtet sig til at standse tabet af biologisk mangfoldighed. Arter, som er forsvundet fra Danmark eller truet af udryddelse er registreret som sådan på Den danske Rødliste.

Vurdering

Ejendommen overholder ikke alle afskæringskriterier i bekendtgørelsen, men det vurderes, jf. forarbejderne til udarbejdelse af afskæringskriterier, at produktionen ikke medfører en påvirkning af den omkringliggende natur.

Ligeledes gælder at det er vurderet at produktionen ikke vil medføre en påvirkning af beskyttede arter. Der er ingen eller minimal påvirkning af de registrerede leveområder for bilag IV arter. Derfor vurderes tilstedeværelsen af bilag IV arter omkring ejendommen at være foreneligt med den

produktion der er på ejendommen og det forhold at der gives en tilladelse på ejendommen vil ikke medføre en øget påvirkning af arterne.

B.6 Lugtemission

Enhver husdyrproduktion giver anledning til lugt inden for de nærmeste omgivelser. Hvor stort et område der påvirkes af lugt, afhænger af hvor stort produktionsareal der er på ejendommen og hvilken type dyr der er tale om. Desuden spiller vindretning, terræn- og beplantningsforhold ind. Lugt stammer primært fra stalden. Desuden kan lugt forekomme i forbindelse med arbejde med husdyrgødning og udbringning heraf.

Lugtemissionen i nudrift og ansøgt drift er beregnet i IT-ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk. og er angivet i skemaet herunder:

	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)
Nudrift	35748	62559	35748	62559
Ansøgt drift	41706	86391	41706	86391
Forskel	5958	23832	5958	23832

Som angivet i tabellen er der en mindre stigning af lugt fra produktionen i forbindelse med godkendelsen.

Lugtemission i Odour Units (OU) beregnes med OML-modellen og i Lugt Enheder (LE) med FMK-modellen. Begge modeller beregner spredningen af lugtemissionen fra husdyrbruget på grundlag af produktionsarealets størrelse og lugtemissionsfaktorerne for den eller de pågældende dyretyper og staldsystemer fastsat i hhv. OU og LE, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, B. Faktisk lugt er den beregnede lugtafgivelse til omgivelserne, efter at eventuelle teknologier til reduktion af lugtemission er inkluderet i beregningerne.

Der er ligeledes foretaget beregninger af lugtpåvirkningen til husdyrbrugets nærmeste naboer i www.husdyrgodkendelse.dk. Den beregnede geneafstand for områdetyperne nabobeboelse, byzone og samlet bebyggelse fremgår af nedenstående tabel:

Bebyggelse	Kumulation Antal	Model	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet afstand til bebyggelse (m)	Genekriterie overholdt
Skibevej 45 (enkelt bolig)	0	Ny	308	369	Ja
Skibevej 19 (samlet bebyggelse)	0	Ny	556	1128	Ja
Bandholm (byzone)	0	Ny	802	2608	Ja

Kumulation

I forhold til naboer gælder ligeledes et kumulationsprincip, hvor kravene skærpes såfremt der ligger andre produktioner med en ammoniakemission over 750 kg indenfor en afstand af 100 meter fra enkeltliggende naboer eller 300 meter fra samlet bebyggelse eller byzone.

Der ligger ingen andre produktioner indenfor kumulationsafstandene. Kumulationen er derfor ikke vurderet.

Boligerne på ejendomme med landbrugspligt er ikke omfattet af det generelle beskyttelsesniveau. Dette samme gælder boliger ejet af ansøger.

Vurdering

Produktionen overholder bekendtgørelsens lugtgenekrav, og dermed vil der ikke være en belastning af området udover hvad der kan accepteres.

B.7 Emissioner og genepåvirkninger

Støj

Beskrivelse af støjkloder

Der kan forekomme støjkloder fra:

- Foderanlæg
- Ventilation
- Transport til og fra ejendommen
- Periodevis støj i forbindelse med markdrift

Driftsperiode for støjkloder

Det tilstræbes, at støjende aktiviteter afholdes i tidsrummet 7-18. Dog med undtagelse af den periodevis markdrift, hvor virksomheden er afhængig af vejret.

Der anvendes tørfoder og der er fodres 2-4 gange om dagen.

Foderet leveres til siloer, og der vil være støj i forbindelse med indblæsning af foder.

Ventilationen er stort set altid i drift, da det er nødvendigt i forhold til indeklimaet i staldene. Ventilationen renholdes for både at reducere elforbruget og for at reducere støj.

For så vidt angår støj fra landbrugsmaskiner vil der dagligt forekomme kørsel, samt jævnlig transporter med lastbil. Herudover vil der forekomme sæsonbetonet kørsel ved gylleudbringning og markarbejde.

Tiltag mod støjkloder

Støj søges generelt dæmpet ved valg af støjsvag teknologi og afskærmning. Endvidere søges al unødigt tomgangskørsel undgået.

Vurdering

Det vurderes at ejendommens samlede støjbidrag, angivet som det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) i punkter 1,5 m over terræn, målt eller beregnet ved nærmeste beboelses opholdsareal, ikke overskrider Miljøstyrelsens vejledende grænseværdier for støj, og den ansøgte drift af ejendommen kan ske uden væsentlig gene for omkringboende.

Rystelser

Virksomhedens bidrag til niveauet for vibrationsniveauet (dB re 10⁻⁶ m/s²) målt som det maksimale KB-vægtede accelerationsniveau med tidsvægtning S må ikke overstige værdierne i Lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer i eksternt miljø Orientering fra Miljøstyrelsen, nr. 9 1997,

Anvendelse	Tidpunkt	Vægtet accelerationsniveau L _{aw} i dB
Boliger i boligområder (hele døgnet)	Hele døgnet	75
Boliger i blandet bolig/erhvervsområde	18-7	75

Børneinstitutioner og lignende	I åbningstiden	75
Boliger i blandet bolig/erhvervsområde	7-18	80
Kontorer, undervisningslokaler og lignende	Hele døgnet	80
Erhvervsbebyggelse	Hele døgnet	85
Kontorer og tilsvarende lokaler i erhvervsbebyggelse, hvor der foregår følsomme aktiviteter	Hele døgnet	80

Anvendelse	Tidspunkt	A-vægtet lydtryksniveau (10-160 Hz), dB	G-vægtet lydtryksniveau dB
Beboelsesrum, herunder børneinstitutioner og lignende	18-7	20	85
	7-18	25	85
Kontorer, undervisningslokaler, og lignende støjfølsomme rum	Hele døgnet	30	85
Erhvervsbebyggelse	Hele døgnet	35	90

Brug af maskiner i landbruget kan i nogle tilfælde give anledning til vibrationsgener. Dette vil typisk være rystelser maskinføreren udsættes for, fremfor rystelser der giver gener for det omgivende miljø. Denne type rystelser er en arbejdsmiljøfaktor og vurderingen af dette forhold indgår i arbejdspladsvurderingen (APV) og behandles ikke nærmere her.

Vurdering

I forbindelse med transporter kan der muligvis være vibrationer fra køretøjerne. Dette vil dog ikke være i et omfang der overstiger, hvad der almindeligvis må forventes fra kørsler på landets veje. Der er etableret separate indkørsler til ejendommen som anvendes til tung landbrugstrafik. Der er ikke nabobeboelser beliggende umiddelbart op til indkørslen til ejendommen. Rystelser fra ejendommen eller transporter i forbindelse med driften af denne forventes derfor ikke at give gener for omgivelserne, og det vurderes at grænseværdierne overholdes til alle områder nævnt i ovenstående tabeller.

Lys

Lysforhold

Belysning af anlæg: Der vil være et vist lysudfald fra bygningernes vinduer, samt fra udendørsbelysning ved udleveringsrampe og ved foderindlevering.

Lyset i staldene er tændt i forbindelse med fodring af grisene og ophold i staldene.

Forurenings- og genebegrænsende foranstaltninger

Lyset vil udelukkende være tændt på det niveau som enten er foreskrevet af anden lovgivning eller i det omfang det er nødvendigt i forbindelse med ophold i staldene.

Udendørsbelysning vil være tilkoblet bevægelsessensorer eller automatisk slukning.

Vurdering

Det ansøgte projekt vil ikke medføre mere belysning end i nudriften. Det forventes ikke, at ejendommens belysning vil påvirke omgivelserne i negativ retning.

Fluer og skadedyr

Skadedyr

Generel bekæmpelse af skadedyr

Bekæmpelse af skadedyr foretages efter Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi fastsatte retningslinjer.

Fluegener

Kemisk fluebekæmpelse foretages efter Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Rottebekæmpelse

Bekæmpelse af rotter foretages efter Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi retningslinjer. Desuden følges de forbyggende foranstaltninger, som er fastlagt i Bekendtgørelse om bekæmpelse af rotter mv.

Vurdering

Det vurderes, at der med ovenstående udføres en effektiv og tilfredsstillende flue- og skadedyrsbekæmpelse.

Støv

Den primære støvkilde er støv fra ventilationsanlæg. Der er overbrusning i alle stalde som reducerer støvproduktionen.

Der kan forekomme støv fra kørsel på de omkringliggende arealer og veje ved staldanlæggene, endvidere vil der være en mindre støvgene ved indlæsning af foder, samt ved indblæsning af foder. Fodersiloer er monteret med støvcycloner for at minimere støvgener.

Forurenings- og genebegrænsende foranstaltninger

Der vil i det daglige være fokus på at minimere støvgener udenfor husdyrbruget, og i forbindelse med færdsel på ikke befæstede veje, vil der være særligt fokus omkring ejendommen beliggende nær ved vejene.

Vurdering

På baggrund af afstanden til de umiddelbare naboer og det faktum at der ikke ligger naboer op ad ikke befæstede veje omkring anlægget, samt husdyrbrugets fokus på minimering af støvgener i forbindelse med foderopbevaring og håndtering samt transporter, vurderes det, at det ansøgte ikke vil medføre væsentlige gener for omgivelserne som følge af støv.

Transport

Transporter	Før godkendelse	Efter godkendelse
	Antal/ år	Antal/ År
Levering af tilskudsfoder	50	95
Levering af smågrise	80	30
Afhentning grise	80	90
Halm		5

Afhentning af døde dyr	52	52
Udbringning husdyrgødning - gylle	290	396
Affald	26	26
Transporter i alt	578	694

Vurdering af transportveje til og fra ejendommen

Alt transport til og fra ejendommen med direkte adgang til den offentlige vej Skibevej. Langs med Skibevej findes flere andre beboelser, men der ligger ingen beboelser umiddelbart ved ejendommens ind og udkørsler. Der kan forekomme gyllekørsel mm. langs andre veje, hvor der ligger beboelser, og her vil der være opmærksomhed omkring transporten, hvilket omfatter henstillinger til maskinstation om at reducere fart og om at udvise generelt hensyn til naboer.

Størstedelen af transporterne er af gylle, foder og afhentning af dyr. Samlet set forventes der en mindre stigning i antallet af transporter med det ansøgte projekt.

Transporterne forventes hovedsageligt at foregå på hverdage inden for normal arbejdstid, dvs. kl. 7-18, men kan til tider foregå i aften- og nattetimerne. Transport til og fra husdyrbruget vil altid foregå ved hensynsfuld kørsel. Derudover tilstræbes, at al tung transport gennemføres på hverdage indenfor normal arbejdstid.

I højsæsonen for gyllekørsel kan der køres uden for normal arbejdstid, men dette vil foregå under hensyntagen til naboernes nattesøvn, så kørsel tæt på naboerne så vidt muligt ikke foregår senere end kl. 22 eller tidligere end kl. 6 på hverdage og ikke senere end kl. 23 og tidligere end kl. 8 i weekender og på helligdage.

Vurdering

Ved miljøgodkendelse af husdyrbrug er det muligt at regulere trafik internt på bedriften og ved ind- og udkørsel. Det gælder hvis trafikken giver anledning til gener for naboer tæt på ejendommen, eller f.eks. hvis oversigtsforholdene ved udkørsel til offentlig vej vurderes, at kunne give anledning til farlige situationer for trafikken.

Der kan ikke stilles vilkår til trafik på offentlig vej, som lovligt kan anvendes til kørsel med den type køretøjer, der anvendes til drift af husdyrbrug. Her er det vejmyndighedernes vurdering om der er et generelt problem, som skal tages hånd om. Det kunne f.eks. være vejens bæreevne, der ikke kan holde til særligt tunge køretøjer. Natur- og Miljøklagenævnet har i en tidligere klagesag fastslået: ”Spørgsmål om f.eks. belastning af det lokale vejnet reguleres ikke ved husdyrbrugloven, men af den relevante vejlovgivning, og afgøres af relevante vejmyndigheder. Færdsel på offentlig vej reguleres i øvrigt af færdselsloven og håndhæves af politiet.”

Da der er tale om gode til- og frakørselsforhold til ejendommen og selvom der sker en stigning i antal transporter, vurderes det, at transporter til og fra ejendommen ikke medfører væsentligt øgede gener for de omkringboende.

Egenkontrol

Ansøger har redegjort for følgende egenkontrol:

- Gødningsbeholderne følger reglerne for kontrol minimum hvert 10. år
- Logbog for overdækning
- En gang årligt udarbejdes ”Gødnings- og husdyrindberetning”,
- Overvågning af vand og strømforbrug
- Dokumentation for fasefodring og anvendelse af fytase

- Miljøledelsessystem
- E-kontrol 4 gange om året

Med ovenstående er der redegjort for, at der er fokus på management og egenkontrol på ejendommen. Ved at registrere og iagttage daglige rutiner og forbrug, kan eventuelle u hensigtsmæssige forhold identificeres og afhjælpes. Det vurderes samlet set at driften af husdyrbruget på adressen inkl. egenkontrol og management lever op til lovens krav. Driften af husdyrbruget forventes derfor samlet set ikke at medføre en væsentlig negativ virkning på miljøet

Risici og håndtering

Brand

Kan opstå som følge af fejl i elinstallationer og medføre risiko for udslip af giftige stoffer. Dette søges undgået ved at vedligeholde el-udstyr og undgå adfærd, der kan beskadige ledninger og elektriske hjælpemidler.

Gylleudslip

Kan forekomme ved påkørsel af gyllebeholder, ved at en gyllebeholder, gyllekanaler eller pumpeledninger er utætte, eller ved at en gylletank kan sprænge.

Kan medføre nedsivning af gylle til grundvand, eller afstrømning af gylle til vandløb efter ekstrem nedbør. Kan desuden give spild i forbindelse med læsning af gyllevogne.

Risiko for gylleudslip forsøges minimeret ved at:

- Der er ryddet op, hvor der arbejdes.
- Medarbejdere får god instruktion.
- Bygninger og maskiner vedligeholdes.
- Der er gode adgangs- og transportveje.
- Gylleanlæg holdes i orden, og pumpning af gylle overvåges
- Børn og fremmede har ikke adgang til betjening af gyllepumper mm.
- Der gennemføres de lovpligtige 10-årskontroller, hvor gylletankene kontrolleres af særligt uddannet personale.

Udslip af miljøskadelige stoffer

Hvor der opstår uheld med risiko for udslip af skadelige stoffer, kontaktes kommunens miljøberedskab. Hvor der er overhængende fare, alarmeres alarmcentralen på telefon 112.

Kemikalier

Forskellige hjælpemidler som rengørings- og desinfektionsmidler til staldrengøring, konserveringsmidler til foderbrug, medicin og andre hjælpestoffer, der kan udgøre en miljørisiko, håndteres og opbevares, så der ikke kan ske en utilsigtet udledning til miljøet.

Pesticider og sprøjteudstyr

Der opbevares ingen pesticider på ejendommen

Oplag af olie og andre kemikalier

Der er en olietank i teknikrummet. Olietanken er placeret på fast gulv uden afløb, hvilket sikrer mod utilsigtet afløb til det omkringliggende miljø.

Samlet vurdering af risikoelementer vedrørende miljøforhold

Det vurderes, at håndteringen af husdyrgødning foregår på en tilfredsstillende måde, og at husdyrbruget samlet set håndterer risikoelementerne korrekt og derfor ikke vil have en negativ påvirkning på miljøet og omgivelserne.

B.8 Affaldsproduktion og ressourceforbrug

Der forventes en affaldsproduktion der er proportionel med virksomhedens størrelse og type.

Da der er tale om et IE-brug, så skal affaldshierarkiet, jf. § 6 b i lov om miljøbeskyttelse, iagttages (fremgår af § 35 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen). Det betyder, at beskrivelsen skal illustrere, hvordan affaldshåndteringen på husdyrbruget lever op til affaldshierarkiet jf. Miljøbeskyttelseslovens § 6 b. Heraf fremgår det at affaldsforebyggelse og -håndtering skal ske i overensstemmelse med følgende affaldshierarki:

- 1) Affaldsforebyggelse.
- 2) Forberedelse med henblik på genbrug.
- 3) Genanvendelse.
- 4) Anden nyttiggørelse.
- 5) Bortskaffelse.

Husdyrbruget skal sortere sit affald og sikre, at mest muligt affald bliver sorteret fra til genbrug, genanvendelse og anden endelig materialenyttiggørelse. Affald som ikke kan genanvendes skal håndteres som forbrændingseget, deponeringseget eller farligt affald i henhold til Lolland Kommunes regulativ for erhvervsaffald.

Husdyrbruget skal håndtere sit affald efter reglerne i affaldsbekendtgørelsens og affaldsaktørbekendtgørelsen. Det betyder, at husdyrbruget skal sortere deres erhvervsaffald og aflevere det til en godkendt affaldsmottager med henblik på genbrug, genanvendelse eller anvendelse til anden endelig materialenyttiggørelse.

Ifølge affaldsbekendtgørelsen defineres erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse som værende:

- Glasaffald
- Metalaffald
- Plastaffald
- Papiraffald
- Papaffald
- Træaffald
- Genanvendeligt farligt affald, herunder batterier og elektronik
- Genanvendeligt PVC-affald
- Andet affald, der er egnet til materialenyttiggørelse, fx byggeaffald og have-/parkaffald.

Husdyrbruget skal sikre en høj reel genanvendelse af affaldet og skal på anmodning fra kommunen kunne dokumentere, at affaldet bliver leveret til et godkendt affaldshåndteringsanlæg, som sikrer, at de enkelte affaldsfraktioner reelt bliver forberedt med henblik på genbrug eller genanvendt. Dokumentationen kan være fra behandlingsanlægget.

Virksomheder kan aflevere affaldet til:

- Et genanvendelses anlæg eller et anlæg, som forbereder affald til genbrug, der er registreret i Affaldsregistret.
- En indsamlingsvirksomhed, der er registreret i Affaldsregistret.
- En virksomhed, som kan undlade at lade sig registrere efter bekendtgørelse om Affaldsregistret og om godkendelse som indsamlingsvirksomhed.
- Et kommunalt behandlingsanlæg, der er registreret i Affaldsregistret.
- En kommunal genbrugsplads eller en kommunal ordning efter § 11.
- En frivillig tilbagetagingsordning, jf. bekendtgørelse om affald.

Det vurderes, at husdyrbruget kan producere farligt affald, herunder for eksempel:

- Batterier
- Spraydåser

- Kanyler
- Rester af kunstgødning
- Giftrester (også rottegift)
- Medicinrester
- Lysstofrør

Opbevaring af farligt affald kan udgøre en miljørisiko.

Vurdering

Ejendommen er omfattet af § 16 a og er derfor omfattet af miljøministeriets affaldsregulering og Lolland Kommunes til enhver tid gældende affaldsregulativ for erhvervsaffald. Husdyrbruget skal derfor også være tilknyttet en kommunens ordning for håndtering af farligt affald eller have aftale med en anden godkendt indsamler eller behandlingsanlæg, såfremt der opstår farligt affald på husdyrbruget.

Affaldsmængder

Nedenstående angiver anslåede og forventede mængder af affald årligt.

Fast affald

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	Mængder pr. år	EAK-kode	ISAG-kode
Olie- og kemikalieaffald:						
Spildolie			-	-	13.02.08	06.01
Olietromle			-	-	15.01.04	56.20
Blyakkumulatorer	-	-	Kommunal modtagestation	ingen	16.06.01	05.99
Tørbatterier – NiCd		-	Kommunal modtagestation	ingen	20.01.33	77.00
Tørbatterier – Kviksølv		-	Kommunal modtagestation	ingen	20.01.33	77.00
Fast affald:						
Tom emballage (papir/pap/plast)	Kåhavevej 8	Egen		200 kg	15.01.01	50.00
Bigbags af PE-plast	Kåhavevej 8	Egen		25 kg	15.01.02	52.00
Lysstofrør og elsparepærer	Kåhavevej 8	Egen	Kommunal modtagestation	50	20.01.21	79.00
Jern og metal	Intet fast	Produkthandler	Produkthandler	500 kg	02.01.10	56.20
Diverse brændbart inkl. tomme medicinglas	Kåhavevej 8	Egen		Variierende mængder	Afhængig af indhold / 15.01.07	19.00
Glas	Intet fast	Egen	Kommunal modtagestation		20.01.02	51.00

Vurdering

Der etableres en miljøstation på Kåhavevej 8, hvor virksomheden vil sørge for sortering og afhænde affald. Det vurderes at ejendommen lever op til affaldshierakiet og til affaldsregulativerne for Lolland Kommune.

Døde dyr

Døde dyr overdækkes med kadaverkappe indtil de afhentes af destruktionsanstalt, DAKA. Afhentning sker løbende. Animalsk affald opbevares så der ikke opstår uhygiejniske forhold, indtil afhentning til autoriseret destruktionsanstalt. Døde dyr opbevares på en plads umiddelbart syd for gyllebeholderne.

Kemikalier generelt

Eventuel opbevaring af brugte sprøjter vil ske i kanyleboks og bortskaffes i overensstemmelse med kommunens affaldsregulativ.

Pesticider

Ingen pesticider på ejendommen.

Oliekemikalier

Der er en olietank i teknikrummet. Den er placeret på fat gulv uden afløb.

Spildevandsmængde

Spildevandstyper	m ³ /år efter godkendelse	Afledes til	Renseforanstaltning
Rengøringsvand, drikkevandsspild mv.	1000 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Sanitært spildevand stalde	100 m ³	Nedsivning	Septik tank

Beskrivelse af spildevandstilledning

1000 m³/år spildevand tilledes gyllebeholder med flydende husdyrgødning.

Beskrivelse af spildevandsafledning

Rengøringsvand ledes fra stald til gyllebeholder.

Sanitært spildevand ledes til septik tank.

Tagvandet opsamles ikke.

Energiforbrug

Energi

Type	Forbrug nudrift	Forbrug ansøgt
Elforbrug	125.000 kwh	150.000 kwh
Olie til varme	40.000 l	20.000 l

Ifølge Håndbog til driftsplanlægning 2015 udgivet af Seges er elforbruget ca. 12,5 kWh pr. slagtesvin. Forbruget for en tilsvarende produktion jf. normaltal for 18000 slagtesvin vil være på ca. 225.000 kWh.

Elforbruget i svinestalden går primært til belysning og drift af teknisk udstyr.

Energibesparende foranstaltninger

Når der i anlægget udskiftes lysarmaturer sikres det, at der i det omfang det er foreneligt med biologiske forhold, at der vælges mellem de mest energibesparende systemer. F.eks. LED-belysning.

Vurdering

Elforbruget ligger omkring eller lidt under normforbruget. Det vurderes således at energiforbruget er af en størrelsesorden der passer til ejendommens drift, og at der anvendes den mest energibesparende teknologi i forhold til belysning og ventilation.

Vandforbrug

Vand

Type	Forbrug nudrift	Forbrug ansøgt
Årligt forbrug af drikkevand	6.000 m ³	9.000 m ³
Årligt forbrug af vaskevand til vask af stalde	1600 m ³	1000 m ³

Bedriften forsynes vand fra offentligt vandværk. Der forventes mindre stigning i vandforbruget i forbindelse med tilladelsen.

Vandbesparende foranstaltninger

Drikkevandsinstallationerne på bedriften efterses og rengøres jævnligt med henblik på at undgå spild.

Eventuelle lækager i systemet identificeres straks og repareres hurtigst muligt.

Vurdering

Vandforbruget ligger omkring normforbruget, og det vurderes at ligge indenfor en naturlig variation for vandforbrug.

Reststoffer

Udbringning af husdyrgødning bliver foretaget efter de gældende generelle regler ift. indhold af fosfor, kvælstof og zink. Gyllen vil i øvrigt indeholde vand og fodersplid mm. Disse forhold er der i de generelle regler taget højde for og det vurderes derfor at udbringningen af gylle lever op til disse generelle regler.

Foder

Der anvendes færdigblandet tørfoder.

Der sikres effektiv fodring gennem foderets sammensætning og løbende foderkontroller, således at fodringen stemmer overens med dyrenes behov. Derudover er sundhedsstyring vigtig for en effektiv produktion med lavest muligt forbrug af foder- og hjælpestoffer. Der anvendes fasefodring på ejendommen, og der tilsættes fytase til foderet. Fytase medfører en bedre optagelse af fosfor fra foderet og dermed mindre fosfor i gyllen.

Der er på bedriften stor opmærksomhed mod at minimere anvendelsen af råvarer i produktionen. Der laves således E-kontrol minimum en gang i kvartalet, for derigennem at kunne monitorere fodereffektivitet og produktionseffektivitet. Der er fokus på at minimere spild af foderstoffer og på at

optimere og minimere indholdet af fosfor og protein i foderstoffer, dog altid med fokus på virksomhedens produktionsresultater og ikke mindst dyrenes velbefindende.

Vurdering

Det vurderes at foderforbrug og tiltag i øvrigt vedr. foder lever op til en produktion af den ansøgte størrelse.

Samlet vurdering af affalds- og ressourceforbrug

Virksomheden er omfattet af Affaldsbekendtgørelsen og Lolland Kommunes Affaldsregulativ for erhverv. Virksomheden oplyser, at reglerne efterleves.

Det vil sige, at

- Dagenovationslignende og forbrændingseget affald bortskaffes til forbrænding.
- Deponeringseget affald skal frasorteres og opbevares, så vindflugt undgås.
- PVC-affald frasorteres og bortskaffes korrekt.
- Klinisk risikoaffald som kanyler, medicinflasker og lignende opbevares forsvarligt i egnet emballage

Beskyttelse af jord, grundvand og overfladevand:

- Farligt affald opbevares, så det ikke kan løbe til jord, grundvand eller overfladevand og beskyttet mod vejrlig. Tanke er sikret mod påkørsel.
- Eksisterende olietanke er reguleret af olietanksbekendtgørelsen. Nye tanke og/eller sløjfning af tanke skal anmeldes til Lolland Kommune.

Det vurderes, at der er redegjort for et vand- og energiforbrug, der står mål med størrelsen af dyreholdet og alderen på staldene. Der er en stigning i ressourceforbruget som følge af godkendelsen.

B.9 Valg af BAT

Alle stalde er med delvise spaltegulve med over 50 % fast, og gyllebeholderne er overdækkede.

	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav Kg N/år	4171	923	5093
Faktisk emission Kg N/år	4171	461	4632
Forskel Kg N/år			461
BAT krav overholdt			Ja

BAT kravet er overholdt og der anvendes ingen virkemidler udover delvist spaltegulv og overdækning af gyllebeholderne til at reducere ammoniakfordampningen fra staldene.

B.10 Grænseoverskridende virkninger

Det er vurderet, at det udelukkende er produktionens emission af ammoniak der potentielt kan have en grænseoverskridende virkning. Det er dog vurderet at ammoniakemissionen har et niveau og en karakter, hvor hovedparten af emissionen vil påvirke lokalområdet og kun mindre del af emissionen vil bidrage til baggrundsbelastningen i omkringliggende lande. Det er derfor vurderet at produktionen ikke medfører grænseoverskridende virkninger hverken lokalt eller internationalt.

IE-husdyrbrug

Der er tale om et IE-husdyrbrug, da der er over 2000 stipladser til slagtesvin på ejendommen.

C.1 Foranstaltninger ved ophør

I forbindelse med ophør vil der blive truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at overlevere anlægget i forsvarlig miljømæssig tilstand.

- Den resterende husdyrgødning i kummer og tanke vil blive fjernet
- Fodersiloer/foderrum tømmes og rengøres
- Staldene vil blive rengjort og spildevandet kørt ud på dyrkede arealer i henhold til lovgivningen
- Udtjent inventar og andet metal vil blive leveret til produkthandleren
- Udtjent elektronisk udstyr vil blive leveret til genbrug
- Andet affald vil blive afhændet efter miljølovens forskrifter
- Olietanke tømmes
- Døde dyr fjernes
- Gylletankene vil blive fjernet, når de ikke længere er brugbare for denne eller anden bedrift

C.2 Anvendelse af BAT råvarer, energi, vand og management

Management

Medarbejdere

De ansatte deltager løbende i relevante kurser. Der bliver udarbejdet APV for arbejdspladsen, opsat førstehjælpskasser og øjenskylleudstyr, og der er konstant værnemidler i form af beskyttelsesbriller, handsker, åndedræts- samt høreværn til rådighed for medarbejderne.

Oplæring

Der er oplæringsprogrammer for ansatte i relation til relevant lovgivning, herunder miljøgodkendelsen, beredskabsplanen, vedligeholdelse af udstyr.

Beredskabsplan

Der er udarbejdet en beredskabsplan, hvori telefonnumrene til kontaktpersoner og offentlige kontaktinstanser i forbindelse med eventuelle uheld er nedskrevet. Beredskabsplanen indeholder forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier, driftsmateriel, gylle, brand m.v., og er tilgængelig for alle på arbejdspladsen.

Dagligt tilsyn

Ansøger eller dennes ansatte tilser dyr og produktionsanlæg flere gange hver dag. Der udføres små reparationer når det er nødvendigt, Såfremt der er behov for det, bliver der tilkaldt service til driftsanlægget som udføres af kompetent personale.

Mark- gødningsplan

Der bliver hvert år udarbejdet gødningsregnskab af en planteavlskonsulent.

Sprøjtejournal

Der føres sprøjtejournal.

Gødningsbeholderne følger reglerne for kontrol min. hvert 10 år.

Renoveringsplan for driftsudstyr og staldbygninger

Ejendommen er løbende vedligeholdt og inventar er fornyet. Det vurderes derfor at der tidligst om 20 år bliver behov ny gennemgribende reovering.

Samlet BAT indenfor management

Det vurderes, at ejendommen anvender bedst tilgængelig teknik, indenfor følgende managementpunkter:

- Alle medarbejdere deltager løbende i relevante kurser.
- Der bliver udarbejdet en beredskabsplan som hænger tilgængelig for alle medarbejdere.
- Der foretages daglige tilsyn og løbende service og vedligehold på driftsanlæggene.
- Kvalitetskontrol
- Vurdering af tidshorizonten for større reovering af driftsinventar og driftsbygninger.
- Der er indført miljøledelse på ejendommen

Godt landmandskab

- Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse
- Medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger. I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af indkøbt foder.
- Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug.
- Der udarbejdes gødningsregnskab på bedriften.
- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt, skadedyr samt mindske risikoen for at der opstår uhygiejniske forhold.
- Sætte særlig fokus på dyrevelfærd og fortsat gøre en ekstraordinær indsats over for infektioner, som kan overføres fra dyr til mennesker.
- Tage hensyn til grund- og overfladevand, når driften tilrettelægges.

Rengøring og desinficering

Der er på bedriften stor opmærksomhed på at renholde stalde og omkringliggende arealer. En sideeffekt af godt indeklima er, at staldene lugter mindre end gennemsnittet, samt at ammoniakfordampningen ligeledes er lavere.

Overbrusning i svinestalde

Følger de lovmæssige krav om overbrusningsanlæg eller tilsvarende anordning til regulering af svins kropstemperatur.

Miljøledelsessystem

Der er i februar 2017 offentliggjort BAT konklusioner for husdyrbrug, hvilket medfører at alle IE-brug inden 21. februar 2021 skal have implementeret miljøledelse dog senest ved meddelelse af §16a miljøgodkendelse.

Miljøledelsen skal omfatte:

- 1) formulere en miljøpolitik med afsæt i husdyrbrugets miljøforhold,
- 2) fastsætte miljømål,
- 3) udarbejde handlingsplan for det eller de fastsatte miljømål,
- 4) minimum 1 gang årligt evaluere miljøarbejdet og om nødvendigt foretage justeringer af mål og handlingsplaner og
- 5) minimum 1 gang årligt gennemgå miljøledelsessystemet. Miljøledelse er allerede indført på husdyrbruget.

Se vedhæftede bilag.

BAT energi

Energibesparende foranstaltninger

Belysning:

- Der anvendes energibesparende belysning.

- Lamper rengøres jævnligt
- Lyset er tændt i forbindelse med fodring og ophold i staldene. Fodring og ophold i staldene sker typisk i perioden 6-20 og i den periode vil lyset være tændt.

Det skal understreges, at tidspunkterne for lys er vejledende og der vil kunne være daglige og sæsonmæssige udsving i varigheden af tændt lys.

Korntørring:
Ingen korntørring

Transport:
Køretøjer vedligeholdes og tomgangskørsel undgås. Ansøger har fokus på at minimere antal transporter.

Ventilation:
Der er undertryksventilation i alle stalde. Der er separat frekvens styring i hver sektion som styrer varme/ventilation. Herved sikres de mest optimale forhold for grisene og samtidig sikres også at der bruges mindst mulig energi. Desuden bliver udsugningsenhederne vasket for hvert hold nye grise. Herved reduceres vindmodstanden i aftrækskanalen og der spares store mængder energi.

Styring af ventilationen i staldene er med til at sikre et godt indeklima og samtidigt med til at reducere forbruget af energi til et absolut minimum.

BAT vand

Vandbesparende foranstaltninger

- Anlæggets drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.
- Ansøger bestræber sig på at minimere forbruget af vaskevand.
- Vandforbruget minimeres ved at der bruges drikkenipler over fodertruget. Dermed opsamles det vand, der spildes og der anvendes kun præcist det drikkevand grisene tapper.
- For ikke at bruge mere vand end nødvendigt og samtidig få en effektiv rengøring, anvendes højtryksrensere og iblødsætning, når staldene rengøres.
- Stophaner på vandslanger.
- Der udføres regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild.

BAT – råvarer

Der er på bedriften stor opmærksomhed mod at minimere anvendelsen af råvarer i produktionen. Der laves således E-kontrol minimum en gang i kvartalet, for derigennem at kunne monitorere fodereffektivitet og produktionseffektivitet.

Der er fokus på at minimere spild af foderstoffer og på at optimere og minimere indholdet af fosfor og protein i foderstoffer, dog altid med fokus på virksomhedens produktionsresultater og ikke mindst dyrenes velbefindende.

- Foderproduktion og indkøb af foder sker på grundlag af foderplanlægning.
- Regelmæssig regulering af fodertildeling.
- Der udarbejdes foderplaner, evt. i samarbejde med konsulent, og med anvendelse af nyeste viden indenfor svinefodring. Herved optimeres fodringen så unødigt forbrug af råvarer undgås.
- Godt management og sunde dyr.
- Foderanlæg justeres jævnligt, således at udfodret mængde svarer til dyregruppen og unødigt foderspild minimeres.

- Slagtesvinene fasefodres, dvs. at der fodres med forskellige foderblandinger afhængigt af dyrenes alder/levende vægt. Kravet til næringsstoffer er forskelligt, og ved at fasefodre indenfor normerne undgås en generel overforsyning med råprotein og fosfor, som ellers vil udskilles via husdyrgødningen og belaste miljøet.

Samlet BAT-vurdering

Samlet vurderes det at projektet lever op til BAT indenfor punkterne, ammoniak, miljøledelse, management, fodringsstrategi, vand, energi, spildevand, støj, støv, lugt, opbevaring af husdyrgødning, forarbejdning af husdyrgødning og udbringning af husdyrgødning, blandt andet baseret på punkterne i BREF-dokumentet og lovgivningskravene.

Risikoen ved MRSA eller antibiotikaresistens håndteres af generelle veterinærregler i fødevarestyrelsens regi.

I lovgivningen er der faste krav til BAT på ammoniakudledning, som sikrer at husdyrbrug vælger et staldsystem eller en teknologi blandt de bedste tilgængelige, for at begrænse ammoniakudledningen fra husdyrbruget.

De BAT-krav, der stilles til husdyrbrugene, bidrager til, at målet for fald i ammoniakemissionen i DK nås og at den sundhedspåvirkning ammoniak afstedkommer dermed imødegås. Når ammoniakudledningen begrænses, bidrager det også til en generel bedre beskyttelse af ammoniakfølsom natur, da baggrundsbelastninger hertil begrænses.

C.3 Ikke teknisk resume af væsentlige alternativer

For at reducere ammoniakemissionen mest muligt er følgende alternativer undersøgt:

- gylleforsuring
- luftrensning
- gyllekøling

BAT niveauet er overholdt på husdyrbruget gennem anvendelse af delvise spaltegulve og overdækning af gyllebeholderne, og det er vurderet at øvrige alternativer medføre en væsentlig og ikke proportional belastning af bedriftens økonomiske produktionsresultat, og alternativerne er derfor fravalgt.

Miljøkonsekvensrapport

I relation til miljøkonsekvensrapportens krav til oplysninger jf. punkt B henviser til punkter B1-B10 i nærværende afsøgning, og den videre redegørelse i miljøkonsekvensrapporten tager udgangspunkt i ovennævnte oplysninger.

E.1-a Udformning, dimensioner mm.

Ejendommen består af følgende produktionsbygninger:

Materialevalg

	Grundplan ca.	Bygningshøjde ca.	Taghældning	Bygningsmaterialer/farver	Anvendelse
Stald 1	1300 m ²	8 m	20°	Gule sten, rød gavl, gråt tag	Slagtesvin
Stald 2	1300 m ²	8 m	20°	Gule sten, rød gavl, gråt tag	Slagtesvin
Stald 3	1300 m ²	8 m	20°	Gule sten, rød gavl, gråt tag	Slagtesvin
Gylletank	684 m ²	8 m	20°	Elementer, grå overdækning	Gylle
Gylletank	768 m ²	8 m	20°	Elementer, grå overdækning	Gylle
Gylletank	768 m ²	8 m	20°	Elementer, grå overdækning	Gylle

I øvrigt henvises til landskabsvurderingen under punkt B.4.

E.1-b Forventede indvirkning på miljøet

Husdyrbruget forventer ingen væsentligt skadende virkninger på miljøet som følge af produktionen på ejendommen. På ejendommen følger og overholder man generelt dansk lovgivning, men i særdeleshed vurderes at lovgivningen om anvendelsen af gødning herunder husdyrgødningsbekendtgørelsen og husdyrloven i alt sin væsentlighed sikrer miljøet mod utilsigtede virkninger af husdyrproduktionen. De beskrevne krav til dansk landbrug indenfor kvælstofvoter, fosforregnskab, vurdering af mulige skader på sårbar natur, vurdering af påvirkning af naboer mm. vurderes at forebygge og begrænse den mulige skade som landbrugsproduktionen kan have på miljøet.

Husdyrbrugets forventede potentielle væsentlige indvirkningerne på miljøet vurderes at være:

- påvirkning af vandmiljø
- påvirkning af omkringliggende natur
- påvirkning af naboer

Vandmiljø

Projektet kan potentielt påvirke vandmiljøet, både grundvandsressourcen og ferske vande samt havmiljøet. Det er dog vurderet at de generelle virkemidler som virksomheden skal leve op til jf. anden lovgivning, modvirker de potentielle væsentlige påvirkninger af vandmiljøet. Herunder

gælder erhvervets generelle krav til opsamling af overskudskvælstof gennem efterafgrøder, og skærpede krav til fosforoverskud fra bedrifterne.

Kumulation

Produktionen af fødevarer vil altid medføre en påvirkning af miljøet, men i Danmark er der skrappe kvotekrav til anvendelsen af kvælstof til planteavl, således at ikke alle planter tildeles den gødning de har brug for. Dette krav, sammen med ovenstående efterafgrøder mm. betyder at der, selv i kumulation med andre ejendommen, må forventes en minimal påvirkning af miljøet.

Natur

Påvirkning af den omkringliggende natur gennem deposition af ammoniak kan i visse tilfælde medføre en væsentlig påvirkning af naturen. Der er dog opstillet en række krav og kriterier for hvornår en påvirkning er væsentlig, og bedriften overholder disse krav til alle naturkategorier i området. Det er derfor vurderet at produktionen ikke medfører en væsentlig påvirkning på naturen i området.

I relation til bilag IV dyre- og plantearter vurderes bekendtgørelsens afskæringskriterier i alt sin væsentlighed at reducere påvirkningen af sådanne arter til et absolut minimum, og at disse arter derfor ikke påvirkes negativt af produktionen.

Kumulation

Bedriftens påvirkning af særlig sårbar natur er vurderet i forhold til kumulation med øvrige bedrifter i nærområdet. I relation til særlig sårbar natur er der skærpede krav til bedriftens tilladte påvirkning af et særligt sårbart område, såfremt der ligger andre bedrifter i nærheden af den sårbare natur.

Der er ingen øvrige ejendomme der medfører kumulation.

Naboer/lugt

Alle husdyrproduktioner medfører en emission af lugt, støv, støv og lys. Disse emissioner spredes omkring bedriften afhængig af vind, højde på afkast, hastighed på luften i ventilator og temperatur. I relation til lugt vurderes denne spredning omkring ejendommen i husdyrgodkendelse.dk, hvor i forvejen fastsatte afskæringskriterier i forhold til enkeltliggende naboer, samlet bebyggelse og byzone/sommerhusområde skal overholdes. Bedriften overholder disse afskæringskriterier og derfor vurderes bedriften ikke at påvirke miljøet væsentligt med hensyn til lugt.

Kumulation

I forhold til naboer gælder ligeledes et kumulationsprincip, hvor kravene skærpes såfremt der ligger andre produktioner med en ammoniakemission over 750 kg indenfor en afstand af 100 meter fra enkeltliggende naboer eller 300 meter fra samlet bebyggelse eller byzone.

Der ligger ikke øvrige produktioner indenfor disse afstande og derfor er kumulationen med andre husdyrbrug ikke vurderet.

E.1-c Risiko for ulykker mm.

Risici og håndtering

Brand

Kan opstå som følge af fejl i elinstallationer og medføre risiko for udslip af giftige stoffer. Dette søges undgået ved at vedligeholde el-udstyr og undgå adfærd, der kan beskadige ledninger og elektriske hjælpemidler.

Gylleudslip

Kan forekomme ved påkørsel af gyllebeholder, ved at en gyllebeholder, gyllekanaler eller pumpeledninger er utætte, eller ved at en gylletank kan sprænge.

Kan medføre nedsivning af gylle til grundvand, eller afstrømning af gylle til vandløb efter ekstrem nedbør. Kan desuden give spild i forbindelse med læsning af gyllevogne.

Risiko for gylleudslip forsøges minimeret ved at:

- Der er ryddet op, hvor der arbejdes.
- Medarbejdere får god instruktion.
- Bygninger og maskiner vedligeholdes.
- Der er gode adgangs- og transportveje.
- Gylleanlæg holdes i orden, og pumpning af gylle overvåges
- Børn og fremmede har ikke adgang til betjening af gyllepumper mm.
- Der gennemføres de lovpligtige 10-årskontroller, hvor gylletankene kontrolleres af særligt uddannet personale.

Udslip af miljøskadelige stoffer

Hvor der opstår uheld med risiko for udslip af skadelige stoffer, kontaktes kommunens miljøberedskab. Hvor der er overhængende fare alarmeres alarmcentralen på telefon 112.

Kemikalier

Forskellige hjælpemidler som rengørings- og desinfektionsmidler til staldrengøring, konserveringsmidler til foderbrug, medicin og andre hjælpepestoffer, der kan udgøre en miljørisiko, håndteres og opbevares, så der ikke kan ske en utilsigtet udledning til miljøet.

Pesticider og sprøjteudstyr

Ingen opbevaring af pesticider.

Oplag af olie og andre kemikalier

Der findes en olietank i teknikrummet. Olietanken er placeret på fast gulv uden afløb.

Samlet vurdering af risikoelementer vedrørende miljøforhold

Det vurderes, at håndteringen af husdyrgødning foregår på en tilfredsstillende måde, og at husdyrbruget samlet set håndterer risikoelementerne korrekt og derfor ikke vil have en negativ påvirkning på miljøet og omgivelserne.

Beskrivelse af risikominimering

Gyllebeholderne er etableret således at bund og vægge er tætte, og de kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Gyllebeholderne tømmes regelmæssigt af hensyn til vedligeholdelse og inspektion.

Gyllevognene vil fyldes med sugestuds. Herved elimineres mulighederne for gyllesplid i forbindelse med pumpefejl og påfyldning af gyllevogn. Anvendelse af sugestuds betragtes som den mest miljøforsvarlige måde at fylde gyllevognen.

Endvidere bemærkes, at anlægget er under dagligt opsyn. Alle medarbejdere vil desuden blive instrueret i forholdsregler i tilfælde af uheld.

E.1-d Væsentlige alternativer

Husdyrbruget har i forbindelse med godkendelsen vurderet på alternativer indenfor ammoniakreduktion og lugtreduktion. Produktionen lever op til Miljøstyrelsens fastsatte afskæringskriterier for lugt og ammoniak, herunder det vejledende BAT niveau for ammoniak. Det

er derfor vurderet at investering i yderligere emissionsreducerende teknologi som luftrensning eller forsurening ikke vil være et proportionalt tiltag, og disse er derfor udeladt.

Der skal i forbindelse med godkendelse ikke opføres nyt byggeri og derfor er der ikke vurderet på alternativer til det ansøgte.

E.2 Ikke teknisk resume

I dette afsnit er der nævnt de væsentligste foranstaltninger for at begrænse det ansøgte projekts virkninger på miljøet. I alle de foregående afsnit, vil man kunne læse yderligere om de anvendte foranstaltninger og vurderingerne heraf.

- Ejendommen er beliggende i område med særlige landskabelige interesser.
- Staldsystemerne i alle stalde er med delvist spaltegulv med henblik på at minimere ammoniakfordampningen fra staldanlægget.
- Der udarbejdes mark-/gødningsplan for ejendommens jordtilliggende, hvorved fosfor- og nitratudvaskning minimeres.
- Spildevandsledningerne, herunder tagvand, overfladevand og sanitært spildevand er adskilt fra hinanden efter gældende regler, for at undgå en forurening af overflade- og grundvand.
- Der foretages forskellige egenkontroller, for at bl.a. at følge produktionen, forbrug af fx foder, el og vand m.m.
- Der er udarbejdet en beredskabsplan for ejendommen.

E.3 Kompetente ekspert

Miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet af Cand.scient Jakob Altenborg fra Miljø & Natur Landbrugsrådgivning.

F.1-a Husdyrbrugets placering

Der henvises til punkt B.4

F.1-b Fysiske karakteristika

Der henvises til punkt E.1-a

F.1-c Energibehov og forbrug

Der henvises til punkt B.8

F.1-d Reststoffer og emissioner

Der henvises til punkterne B.5 for ammoniak, B.6 for lugt, B.7 for Støj, rystelser og støv og B.8 for affald

F.2 Rimelige alternativer

Der skal ikke opføres nye stalde i forbindelse med godkendelsen og der er ingen rimelige alternativer til den ansøgte godkendelse. Eneste alternativ er referencescenariet.

F.3 Referencescenarie

Referencescenariet i den ansøgte produktion vurderes at være den eksisterende godkendelse. Der forventes ingen udvikling i forhold til referencescenariet, således at påvirkningen af omgivelserne med ammoniak vil være de samme, og lugtemissionen fra husdyrbruget vil være de samme. I forhold til referencescenariet vurderes der ikke at være en påvirkning af det omkringliggende miljø.

F.4

Generelt gælder for alle nedenstående forhold, at det vurderes at husdyrbrugets påvirkning hovedsageligt er begrænset til lokalområdet, dog undtagen klimagasser. Projektets direkte indvirkninger er beskrevet, og der vurderes ikke at være væsentlige sekundære eller langsigtede virkninger. Det er vurderet at de miljøbeskyttelsesmål der er vedtaget i Danmark og EU er implementeret i den gældende lovgivning for området, og at der i den kontekst ligeledes er foretaget vurderinger af effekten af de enkelte påvirkninger både lokalt og internationalt.

Befolkningen og menneskers sundhed

Der er ingen forventning om at husdyrbruget vil påvirke befolkningen eller menneskers sundhed. Husdyrbruget er placeret med god afstand til tættere befolkede områder og den potentielle påvirkning af sundheden vurderes at være begrænset til de nærmeste omgivelser omkring husdyrbruget. Ifølge Miljøstyrelsens vurdering af luftforureningens påvirkning af mennesker og miljø, er der ikke angivet en direkte effekt at luftforureningen fra husdyrbrug på menneskers sundhed.

Biodiversiteten

Biodiversiteten kan potentielt påvirkes af husdyrbrugets emission af ammoniak. Miljøstyrelsen har fastlagt en række faste definerede naturkategorier som er oplyst i punkt B.5. Her fremgår ligeledes naturkategoriernes sårbarhed for ammoniak. Det vurderes derfor at så længe sårbarhederne i forhold til ammoniak overholdes vil der ikke være en påvirkning af biodiversiteten fra husdyrbruget.

Jordarealer og jordbund

Husdyrbrugets produktion foregår i lukkede systemer (stalde) og der vil derfor ikke være en løbende påvirkning af jordbunden eller jordarealet. I forbindelse med anlægsfasen har der været en påvirkning helt lokalt, men denne påvirkning vurderes ikke at have en væsentlig påvirkning på miljøet.

Vand

Husdyrbrugets produktion foregår i lukkede systemer (stalde) og der vil derfor ikke være en påvirkning af vandressourcerne som følge af husdyrbrugets placering eller drift.

Luft og Klima

Luften påvirkes med udledning af ammoniak og lugt. Disse faktorer kan have en ikke uvæsentlig lokal påvirkning, men udover nærområdet (300 m radius) vurderes påvirkningerne at være af underordnet karakter.

I relation til emission af klimagasser har det ikke været muligt at finde empiriske data der gør det muligt direkte at kvantificere effekten af det enkelte husdyrbrug. Men ifølge Mette Hjort Mikkelsen et al kommer 20 % af udledningen af klimagasser til atmosfæren i Danmark fra husdyrproduktionen. Det er derfor en ikke uvæsentlig mængde klimagasser der udledes fra husdyrproduktionen.

Det har ikke været muligt at finde kilder, der gør det muligt at sammenligne emissionen af drivgasser fra dansk husdyrproduktion med husdyrproduktion i f.eks. Østersølandene. Denne sammenligning vurderes at være relevant i forhold til at den samlede produktion af fødevarer ikke kan forventes at falde i de kommende år, som følge af befolkningstilvæksten. Derfor for at kunne vurdere effekten af en reduktion af klimagasser i dansk husdyrproduktion vil det være nødvendigt at vurdere hvad evt. store krav til reduktion af klimagasser vil betyde af udflytning af husdyrproduktion til lande med mindre skrappe miljøkrav end de danske. Atmosfæren er ligeglad om klimagasserne kommer fra Danmark eller fra Polen.

Samlet vurderes husdyrbruget ikke at påvirke klimaet mere end et tilsvarende husdyrbrug i Danmark, og det vurderes at yderligere indgreb i forhold til klimaet, bør være gennem generel regulering.

Kulturarv og landskab

Husdyrproduktionen er beliggende i et område uden særlige landskabelige værdier og uden kulturarv. Det vurderes derfor at der ikke vil være en væsentlig påvirkning af disse forhold.

F.5-a Anlæggelse og tilstedeværelse af husdyrbruget

Der vil ikke være tale om en anlæggelsesfase for husdyrbruget.

Tilstedeværelsen af husdyrbruget vil påvirke næromgivelserne med ammoniak, lugt, støj og støv. Disse forhold er behandlet under punkt B.5, B.6 og B.7. Samlet set vurderes tilstedeværelsen, ud fra objektive kriterier opstillet af Miljøstyrelsen i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, ikke at føre til en væsentlig påvirkning af området. Særligt ikke taget i betragtning at overdækningen af gyllebeholderne og anvendelsen af gyllekøling reducerer ammoniakfordampningen fra husdyrbruget.

F.5-b Brugen af naturressourcer

Brugen af naturressourcer begrænser sig til vandforbrug til drikkevand. Der er indført miljøledelse på husdyrbruget og som en naturlig del heraf sker der en løbende monitoring af vandforbruget. Vandressourcen er i øvrigt ikke begrænset i området. Det vurderes derfor at der ikke vil være en påvirkning af vandressourcen.

F.5-c Emission af forurenende stoffer

Emission af ammoniak og lugt vurderes at være den væsentligste kilde til påvirkning af miljøet fra husdyrbruget. Begge forhold er vurderet i afsnit B.5 og B.6 og nærværende miljøkonsekvensrapport giver ikke anledning til andre vurderinger og konklusioner.

Forhold som støj og vibrationer mm. er behandlet og vurderet i afsnit B.7 Nærværende miljøkonsekvensrapport giver ikke anledning til andre vurderinger og konklusioner.

Bortskaffelsen af og genanvendelsen af affald er behandlet i afsnit B.8 og nærværende miljøkonsekvensrapport giver ikke anledning til andre vurderinger og konklusioner

F.5-d Faren for sundhed, kulturarv og miljø

I henhold til afsnit E.1-c og afsnit F.4, vurderes faren for menneskers sundhed, kulturarv og miljøet som værende ikke væsentlig.

F.5-e Kumulation

Under punkt B.5 er kumulationen i relation til særlig sårbar natur i nærheden af husdyrbruget vurderet. Det forventes ikke at projektet medfører en påvirkning af de nærmeste særligt sårbare områder.

F.5-f Indvirkning på klimaet

Husdyrbrug påvirker atmosfæren med udledning af særligt klimagasserne metan og lattergas (Sven g. Sommer et al, 2007). I henhold til Mette Hjort Mikkelsen et al udgør drivhusgasserne fra husdyrbrug ca. 20 % af den samlede udledning af drivhusgasser fra Danmark. Det har ikke umiddelbart været muligt at finde empiriske tal der gør det muligt at kvantificere den specifikke

udledning fra husdyrbruget. Det vurderes dog heller ikke som relevant idet vurderingen af effekten alligevel skal foretaget i kumulation med øvrige emissioner af drivhusgasser, herunder den samlede udledning i Danmark. I forhold til den samlede udledning af drivhusgasser i Danmark er den ansøgte produktion og dermed emission ubetydelig, og det vurderes derfor at det ansøgte projekt i sig selv ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet i forhold til udledningen af klimagasser, men det kan ikke udelukkes at projektet i kumulation med den øvrige udledning af drivhusgasser i Danmark og resten af verden, kan medføre en negativ påvirkning af klimaet. Det vurderes dog ikke som en rimelig udfordring at løse denne problematik i en konkret miljøgodkendelse.

F.5-g Anvendte teknologier

Der anvendes delvist spaltegulv gulv og overdækning af gylletanke for at reducere ammoniakfordampningerne fra ejendommen.

F.6 Metoder eller beviser

Der er ikke identificeret væsentlige virkninger på miljøet og der er derfor ikke anvendt metoder eller beviser til at forudberegne virkningerne.

F.7 Påtænkte foranstaltninger

Der er ingen påtænkte foranstaltninger til at forebygge eller begrænse miljøpåvirkningerne, idet der ikke er identificeret væsentlige virkninger på miljøet som følge af den ansøgte husdyrproduktion.

F.8 Større ulykker og katastrofer

Der er udarbejdet en beredskabsplan i henhold til Rådets direktiv 2012/18/EU. I beredskabsplanen er de væsentligste risikofaktorer beskrevet og forholdsregler i tilfælde af uheld er beskrevet.

Den største risiko for større skade på miljøet vurderes at være brud på gylletank. I den forbindelse vil en større mængde gylle kunne forurene vandmiljøet. Derfor er der i beredskabsplanen beskrevet hvordan der skal foretages opdæmninger. Risikoen for brud på gyllebeholder vurderes at være meget lille. Gyllebeholderne kontrolleres således hvert 10. år for holdbarhed og stand, og der foretages årlig inspektion af ejer der kan være med til at sikre at evt. brud bliver identificeret inden et egentligt kollaps af tanken.

F.9 Ikke teknisk resume

Miljøkonsekvensrapportens afsnit F har til formål at identificere forhold på husdyrbruget som kan medføre en væsentlig skadelig virkning på miljøet. I afsnittet er gennemgået effekten af:

- Ammoniak
- Lugt
- Klimagasser
- Støv
- Støj
- Menneskers sundhed
- Naturressourcer
- Vibrationer
- Affald

Der er ikke identificeret forhold på husdyrbruget som kan medføre en væsentlig virkning på miljøet.

F.10 Referenceliste

Miljøstyrelsens hjemmeside - Luftforureningens påvirkning af mennesker og miljø

Mette Hjorth Mikkelsen, Rikke Albrechtsen, Ole-Kenneth Nielsen og Steen Gyldenkærne – debat indlæg i Altinget.dk: Forskere: Reduktion i drivhusgasser fra landbruget er "tæt knyttet til husdyr-produktion"

Sven G. Sommer et al. Aktuel videnskab 5, 2007: Drivhusgasser og husdyrproduktion

BILAG 2 BEREDSKABSPLAN

Indhold

2 INDLEDNING TIL OG FORMÅL MED BEREDSKABSPLANEN	2
3 SELVE BEREDSKABSPLANEN.....	3
3.1 KORTMATERIALE	3
3.2 TELEFONNUMRE.....	4
3.3 BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS.....	5
3.4 INSTRUKS VED OVERLØB AF GYLLE	6
3.5 INSTRUKS VED KEMIKALIE- ELLER OLIESPILD.....	7
3.6 STOPHANER OG HOVEDAFBRYDERE.....	8
3.7 INSTRUKS VED STRØMSVIGT	8
3.8 BILAG A. "KORT OVER EJENDOMMEN"	9
3.9 Afløbsplan	10

Opdateret

Ved store uheld ring altid 1-1-2! Ved mindre uheld ring til miljømyndighederne. **Er du i tvivl ring 1-1-2.** Efter brand mm. tag kontakt med miljømyndighederne med hensyn til genopbygning af stald mm.

2 INDLEDNING TIL OG FORMÅL MED BEREDSKABSPLANEN

Beredskabsplan er udarbejdet som en del af ejendommens miljøgodkendelse med det formål at håndtere pludseligt opståede situationer og uheld, der kan få konsekvenser for det omgivne miljø. Beredskabsplanen skal være kendt af gårdens ansatte og bør udleveres til indsatsleder og miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand, mm. Beredskabsplanen skal revideres og kontrolleres mindst én gang om året og skal være let tilgængelig og synlig. Beredskabsplanen findes skal være tilgængelig i teknikrummet i stalden. Kopi af beredskabsplanen skal yderligere være tilgængelig på kontoret. Beredskabsplanen er udarbejdet af Miljø & Natur ud fra de angivne retningslinjer, der er angivet i forbindelse med miljøgodkendelse af husdyrbrug.

3 SELVE BEREDSKABSPLANEN

3.1 KORTMATERIALE

Bagerst er der et oversigtskort over ejendommen, der angiver:

- Dieseltanke og olietanke (overjordiske og nedgravede)
- Afbrydere til anlæg, strømafbryder m.v.

3.2 TELEFONNUMRE

Kontakt	Telefonnummer
Morten mobil	22 22 23 25
Miljømyndighed kontaktes på telefon dag	54 67 67 67
Falck kontaktes på telefon dag eller nat	112
Brandvæsen kontaktes på telefon dag og nat	112
Lægevagt kontaktes på telefon dag eller nat	70 15 07 00
Dyrlæge kontaktes på telefon dag eller nat	98 53 29 88
Elektriker kontaktes på telefon dag eller nat	54 95 03 00
VVS kontaktes på telefon dag eller nat	54 95 03 00

3.3 BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS

Ved brand der ikke kan slukkes ved egen hjælp tilkald brandvæsenet - RING 112 – oplys:

- Navn, adresse og telefonnummer der ringes fra
- Hvad er der sket og at det er en gårdbrand
- Er der tilskadekomne? I givet fald hvor mange?
- Er dyrene kommet ud? I givet fald dyreart og antal der evt. er fanget

Kontakt herefter ejer på tlf. **22 22 23 25**

Iværksæt rednings- og slukningsarbejde hvis det er muligt og forsvarligt, herunder i særdeleshed fjernelse og evakuering af dyr, olie, trykflasker, gødning og kemikalier.

Slukningsmateriel er placeret i alle driftsbygninger.

Hvis det ikke er muligt at slukke branden – forsøg at begrænse branden den ved lukning af døre og vinduer.

Modtag brandvæsenet og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

Oplys endvidere:

- Evt. tilskadekomne eller dyr der ikke er reddet i sikkerhed
- Hvor det brænder
- Brandens omfang
- Hvor der er adgangsveje
- På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:
  - Brandslukkere i alle bygningsafsnit

3.4 INSTRUKS VED OVERLØB AF GYLLE

Ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletanken - RING 112 og oplys:

- Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra
- Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud
- Om der er risiko for forurening af vandløb, eller drikkevandsboring
- Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne
- Kontakt ejeren, på tlf. **22 22 23 25**
- Kontakt miljømyndighederne ved tlf. **54 67 67 67**
- Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe med sammen med kortmaterialet
- På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:
  - Der er kan rekvireres traktor gennem ejer

3.5 INSTRUKS VED KEMIKALIE- ELLER OLIESPILD

Ved større overløb af kemikalier og olie - RING 112 og oplys:

- Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra
- Hvad der er sket, hvad og hvor meget der er løbet ud
- Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevand
- Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne
- Kontakt ejeren på tlf. **22 22 23 25**
- Kontakt miljømyndighederne ved tlf. **54 67 67 67**
- På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:
  - Savsmuld til opsugning af væsker ved olietank

3.6 STOPHANER OG HOVEDAFBRYDERE

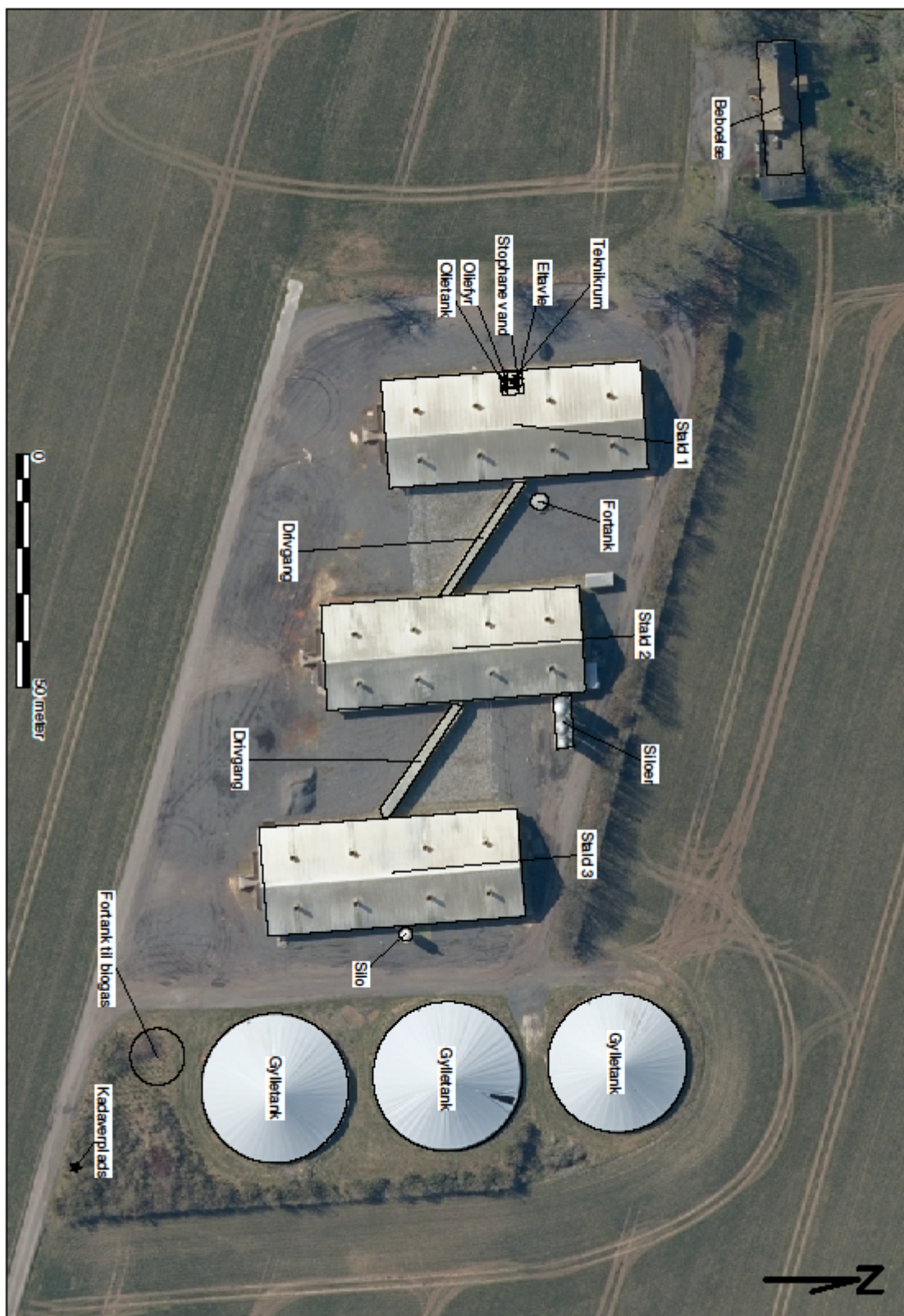
Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbyrder m.v. er noteret på kortet over ejendommen.

- Hovedhane til vand sidder i teknikrum
- Hovedafbryder el sidder i teknikrum
- Nye amperesikringer opbevares ved eltavlen.

3.7 INSTRUKS VED STRØMSVIGT

- Vurder om dyr vil lide under træk fra nødopluk eller varme.
- Tjek alle stalde og se, om nødoplukket er åben.
- Kontroller at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper ol.
- Ved strømsvigt på over ca. 2 timer, anvendes nødstrøms generatoren og der ringes og forhøres om varigheden af udfaldet.

3.8 BILAG A. "KORT OVER EJENDOMMEN"

3.9 Afløbsplan

